THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠIMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
WEDNESDAY, OCTOBER 22, 1969.

NATIONAL LIBRARY
NOV 25 1969
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

LATVIJA AMERIKĀ

72. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 22. OKTOBRIS 19. GADS
SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Nepārsteigties ar dzimtenes apmeklējumiem

LATVIEŠU CENTRĀLĀS PADOMES VĀCIJĀ SESIJA MANHEIMĀ

„Laikā, kad mūsu tauta okupētajā dzimtenē cīnās par savu garīgo un nacionālo eksistenci, mūsu uzdevums trimdā ir ar visiem spēkiem un iespējām viņus atbalstīt. Tādēļ LCP Vācijā 1969. gada 4. un 5. oktobŗa sesijā nemainīgi pārstāv savu iepriekšējo gadu viedokli un aicina tautiešus nepārsteigties ar nepārdomātiem Latvijas apmeklējumiem. Bieži okupantu vara izmanto šos dzimtenes apmeklētājus saviem politiskajiem mērķiem, kas vērsti pret latviešu tautas eksistenci. Jo sevišķi latviešu trimdas sabiedriskie un kultūras darbinieki, apmeklējot Latviju, pakalpo apspiedēju varas legālizēšanai. Savā tūkstošgadīgajā vēsturē latviešu tauta ir piedzīvojusi daudzus grūtus brīžus. Mums visiem ir jāiesaistās kopīgā cīņā par mūsu Latvijas republikas atgūšanu. LCP Vācijā deklarē, ka mēs esam vienoti ar apspiesto tautu dzimtenē" — Šādu deklarāciju, kā ziņo Vācijas latviešu laikraksts „Latvija" 18. oktobŗa numurā, pieņēmusi Latviešu centrālā padome Vācijā savā pēdējā sesijā pirms pārvēlēšanas, kuŗa notika 4. un 5. oktobrī Manheimā.

Vietējās latviešu 8252. darba vienības telpās sesiju atklāja prezidija pr-dis O. Mazarkevics, izteicot nožēlu, ka no 21 padomes locekļa ieradušies tikai 15, kas nozīmē zināma apsikuma iestāšanos, tādēļ aicināja jaunajai padomei izraudzīt gados jaunākus kandidātus, kuŗiem vairāk uzņēmības. Mājastēvs, vietējās latviešu LS rotas komandieris K. Siljakovs, apsveica padomes locekļus, novēlēja sekmīgu darbu un piedāvāja vienības telpas arī turpmāk latviešu sanāksmēm. Rakstveida novēlējumus bija sūtījusi Rietumvācijas DV zemes valde un padomes loceklis T. Mednis no Rietumberlīnes, kuŗš pats nebija varējis ierasties.

Sākot tiešo darbu, padome pieņēma darba kārtu un izraudzīja vajadzīgās komisijas. Vispirms atskaiti deva padomes pr-dis O. Mazarkevics, norādot, ka darbs veikts iespēju robežās gan sarakstes ceļā, gan arī kārtots pa tālruni. Priekšsēdis piedalījies organizācijas Akcija brīvībai (Aktion Freiheit) sēdē Francijā, kuŗā sadarbojas vācieši ar komūnismam pakļauto tautu trimdiniekiem.

Latviešu centrālās komitejas (LCK, padomes izpildorgans) pr-dis V. Janums savā ziņojumā pakavējās pie kopīgā baltiešu sarīkojuma pagājušā gada novembrī Diseldorfā, kuŗā daļu izdevumu sedza LCK. Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra pērn piešķirto Eiropas kultūras balvu Ād. Šildem 1000 DM apmērā izmaksāja LCK. No Latviešu nacionālā Fonda Stokholmā saņemtas 477,50 DM. Vēl nav samaksāta LCK daļa Tautas balvai par pagājušo gadu 729,75 DM apmērā, kuŗu komiteja kavējusies izmaksāt tādēļ, ka Eiropa nav piekritusi trim Tautas balvām. LAK EC jaunatnes daļas vadītāja I. Freimaņa rīkotos jaunatnes vadītāju kursus šāgada maijā Minsteres latviešu ģimnazijā materiāli un morāli atbalstījusi arī LCK. Priekšsēdis šāgada pavasarī kopā ar informācijas nozares vadītāju apmeklēja Angliju, kur runāja par latviešu dzīvi Vācijā un Minsteres latviešu ģimnaziju. — Debatēs padomes locekļi atzina, ka LCK piekritīgā daļa trimdas Tautas balvai tomēr jāmaksā, jo Brīvās pasaules latviešu apvienība ir visas pasaules latviešu jumta organizācija un tās izšķiršanās jārespektē, uzdodot LCK parādu nokārtot.

Debatēs par LCK darbu skāra arī okupētās Latvijas apmeklējumus, atzīstot, ka padome attiekmē uz tiem paliek pie vecā lēmuma, kuŗā ieteikts dzimteni neapmeklēt tiem, kas ieņem kādus amatus, tāpat jaunatnes audzinātājiem. Lai to no jauna uzsvērtu, īpaša redakcijas komisija izstrādāja jaunu deklarāciju, kuŗas teksts lasāms šī raksta sākumā.

LCK vicepr-dis P. Valters nebija ieradies, bet savu pārskatu atsūtījis rakstveidā, kuŗā galvenokārt izteiktas bažas par Minsteres latviešu ģimnazijas internātu, kuŗa kurātorijas priekšsēdis viņš ir. Arī informācijas vadītājs V. Lēmanis nebija sesijā ieradies, bet piesūtījis rakstu. Tā kā viņam pastāv laba sadarbība ar radio un televīzijas raidītājiem, kā arī vācu ziņu aģentūrām, tad izdevies raidījumos un presē iedabūt ziņojumus par Latviju un Baltijas valstīm vispār. Nozares vadītājs izkārtojis vairākas filmu izrādes vācu un starptautiskai jaunatnei, sniedzot papildinformāciju par situāciju Latvijā tagad, kā arī palīdzējis sagatavot LAK EC kultūras daļas izdoto Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku Hanoverā skaņu plati, kuŗas eventuālais atlikums paredzēts nākošo dziesmu svētku rīkošanai. Pašreiz V. Lēmanis televīzijai sagatavo jaunu raidījumu par Baltijas valstīm.

Izglītības nozares vadītājs J. Dāģis informēja par Minsteres latviešu ģimnaziju un Vācijas latviešu 28 papildskolām, kuŗas darbojas ar 42 skolotājiem un 239 bērniem. Problēma ir skolotāju trūkums. Vecie skolotāji vairumā jau pensionāri, bet jaunie papildskolu darbā neiesaistās. Papildskolu skolotāju konferencē pērnā gada oktobrī Minsterē pirmajā vietā bija izbīdīts jautājums, kā iesaistīt darbā jaunos skolotājus, kuŗu Vācijā netrūkst. No visiem papildskolu au-

(Nobeigums 5. lpp.)

Frici Menderu Rīgā tiesās

No Rīgas saņemta ziņa, ka Dr. Fricis Menders tagad tomēr nodots republikas augstākajai tiesai Rīgā. Viņu tiesās oktobŗa otrā pusē uz t.s. Latvijas padomju sociālistiskās republikas kriminālkodeka 65. paragrafa pamata, apvainojot pretpadomju aģitācijā. Viņam kā augstākais sods draud 7 gadi labošanas darbu kolonijā, t.i. koncentrācijas nometnē.

F. Menderu apvaino par ASV latviešu tūrista Pauļa Lazdas izdarītajām atzīmēm, kaut Lazda tagad paskaidrojis, ka viņa „atzīšanos" ar draudu palīdzību izspieduši KGB (čekas) ierēdņi. Bez tam pret Menderu celta vēl otra apsūdzība — par viņa memuāriem (3000 mašīnraksta lappušu), kuŗus KGB viņam atņēma pēc kratīšanas jau 1960. gada jūlijā.

Šie apvainojumi ir tiesiski nevērtīgi. Menderu nevar sodīt par Lazdas pašrocīgām atzīmēm, jo nav nekādu pierādījumu, ka Menders būtu tās rakstījis. Viņš to ir kategoriski noliedzis, un tagad arī Lazda, kā jau teikts, paskaidro, ka viņa „atzīšanās" notikusi draudu ietekmē. Bez tam Lazdas atzīmes nav nekur izplatītas, tātad nekādā gadījumā nav uzskatāms par pretpadomju propagandu. Arī Mendera memuāri nekur nav izplatīti, tādēļ arī tiem nav propagandas nozīme. Turklāt šo lietu jau 1962. gada decembrī izbeidza.

Tačū padomju tiesneši, domājams, nespriedīs tiesiski, bet partejiski, kā to viņiem norādīs čeka un Latvijas komūnistu partijas centrālā komiteja. Mendera tiesāšanas nolūks ir iebaidīt tautu Latvijā un Latvijas apmeklētājus. Jāšaubās, vai Mendera vajāšana to iespēs. Toties jau tagad tā radījusi latviešos dzimtenē lielu satraukumu par to, ka nepamatoti vajā vecu brīvības cīnītāju, kas tautā pazīstams kā viens no neatkarīgās Latvijas proklamētājiem 1918. gadā. Padomju iestāžu rīcība ir necilvēcības kalngals, jo līdz šim Pad. savienībā neviens tik vecs un ar sirdi smagi slims cilvēks nav tiesāts un sodīts.

B.

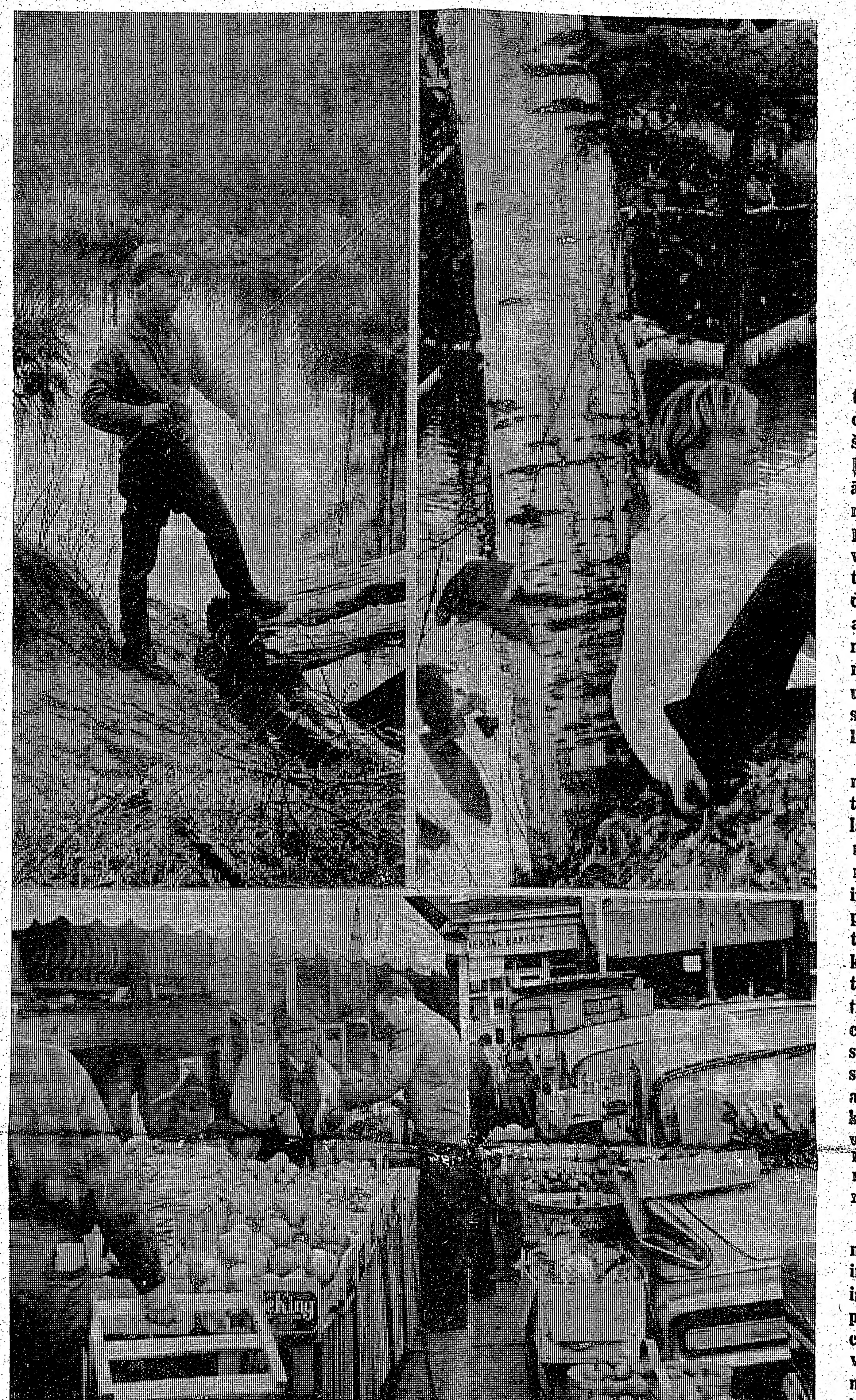

RUDENS ZELTS UN BAGĀTĪBA

Rudens burvja roka izkrāsojusi dabu visdažādākajās krāsās no dzeltenajiem līdz tumši sārtajiem toņiem, kas, diemžēl, melnibaltajos laikraksta uzņēmumos nav redzams. Uzņēmumā pa kreisi: Niagarietis Džēms Ligurs vēl rudenī pārstaigā apkārtni savā lauku īpašumā Hantsvillē, izmēģinot laimi vietās, kur vasarā bija paslēpušies prāvi zivju lomi. Dienas jau īsas un dzestras, tādēļ silts apģērbs noderīgs. — Pa labi: Rudens vēso sauli un skaisto apkārtni turpat vēro torontiete Anna Krastiņa. — Apakšā: Rudens svētību un bagātīgo ražu vislabāk var vērot pilsētu tirgos, kad ražotāji tieši „no rokas" cenšas pārdot patērētājiem to labāko un svaigāko iekonservēšanai vai tūlītējai lietošanai. Oktobris ir ražas kulminācijas mēnesis.

Centieni graut cieņu pret prezidentu

AICINĀJUMS RAKSTĪT ASV PREZIDENTAM NIKSONAM, IZTEIKT SAVAS DOMAS UN APLIECINĀT LOJALITĀTI

Vairāk nekā 8 gadus ASV prestižs un iekšējā vienotība, pieļaujot tikpat kā neierobežotu likumu pārkāpšanu un nesavaldītu komūnistu un to līdzskrējēju propagandu, bija novesta katastrofas stāvokļa priekšvakarā. Bija jānāk pārmaiņām, lai glābtu nākotni, kuŗa svarīga ne vien pašiem amerikāņiem, bet cieši saistīta arī ar apspiesto tautu brīvības atgūšanu. Pēdējās prezidenta vēlēšanās ASV pilsoņi, to vidū arī izteikts latviešu vairākums, izšķīrās, ka valsts stūre nododama Ričarda Niksona rokās. Mūsu cerības bija lielas, bet tagad daudzi jūtas it kā vīlušies, jo neizprot, ka daudzu gadu kļūdas nevar izlabot pāris mēnešos; neizprot arī to, ka ASV kongresā vēl ārvien ir prezidenta opozicijas partijas vairākums, kuŗa kreisais spārns dara iespējamo, lai prezidents būtu spiests ne tikai uzmanīgi manevrēt, bet reizēm arī piekāpties. Tā tikai ar laiku, pārvarot iekšēji radītas grūtības un šķēršļus, prezidentam iespējams gala rezultātā sasniegt īstus brīvības ideālus un attaisnot kādreiz teiktos vārdus: „Ja brīvība ir apdraudēta vai jau zaudēta jebkuŗā pasaules malā, tad tā ir apdraudēta arī pašās ASV."

Prezidenta deklarācijas Vietnamas kaŗa jautājumā skaidri parāda, ka Niksons ir cīnītājs par mieru, bet reizē nav mainījis savus uzskatus, ka ikvienai tautai, ikvienam cilvēkam ir tiesības pašam izlemt savu likteni, dzīves veidu un nākotni. Prezidents ir visas nācijas vadītājs, un tikai liels prezidents var censties, kā to darījis Niksons, dot iespēju visu ieskatu pārstāvjiem piedalīties valsts dzīves celšanā, pat valsts vadībā. Tomēr liekas, ka šai labajā gribā un nodomā prezidents aizgājis par tālu, aizmirstot, ka t.s. liberāļi un ekstrēmisti demokratiju atzīst tik tālu, cik tā kalpo viņu savtīgiem mērķiem. Tāpat ir aizmirsts, ka būtībā šie nelielā mazākuma pārstāvji ir gara radinieki Staļina imperiālismam, kuŗā jebkāda koncesija radа iekāri visu pakļaut savai gribai un diktātūrai, bet ja visu nedara veidā, kādu tie prasa, tad savu mērķu sasniegšanai tie ne tikai aizmirst demokratijas principus, bet noliedz arī likumus, vietā piedāvājot tikai varu, vardarbību un arnarchiju.

Raugoties no ASV latviešu viedokļa un pasekojot notikumu gaitai, ir saskatāms, ka kreisā spārna demokrati, t.s. liberāļi un viena otra veida komūnistu līdzskrējēji, mēģinājuši gandrīz ultimātīvi pieprasīt trīs viņu „prasību" atzīšanu: 1) kapitulēt Vietnamā, reizē ar to nododot lielo vairumu pārējo mazāko Āzijas valstu komūnistu verdzībai un atriebībai; 2) izraudzīt ASV augstākās tiesas vakantajās vietās tiesnešus, kuŗi turpinātu attaisnot kriminālnoziedzniekus un ļautu varu komūnisma kalpiem; 3) lai izpatiktu Pad. savienības diktātoriem un ar to it kā panāktu mieru, atzīt Eiropā pašreizējo status quo stāvokli, reizē ar to nododot visas apspiestās tautas nekontrolētai un pastāvīgai verdzībai krievu komūnistu rokās.

Protams, ne prezidentam Niksonam, ne jebkuŗam amerikāņu valstsvīram, kas ir patriots un mīl savu valsti, nav iespējams šādas prasības pieņemt. Rezultātā, kā ievadrakstā atzīmē laikraksts „Chicago Tribune", radusies „liberāļu" konspirācija, lai sagrautu prezidenta autoritāti ne tikai pašās ASV, bet arī ārzemēs. Še nav runas par demokratisku opoziciju un savu ieskatu brīvu izteikšanu, bet par apzinātu melu un demagoģisku puspatiesību paušanu nolūkā sagraut pilsoņu un ārvalstu uzticību prezidentam un valdībai. Šī labi organizētā un apzināti radītā kampaņa visraksturīgāk izpaudās žurnālā „Newsweek" 13. oktobŗa numurā publicētajā rakstā „Nixon in Troble", kuŗa mērķim un nolūkam katram, kas prot lasīt, jābūt skaidram. Šī uzsāktā neattaisnojamā akcija, kuŗai nav nekā kopīga ar

(Nobeigums 8. lpp.)

Mag. rer. pol. Imants Alksnis

Komūnisma sairums un revolūcijas iespējas Pad. savienībā

REFERĀTS RIETUMVĀCIJAS DV SALIDOJUMĀ OSNABRIKĀ

I

Mēģināsim analizēt stāvokli Austrumeiropā. Mēs vadāmies par daudz no ārējā propagandistiskā šķituma un tādēļ neievērojam dziļās plaisas padomju režīma arvien ātrāk drūpošajos pamatos. Tādēļ arī neesam pamanījuši, ka pasaules politiskais līdzsvars šobrīd nav vairs stabils, kā to mēģina iestāstīt mūsu ienaidnieks austrumos un dažādi nelabvēļi rietumos, bet gan augstākā mērā labils. Un šis nenormālais līdzsvars prasa tikai zināmu spiedienu no labās puses un kārtīgu satricinājumu no kreisās (Pekinga), lai stāvoklis radikāli mainītos mums par labu.

Šī samērā plaši izplatītā pesimistiskā un pasīvā nostāja iepretim arvien labākajām izredzēm laupītās brīvības atgūšanas virzienā dibinās latviešu politiskās mazvērtības apziņā. Proti, mums ir nepamatots respekts — vismaz pēc otra pasaules kaŗa — pret Rietumu ārpolītiku. Mēs esam nonākuši situācijā, kad, kaut arī rietumvalstu politiķi bieži runā pretim mums zināmajiem faktiem un cilvēku veselajam saprātam, mūsu secinājums pārāk bieži ir: „Mūsu prātiņš gaužām vājš, gan jau augstie kungi un pasaules valdnieki visu zinās labāk!" It kā valstsvīru spējas un goda prāts būtu proporcionāls attiecīgo [illegible] militārajai un saimnieciskajai varenībai!

Kas šodien liek secināt komūnisma varas sairumu? Kādas ir šī sairuma galvenās pazīmes? Kādas ir tā izpausmes un cēloņi? Vispirms jāmin nevienprātība un frakcionārisms komūnisma varas galvenajā centrā — Kremlī. Pēc marksisma-ļeņinisma mācības, tas ir viens no komūnistu partijas nāves grēkiem, ja ieviešas frakcijas. Bet nevienprātība Kremlī vairs nav apslēpjama. Otrkārt minama starptautiskā komūnisma sašķelšanās Maskavas, Pekingas, Tito, Kastro un pat visādu ultrakreiso plānprātiņu komūnismā. Tātad, komūnisms šobrīd cieš ne tikvien vienotas vadības un iekšējas disciplīnas trūkuma dēļ, bet tam vecuma nespēkā uzbrukusi sava bērnu slimība (Ļeņina terminoloģijā) — kreisais ekstrēmisms. Beidzot jāatzīmē komūnisma ideoloģijas neglābjamais bankrots tautas acīs, kas izpaužas arī pašas krievu inteliģences aprindās. Tas nav nekas cits, kā atklāta novēršanās no komūnistu ideoloģijas un Kremļa režīma.

Visas šīs trīs norises vēlākā pastāvīgā mijiedarbībā viena otru pastiprina, un režīms tās vairs nespēj apturēt. Komūnistu varasvīri nevar vairs savaldīt reiz vaļā palaistos garus, apturēt pašu ievadīto attīstību, kas viņu režīmu nenovēršami ved pretim iznīcībai.

Tagad iesim mazliet atpakaļ vēsturē, lai redzētu, kā šī attīstība īsti iesākās, t.i. mums labvēlīgais komūnisma sairums. Kaut laika secībā par pirmo starptautiskā komūnisma sairuma pazīmi varētu uzskatīt Dienvidslāvijas atbrīvošanos no tiešas Maskavas kontroles 1948. gadā, vissvarīgākais faktors šai norisē tomēr, liekas, ir frakcionārisms pašā Kremlī.

Mazliet pakavēsimies pie šī frakcionārisma iemesliem un attīstības. Kad tas īsti iesākās? Nerunāsim par veciem laikiem, par laiku pirms Staļina, kad arī bija dažādi nogrupējumi, ar kuŗiem Staļins tika galā. Tā sauktais modernais komūnisma sairums iesākās reizē ar Staļina nāvi cīņā par vecā despota mantojumu. Izraisījās vesela virkne konfliktu. Vispirms Maļenkovs pret vairākumu, tad Berija pret pārējiem, Chruščovs pret Molotova grupu, pa vidu vēl, vismaz politiski, nolikvidēja maršalu Žukovu, beidzot cīņa starp Chruščovu un Brežņevu, kuŗa atklāti parādījās virspusē. Apslēpti konflikti, bez šaubām, Kremlī ir vēl tagad. Liekas, ka pat Brežņevs ar Kosiginu arī visai labi nesatiek. Bez tam vēl jūtams spiediens arī no krievu maršaliem. Visā šajā norisē ir viens zīmīgs pavediens un galvenā tendence: faktiskā varas instance — pēdējā un izšķirošā — ir noslīdējusi lejup. Ja mēs iedomājamies komūnistu varu kā piramidu, tad tā no augšas ir noslīdējusi labu gabalu lejup. Kā zināms, Staļina laikā pašā augšā nebija neviena cita, kā vienīgi pats Staļins, kas visu noteica. Pēc tam nāca pie teikšanas viņa tuvākie līdzstrādnieki. Tad faktiski vara noslīdēja lejup līdz visam politbirojam, un Chruščova konfliktā ar staļinistiem izšķirīgā loma piekrita visai centrālkomitejai, ieskaitot pat vienlekus.

Šai attīstībai turpinoties, varētu domāt, ka vara spētu noslīdēt vēl vienu pakāpi zemāk — līdz partijas kongresam. Tad, varbūt, būtu iespējama lielāka šķelšanās starp partiju un valdību. Līdz šim partija arvien pilnīgi dominējusi. Pie pārāk dziļas šķelšanās izslēgts nav arī militārs apvērsums, kuŗa rezultāts varētu būt maršaļu režīms. Cik zināms, tiešs konflikts ar Ķīnu var izraisīt lielas domstarpības starp ģenerāļiem un partijas vīriem. Tas tāpēc, ka ģenerāļiem izdevīgākais brīdis nokārtot Ķīnas jautājumu būtu tūlīt, kamēr ķīniešiem vēl nav pietiekami daudz un pietiekami stipru ieroču. Šobrīd ķīniešiem atombumba uz Maskavu būtu, laikam, vēl jāvelk ar kulijiem.

Kā gan izskaidrojama šāda bīstama attīstība, kad vara slīd uz leju? Kā mēs zinām, pēc komūnistu valdīšanas principa, dažādi uzskati partijā drīkst izpausties tikai līdz lēmuma pieņemšanai; pēc tam neviens biedrs vairs nedrīkst partijas pieņemto viedokli kritizēt. Katrs iebildums tad nozīmē partijas disciplīnas pārkāpumu, kas pielīdzināms kontrrevolūcionārai darbībai — strādnieku šķiras ienaidnieku interesēs.

Šai attīstībai — no viena vīra, no pāris vīriem līdz visai centrālkomitejai kā lēmējai instancei — pamatā ir tas pats vecais varas līdzsvarošanas princips, kas pazīstams ārpolītikā, bet tagad to savā veidā lieto arī iekšpolitikā. Dažādiem nogrupējumiem augstākās varas instancē esot apmēram vienos spēka samēros, katra grupa meklē atbalstu, mēģina sev izveidot stingru varas bazi vienu pakāpi zemākā instancē. Tas nozīmē: augstākie varasvīri — politbirojā, politbiroja nogrupējumi savukārt — centrālkomitejā, centrālkomitejas frakcijas, varbūt, kādreiz nākotnē — pat partijas kongresā.

Ja gribētu lietas tvert schēmatiski, tad ir ļoti vilinoši attīstību izdomāt vēl tālāk un teikt, ka tādā veidā ir iesācies zināms „demokratizācijas" process, kaut vēl ļoti tālu no tautas, tačū visā iesaistīto cilvēku skaits ir palielinājies; it kā palielinājies tieši to cilvēku skaits, kuŗi varētu ietekmēt politiku. Daži rietumu profesionālie optimisti komūnisma jautājumos šai attīstībā jau saskata pat nenovēršamu evolūciju, it kā liberālizācijas gaitu, kuŗa reiz izbeigsies pilnīgā komūnistu demokratijā. Viņi, tātad, iedomājas, ka faktiskā vara no centrālkomitejas caur partijas kongresu spētu pamazām pārsviesties uz aktīvākajiem biedriem, rajonos — uz plašākajiem partijas kadriem, kas pie liberālākiem uzņemšanas noteikumiem komūnistu partijā kādreiz varētu nozīmēt arī tautas lielāko daļu.

Kaut ko līdzīgu, laikam, cer arī viens otrs sarkanās miglas apmig-

(Nobeigums 8. lpp.)

Pa izmisuma, ciešanu un nāves takām

Bradfordas un Līdsas tautiešiem Anglijā bija izdevība noklausīties no Vācijas iebraukušā sovjetologa mag. iur. Ādolfa Šildes referātu, kuŗu viņš sniedza Ziemeļanglijas korporāciju kopas kopīgi ar studenšu korporācijas Imerias kopu rīkotajā Latvijas universitātes dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumā Bradfordā un vietējās DVF nodaļas sarīkojumā Līdsā. Abos sarīkojumos viesis runāja par tematu „No revolūcionārā tribunāla līdz deportācijām", skaŗot visu padomju varas pastāvēšanas laiku kopš oktobŗa revolūcijas dienām un nepārprotami pierādot, ka padomju režīma barbarisma metodes līdz pat mūsdienām nekas nav mainījies. Tas ir tikpat nežēlīgs un joprojām vadās no principa: kas nav ar mums, tas ir pret mums un tāpēc iznīcināms.

Referents norādīja, ka latviešu tautas lielais ciešanu stāsts sācies ar P. Stučkas 5 mēnešus ilgo valdīšanas laiku 1919. gadā, kad mūsu tauta pirmo reizi saskārās ar padomju varu. Tie bija asins plūdu pilni mēneši, kad jau pēc sarkano režīma pirmajām 10 valdīšanas dienām sāka izpildīt nāves sodus visiem „šķiras" ienaidniekiem. Tas bija izmisuma pilns laika posms, kuŗā padomju vara radīja tautā baiļu psīchozi un ar mežonīgiem līdzekļiem centās paklaut sev iedzīvotājus, kas tikko bija priecājušies par Latvijas neatkarības pasludināšanu. Komūnisti nesaudzīgi postīja visu, kas mums bija svēts, dārgs un mīļš, un revolūcionārie tribunāli bez žēlastības piesprieda nāves sodus. Šajās „tiesās"apsūdzētā vaina nebija jāpierāda, daudzkārt drausmīgos sodus piesprieda tikai pēc tam, kad apcietinātais jau bija nošauts. Stučkas režīma laikā noslepkavoti 3632 Latvijas iedzīvotāji. Baloža brigādei ieņemot Rīgu, no cietumiem izdevās atbrīvot 18.000 apcietināto.

Izsekojot turpmākajiem notikumiem, referents pakavējās pie 1929. gada, kad redzamākie latviešu revolūcionāri un komūnisti Pad. savienībā viens pēc otra sāka krist nežēlastībā, jo Staļins viņos saskatīja bīstamus sāncenšus. Referents raksturoja, kādiem rafinētiem līdzekļiem komūnistu Ed. Bērziņu ar viltu aizvilināja uz Maskavu un tur nošāva. Šim funkcionāram pavēstīja, ka viņam par nopelniem piešķirts Ļeņina ordenis. Paziņojumu Bērziņš tomēr uzņēma ar aizdomām, saskatot lamatas, tādēļ liedzās uz Maskavu braukt. Taču laikrakstā „Izvestija" atradis plašu cildinājuma rakstu sakarā ar šo apbalvojumu un arī savu fotogrāfiju, viņš tomēr noticēja un tūlīt steidzās uz Maskavu. Vienīgais, ko Bērziņš, šo slavinājuma rakstu lasot, nezināja, bija, ka šis laikraksta numurs nodrukāts tikai vienā eksemplārā... Referents uzsvēra, līdzīgas padomju režīma negēlības turpinājušās visu tās pastāvēšanas laiku, un cilvēka prātam grūti aptvert, ka šāda vara vispār var eksistēt.

Arī 1940./41. gada masu deportācijas bija organizētas ar rafinētu un apzinātu nolūku atņemt latviešu tautai un iznīcināt vadītāju slāni. Plašo deportāciju plāni Serova vadībā bija izstrādāti jau pirms sarkanarmijas iebrukuma Latvijā. Taču 1941. gada 14. jūnija deportācijas nebūt nav lielākās. Daudz plašākas notika 1949. gada 25. martā un turpinājās līdz pat 1951. gadam. Tas bija laiks, kad laukos sāka ievest kolchozus, kam zemnieki pretojās. Kopš 1951. gada masu deportācijas vairs nav notikušas, bet atsevišķas izsūtīšanas un cilvēku pēkšņas pazušanas tomēr turpinās.

Cik no latviešu tautas dzīvā spēka substances visos padomju režīma pastāvēšanas gados iznīcināts? Atbildi uz to var lēst tikai aptuveni. Visai atturīgi kalkulējot, var teikt, ka deportēto un nogalināto kopskaits sasniedz ap 10—12% no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, tātad — ap 180.000— 200.000.

Kā zināms, pirmajam Rietumvācijas kancleram Adenaueram 1955. gadā izdevās panākt 9600 vācu kaŗa gūstekņu atlaišanu un atgriešanos dzimtenē. No šiem gūstekņiem referents 4 mēnešu iztaujāšanas laikā ieguvis plašu pārskatu par spaidu darbu nometnēm, kuŗās deportētie latvieši bijuši apmetināti un vergojuši kopā ar šiem vācu un citu tautību likteņbiedriem. Kā galvenās no šīm nāves un iznīcības vietām minamas Soļikamskas un Nariļskas sodu nometnes, no kuŗām pirmā klasificējama par mūsu inteliģences, bet otra par Baltijas tautu virsnieku kapsētu. No kādas vācietes, kuŗai laimīgā kārtā izdevies izkļūt no Nariļskas, referents uzzinājis, ka tur savā laikā spontāni izcēlušies nemieri, kuŗos tajām vietām vēl pievienojamas vadītāja loma piekritusi latvietei nāves nometnes Jepisejas upes Daugei, arī Vimbam un Alfonam krastos, Taišetā, Bratskā, Kolimā, Mazūram. Pirmajiem diviem Magadānā un tālajos ziemeļos — priekšvārdus nav izdevies noskaidrot. Protams, visi dumpinieki pārvarēti; Daugei čekisti izdauzījuši visus zobus.

Tālāk pavērās lielās ciešanu, terrora un bezcerīgās dzīves ainas Vorkutas (kurp aizvesti mūsu leģionāri), Kotlasas, Intas, Abesas, Uchtas, Karagandas un Kingīras spaidu darbu nometnēs. Pēdējā iešlodzītie 1956. gadā administrācijai izteikuši prasības par dzīves apstākļu uzlabošanu, bet pēc to noraidīšanas uzsākuši streiku, kuŗā apbrīnojamu drošsirdību parādīja daudzkārt pieminētā latviete Biruta Blūma. Viņa čekistu tankiem izgāja pretim ar dziesmu un, protams, šai neprātīgajā cīņā mira bem tanku kāpurkēdēm.

Referents vēl tēloja ciešanu pilnus stāstus par Omskas un Tomskas apgabalu kolchozos un sovchozos nometinātajiem deportētajiem. Arī še dzīves un darba apstākļi neko daudz neatšķirās no soda nometnēm, jo dzīvību izvilkt bija tikko iespējams. Jau pieminētā Referāta nobeiguma daļa bija veltīta pretestības kustības apskatam un novērtējumam okupētajā Latvijā. Sākotnēji varēja runāt par bruņotu pretestību, kad Vidzemē un Latgalē, pat vēl Kurzemes cietokšņa cīņu laikā, radās drosmīgi cīnītāji — partizāni. Viņu cīņas ilga līdz pat 1952. gadam, ko apstiprina paši padomju avoti. Referents apzinājis un reģistrējis kopskaitā 104 partizānu cīņas vietas. Lielākās un nozīmīgākās cīņas notikušas 1950. gadā Oktē. Partizāni tiecēja un cerēja, ka rietumvalstis nāks apspiestajai Latvijai palīgā un to atbrīvos no okupantiem. Bet tā bija maldīga ilūzija, kas pilnīgi sabruka pēc Ungārijas notikumiem. Pamazām šīs bruņotās pretestības vietā izveidojās pasīvā pretestība — ar patriotiskām manifestācijām, svecīšu dedzināšanu Mirušo piemiņas dienā, proklamāciju izplatīšanu, Latvijas nacionālā karoga uzvilkšanu u.c. Šīs demonstrācijas apliecina, ka tautieši dzimtenē neapšaubāmi tic Latvijas nākotnei un ka, par spīti visiem terrora aktiem un varmācībām, tautas neatkarības griba nav salauzta. Vēl pieminams trešais pretestības veids — garīgā pretestība, kuŗā piedalās arī latviešu jaunatne. Šai sakarā lai atzīmēta jauniešu izpalikšana skolās Ziemsvētku dienā, spontānās Jāņu svinības un citas spītu izpausmes.

Dzimtenes tautiešu nepadošanās okupantiem un kopā turēšanās uzliek arī mums, trimdiniekiem, lielu pienākumu. Mēs nedrīkstam palikt palīdzības sniegšanā viņiem. Šai palīdzībai jākļūst par mūsu sirdslietu.

A. P.

LATVIJA

72. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 22. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533.

Vietējo ziņu redaktors — Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766—2261.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PĀRRUNAS, NE PROJEKTI

Pie V. Irbes raksta „Mazi cinīši valdes darbā" par ALAs darbību šī laikraksta 11. oktobŗa numurā atrodu īpar nepieciešamu paskaidrot:

a) ALA informācijas biroja radio nozares vadītājs S. Lambergs 20. septembŗa kultūras biroja sēdē 26.000 dol. radiotīklu minēja tikai starp citu un kā iespējamību, bet īstenoti šie radioraidījumi neietilptu kultūras biroja darbības ietvaros. Šis nav kultūras biroja projekts.

b) Par ēkas vēlamību mākslas un vēstures archīvam daži izteicās, nevis to projektēja, pārrunājot zaudējumus, kas rodas, mūsu kultūras vērtībām izklīstot. Arī šāds kultūras biroja projekts neeksistē.

Nešaubos, ka katrs, kuŗš piedalījās plašajā sēdē, atšķīra tiešus plānus no pārrunām par mūsu kultūras dzīvi. Sēdē pieņēma vienu lēmumu: 1970. gada centrālās latviešu kultūras dienas rīkot Bostonā. Kultūras birojam šai darbības gadā ir viens jauns un jau stipri uz priekšu pavirzījies plāns: aktieŗu skaņu plates. Jau sen pastāvošā lektoru centra (viena, ne trīs) iedzīvināšana ir darba un intereses jautājums, tāpat sakaru uzņemšana ar mūsu kaimiņtautām. Apzinoties līdzekļu trūkumu, kā arī pienākumu sekmēt jau senāk pasāktu projektu pabeigšanu, kultūras birojam paš. laik nav „grandiozu" plānu, nevis otrādi. Vēl vairāk: mēs pat atkārtojuši uzskatu, ka katru gadu pieņemto ar vienu lielāku veikumu — galvenais, šī tas būtu vērtīgs un lai to gada laikā varētu cerēt pabeigt.

Kritika vēlama un nereti palīdz, bet tikai, ja tā ir pamatota. Tā nedrīkstētu arī balstīties uz minējumiem, kādus sniedzis mākslinieks Jānis Gailis par apspriedi, kuŗā viņš nebija klāt.

Valda Melngaile
ALA kultūras biroja vadītāja

★

PIEŠĶIRTI LĪDZEKĻI, KUŖU NAV

Šī laikraksta 11. oktobŗa izdevumā ievietotajā rakstā „Mazi cinīši valdes darbā" ir šādas rindas: „Pēdējā valdes sēdē 13. septembrī Vilmingtonā kasieris U. Kariņš ziņoja, ka ALAi nav līdzekļu..." U. Kariņš ir ALAs valdes sekretārs. Kasieris ir V. Kārkls, kas arī ziņoja par līdzekļu trūkumu Tāpat nepareizs ir rakstītais, ka valdei nebija priekšlikumu, kā novērst Amerikas Balss latviešu raidījumu samazināšanu. Šai jautājumā īstenībā izteicās vairāki valdes locekļi.

Tālāk rakstīts: „Taču informācijas birojam ALAs kongresā Filadelfijā piešķīra papildlīdzekļus, reizē ar to darbība var būt aktīva..." Vēlos paskaidrot, ka ALAs kongress Filadelfijā piešķīra informācijas birojam 3000 dol. no neesošiem līdzekļiem. Šie 3000 dol., kuŗus informācijas birojam atļāva paņemt no ALAs kases, neeksistēja kongresa laikā, un tie nav radušies arī starplaikā.

Informācijas biroja rīcībā š. g. 1. augustā atradās 11,31 dol. Tā pati summa atradās, bez apgrozījumiem, kasē arī vēl augusta pēdējā dienā. Informācijas birojam tiek pieskaitīti vēl divi konti — „Skaņu lentes un filmas" un „Latvijas atbrīvošanas fonds". Pirmajā 31. augustā atradās 160,30 dol., bet otrā 329,96 dol.

Līdzekļi ALAs kasē gan ir Latvijas 50 gadu atceres fondā, bet šīs summas ir nozīmētas noteiktiem projektiem. Lielākā summa (16.390,36) ar kongresa lēmumu tika paturēta izdevumiem delegāciju sūtīšanai uz ārzemēm.

Kopsummā informācijas darbam līdzekļu nav tagad un nav bijuši agrāk šīs valdes laikā, jo visi ALAs līdzekļi ir noteiktos fondos vai citu biroju kontos un nav pieejami informācijas birojam.

Šī informācija bijusi pieejama visiem, kas apmeklējuši ALAs valdes sēdes. Valdes sēdes, kā zināms, ir iepriekš izsludinātas un atklātas. Visi ieinteresētie latviešu preses pārstāvji un ALAs biedri tajās ir laipni gaidīti.

Ilgvars Spilners
ALA informācijas biroja vadītājs

★

KAS VAIRĀK — 6 NEDĒĻAS VAI VESELS GADS?

L. Rumaks, šī laikraksta 4. oktobŗa numurā atreferēdams skolotāju konferenci Ņujorkā, cita vidū rakstījis: „Vēl bēdīgāks stāvoklis ar vidusskolām. Bostonā darbojas tikai viena klase ar 8 skolēniem, Bronksā — 4 klasēs ir 31 skolēns, Bruklinā — 8, Longailendā — darbojas tikai 3. klase ar 10 audzēkņiem. Citur vidusskolu nav. Tādēļ liela nozīme piekrīt Gaŗezera vasaras skolai (korespondents to nevēlas saukt pat par vidusskolu — E. A.) Mičigenā, kurp dodas jaunieši no apgabaliem, kuŗos nav latviešu vidusskolu. Vai sešās nedēļās iespējams paveikt programmu, kuŗu rēgulārā vidusskola veic gada laikā, uz to referents nezināja atbildēt."

Uz to atbildēt tomēr varētu katrs Gaŗezera vasaras vidusskolas audzēknis: Gaŗezera vidusskolā 6 nedēļās ir 35 mācību dienas, katrā pa 5 mācību stundām, kopā 175 mācību stundas. Rēgulārajās ģimnazijās (pēc jaunajām programmām) ir paredzētas 28 mācību dienas gadā, katrā pa 5 mācību stundām, kopā 140 mācību stundu. Gaŗezera vasaras vidusskolā šai vasarā mācījās 55 audzēkņi, un tā 175 mācību stundas tiešām īstenoja, bet vai rēgulārajās ģimnazijās paredzētās 140 mācību stundas pilnīgi īsteno, uz to es tiešām nezinu atbildēt.

Eduards Avots
Gaŗezera vidusskolas nozares bij. vadītājs

★

TUKŠU SALMU KULŠANA

Raksta „Maldīties ir cilvēcīgi" (skat. LA 6. sept. n-rā) autors mani pagodinājis ar gaŗu paskaidrojumu par manu iebildumu šī laikraksta 8. oktobŗa numurā, kuŗā iebildu pret svešu izteicienu nevajadzīgu lietošanu latviešu rakstos. Neesmu nekā iebildis pret minētā raksta saturu. Domu starpība pastāv tikai par izteicienu latviņu valodā. Vēlreiz pasvītroju, ka latiņu izteiciena lietošana bija nevajadzīga un ir nepiedienīga, vienalga, vai tā oriģināla vai tulkota. Jēdziens, ka maldīties ir cilvēcīgi, visiem saprotams, un nav nozīmes iztirzāt, kad cilvēce pie šāda slēdziena nākusi: Romas valsts varenības laikā, pirms tā vai vēlāk. Nav arī nozīmes iztirzāt, vai mans tulkojums zinātniski pareizs vai nepareizs. Varbūtību, ka tas nepareizs, jau dalījēji esmu izteicis, sakot, ka ar latiņu valodu neesmu jau pusi gadsimta.

Jau agrāk šī laikraksta slejās (1966. g. 30. marta n-rā) rakstā „Ar sirds degsmi, ne citu tautu frazēm" izteicos pret sveštautu izteicienu un ideju ievazāšanu. Sevišķi nepatīkama ir to lietošana Latvijas brīvības cīņu vēsturē, jo romieši bija iekaŗotāji, kuŗi mazākās tautas paklāva sev ar brutālu spēku; latviešu tauta savu stūrīti — Latviju — aizstāv izmisīgās cīņās, bieži vien, samulsināta lejot asinis citu labā.

Nesaprotu, kādā nolūkā pievests sauklis „Veselā miesā mājo vesels gars". Vai autors atzītu gara veselību, ja ar ārsta apliecību pierādītu miesas veselību? Tas izklausās pēc tiem laikiem, kad patiesību pierādīja ar rapieri. Tas viss pieder pagātnei.

Ņo katras tālākas šī jautājuma apskatīšanas atsakos, jo uzskatu to par „tukšu salmu kulšanu", kas varētu novest pie stāvokļa, kādu apskata Andrejs Baidiņš savā rakstā „Modernie uzskati, kas kavē sabiedrības attīstību (sk. Universitas-Nr. 19, 1967. g.), kad publiskas debates izvēršas par glaimu apmaiņas sesijām draugu starpā un apvainojumu apmaiņas sesijām ienaidnieku starpā.

A. Trauksme, ASV

Piebilde: Izņemot to, ka vēstules autors galīgi pārpratis, kādēļ atbildē esmu pakavējies pie aplami tulkotā un lietotā teiciena „Veselā miesā vesels gars", tālāki komentāri patiešām lieki. Latiņu valodas lietpratēju paskaidrojums skartajos jautājumos tomēr būtu ļoti interesants un vēlams.

Alvils Vitrups

KALEIDOSKOPS

★ Austrālijas kompūteru darbinieku konferencē Adelaidē 1500 dalībnieku vidū bija arī 3 latvieši: Eriks Vēliņš, Džordžijas universitātes, ASV, kompūteru centra mācībspēks Dr. Juris Reinfelds un Dr. Alfs Bērztīss. Dr. Bērztīss, kuŗš darbojas par lektoru Melburnas universitātē, konferencē referēja par savu pētījumu kompūteru technikā.

★ Pēc mūzikas studiju beigšanas un atvadkoncertiem kā Adelaidē, tā Sidnejā uz Eiropu devušies vijolnieki Mairita un Gunārs Larsens. Abi jaunie mākslinieki nolēmuši Eiropā pavadīt ilgāku laiku, nododoties tālākām mākslas gaitām.

★ Jaundienvidvelsā un Kvinslendā, Austrālijā, pazīstamais austrāliešu tautas dziesmu dziedātājs Arvīds Irbītis, kuŗa mākslinieka vārds ir Endijs Kings, ar vēl pieciem populārās mūzikas pārstāvjiem izraudzīts turnejai Vietnamā. 6 mēnešus Irbītis piedalīsies varjetē programmā amerikāņu kaŗavīru klubos un nometnēs.

NIKOLAJS KALNIŅŠ

Laupītāji

STĀSTS

Pēdējie saulstari trīzuļoja uz ezera rāmā līmeņa. Krastā, pret bērzu muguru atspiedis, bezrūpīgi sēdēja kāds vīrs. Viņa skatiens rotaļādamies gūstīja uz ūdens staru atspīdumus, kas saderējās ar viņa gaišo noskaņu. Britānijam Ribam bija atvaļinājums.

Bet tad aiz ezera krasta rūsganajā kraujā pēkšņi sāka lūzt zari, bruka akmeņi. Britānija acis atrāvās no saules plankumiem un vērsās pret krasta nogāzi. Likās, tur lejā laidās kādi vīri, kas nogriezušies no lielā ceļa. Tūlīt jau arī iznira no krūmiem divi stāvi. Bet kas tas? Pār pleciem abiem gaŗas šautenes.

Laupītāji! — Britānijs Riba ne mirkli nešaubījās. Šī taču bija Amerika, kuŗas vēsture ar viņu slavu pilna. Britānijs uzmeta skatienu savām rokām. Tās bija gan stiprās, Latvijas laukos augot, norūdītas, bet tajās atradās tikai vārgs smilgas stiebriņš, ar kuŗu viņš bija kutinājis sev degunu. Protms, ar tādu ieroci cīņā nevarēja ielaisties. Un plecīgais vīrs jau grasījās gāzties gar krūmu. Britānijs bija labs peldētājs. Briesmu brīdī pa zālēm slepus varēja iebrist ezerā, nonirt un zem ūdens izpeldēt otrā krastā.

Bet tad Britānijs Riba ateerējās vasarnīcas sievas, kas nupat bija sasaukušas bērnus uz vakariņām. Viņš no pieaugušajiem vīriešiem te šonedēļ bija vienīgais, kas tagad tās varēja glābt. Un Britānijs sāka pašaizliedzīgi skriet uz lielo ķieģeļu ēku, kas, reta priežu meža apņemta, sēdēja uz kalna muguras.

Kad Britānijs Riba, durvīs iesprūdis, izbrēca briesmīgo vārdu „laupītāji", abos mājas stāvos karotes uz bērnu mutēm palika pusceļā.

Riba aizšāva durvīm priekšā aizbīdni un komandēja:

„Visiem tūlīt mesties uz grīdas, norāpot apakšējā stāvā un salīst kopā vidējā gaitenī, kur nav logu!"

Sievas paķēra bērnus klēpī, bet visas pie zemes vēl nekrita.

„Kāpēc mums tai tumšajā gaitenī jārāpo?" viņas neticīgi ieprasījās.

„Nu tāpēc, ka laupītāji var šaut caur logiem!" Riba dusmīgi paskaidroja un aizrāpoja cauri virtuvei uz gaiteni trepju galā pirmais. Tur viņš jutās drošībā un mēģināja sievu paļāvību iegūt ar dažām autobiografiskām ziņām par sevi: „Es, redziet, kaŗa laikā biju policijas dienestā un zinu vairāk nekā jūs, kā šādās reizēs ir jāizturas."

Vai nu šie vārdi, vai arī Britānija paša paraugs sievas pārliecināja, un nu arī atturīgās sakņupa pie grīdas, vilkdamas bērnus līdz.

Drīz mazais gaitenītis piedzinās pilns kā acs, un uztrauktās elpas pūta pa grīdu mazus putekļu mākoņiņus. Bērni, tos sarijušies, sāka šķaudīt un berzēt acis, bet daži, kas vairāk saspiesti, pat raudāt.

„Mieru!" Britānijs Riba, kas atradās sievu un bērnu klājienam pašā vidū, bargi apsauca. „Ja brēcienus izdzirdēs laupītāji, viņi var šaut uz mums arī caur sienām. Un kas tad būs?"

To Riba vairs neteica. Bet sievas un lielākie bērni tāpat saprata. Un kas nesaprata, tiem nelaimīgās mātes bāza mutēm plaukstas priekšā vai ierāva galvas padusēs, lai brēcieni noslāpst zem drēbēm.

Kādu brīdi iestājās klusums.

„Tagād pieliksim visi ausis pie zemes un klausīsimies, kur laukā skan soļi!" Britānijs pavēlēja un atkal, priekšzīmi dodams, pieplaka grīdai pats pirmais.

Pēc dažām minūtēm kāda sieva, kas atradās durvīm tuvāk, čukstēja:

„Man liekas, ka saimnieka rīku šķūnītim kāds aizcirta durvis."

„Vai! Tad viņi paņems laužamos un tūlīt nāks uz istabu!" sievas izbailēs spiedās tuvāk Britānijam Ribam. „Vai nebēgt pagrabā?"

„Te mēs varam izlēkt pa logiem, bet pagrabā mūs piespiedīs visus pie sienas kā cāļus," Britānijs purināja galvu un čukstēja, lai ziņotāja mirkli pametot acis caur logu uz šķūnīša pusi.

„Bet, varbūt, mani tūlīt nošaus... Ejiet pats!" sieva nekustējās.

Nekustējās arī Britānijs Riba. Tikai mirkšķināja acis, it kā tajās nupat būtu putekļi iebiruši.

„Vai jums arī bailes?" sievas urba bijušajā policijas darbiniekā acis.

„Nē... bet man liela galva... var ātrāk ieraudzīt... Varbūt vislabāk, ja kāds bērns..." Britānijs stostījās.

Zālītes kundze, kuŗa bija dzirdējusi šķūnīša durvju aizciršanos, nu piegāja pavisam droši pati pie loga un raudzījās pagalmā:

„Nekā tur nav — tukšs... atgriezdamās viņa uzmeta nicīgu skatienu Ribam.

„Vai domājat, ka es jokus taisu? Ja nav sētā, tad viņi noslēpušies šķūnītī un pa kādu šķirbu novēro māju vai gaida tumsu."

„Un ko mēs darīsim?"

„Mums jāizmanto laiks un jāpiezvana policijai."

Sievas domāja, ka nu Riba steigsies pie telefona. Kāda pat pārmeta, kāpēc tas tūlīt nav darīts.

Bet Britānijs Riba viņā neklausījās. Acis viņam tagad slīdēja pāri sakņupušo sievu augumiem, kamēr beidzot apstājās pie jaunās Riekstiņa kundzes. Viņa bija sirsnīga un izpalīdzīga. Vasarnieki viņu visi mīlēja un cienīja.

„Jums jāiet un jāpiezvana policijai!" Britānijs Riba šoreiz nepavēlēja bet lūdza.

Telefons atradās virtuvē, kur logi spīdēja uz visām pusēm.

„Kāpēc tad Riekstiņa kundzei jāskrien nāvē?" sievas atkal urba bijušajā policijas darbiniekā acis jums visvairāk neklātos to darīt? Esiet taču vīrieša galva un vēl tādā, kas no šādām lietām kaut ko zinot."

„Jā, es zinu... un tieši tāpēc Riekstiņa kundzei jāiet: policijai vienmēr patīk ar sieviešiem vairāk runāt nekā ar vīriešiem," Riba mēģināja jokot, bet sājais smiņņš sievas sakaitināja vēl vairāk.

„Un tāds esot mūsu aizstāvis?" viņas dūra pirkstus uz Ribas pusi. „Mēs šaubāmies, ka esat bijis policijas dienestā."

„Kad jūs būtu redzējušas, kā es ķemmēju Dzelzavas mežus, kad vajadzēja meklēt paradīzes putnus, tad vis nešaubītos. Pat muša nevarēja aizlidot gar manu stobra galu nepamanīta. Jā, un aizsargs arī es biju."

„Nē, nē!" sievas aizmirsa uz brīdi draudīgo stāvokli un smējās. „Jūs būsit bijis zemessargs. Tāpēc tagad arī pie zemes vien līpat."

Jā, Riba vēl arvien gulēja uz grīdas, kamēr sievas bija jau atsēdušās, daža pat snaicījās uz loga pusi.

Laupītāju briesmas visus atkal par jaunu sasprindzināja, kad Riekstiņa kundze, noguldījusi savu puisēnu blakus kaimiņienei, klusi izslīdēja virtuvē pie telefona.

„Tik svarīgā lietā labāk, ja zina perfekti valodu", Riba taisnojās.

Bet visu ausis nu bija pievērstas virtuvei.

No logiem kaktā ierāvusies, Riekstiņa kundze klusu runāja labu brīdi.

„Nu, ko atbildēja?" cilvēku klājiens jautāja, kad viņa atgriezās.

„Pēc divdesmit minūtēm būšot klāt."

„Pēc divdesmit? Pa to laiku mēs visi, varbūt, būsim apšauti."

(Nobeigums sekos)

VIJA

9. GADA 22. OKTOBRIS

CIJA TORONTO

lfrēds Vinčels,
to 174, Ont.; tālr. 531-4533.
– Krišs Sidars,
325, Ont.; tālr. 766—2261.

EIROPĀ:
er/Westf., Von Einem Str. 19
s pēc vajadzības Isināt. Neiz-
bet uz vēlēšanos sūta atpa-
(Kanadā) vai starptautiskais
utora vārdu vai iniciāliem pa-
as ir rakstītāja personīgs ie-
ilst arī redakcijas viedoklim.
anadā un ASV —
mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.
cena 25 centi.
mu daļā $2.20, bet tekstā
ollas slejas telpu.

jām vietām vēl pievienojamas
ves nometnes Jenisejas upes
astos, Taišetā, Bratskā, Kolimā,
agadānā un tālajos ziemeļos —
ķču pussalā, kurp pat Krievijas
ri bargā klimāta dēļ vairījās iz-
tīt katordzniekus.

Referāta nobeiguma daļa bija
līta pretestības kustības apska-
un novērtējumam okupētajā
jvijā. Sākotnēji varēja runāt par
notu pretestību, kad Vidzemē
Latgalē, pat vēl Kurzemes cie-
šņa cīņu laikā, radās drosmīgi
itāji — partizāni. Viņu cīņas il-
līdz pat 1952. gadam, ko ap-
rina paši padomju avoti. Refe-
ts apzinājis un reģistrējis kopā
itā 104 partizānu cīņas vietas.
lākās un nozīmīgākās cīņas no-
šas 1950. gadā Oktē. Partizā-
ticēja un cerēja, ka rietumval-
āks apspiestajai Latvijai palī-
in to atbrīvos no okupantiem
tā bija maldīga ilūzija, kas
igi sabruka pēc Ungārijas no-
miem. Pamazām šīs bruņotās
testības vietā izveidojās pasī-
pretestība — ar patriotiskām
nifestācijām, svecīšu dedzināša-
Mirušo pieminas dienā, prokla-
ciju izplatīšanu, Latvijas nacio-
karoga uzvilkšanu u.c. Šīs de-
strācijas apliecina, ka tautie-
zimtenē neapšaubāmi tic Latvi-
nākotnei un ka, par spīti visiem
ora aktiem un varmācībām,
as neatkarības griba nav sa-
ta. Vēl pieminams trešais pre-
bas veids — garīgā pretestība,
piedalās arī latviešu jaunat-
šai sakarā lai atzīmēta jaunie-
izpalikšana skolās Ziemsvētku
a, spontānās Jāņu svinības un
spīts izpausmes.

imtenes tautiešu nepadošanās
antiem un kopā turēšanās uz-
arī mums, trimdiniekiem, lie-
enākumu. Mēs nedrīkstam pa-
palīdzības sniegšanā viņiem.
palīdzībai jākļūst par mūsu
lietu.

A. P.

undzei jāskrien nāvē?" sie-
policijas darbiniekā acis
darīt? Esiet taču vīrieša
dām lietām kaut ko zinot."

āpēc Riekstiņa kundzei jā-
ar sieviešiem vairāk ru-
a mēģināja jokot, bet sā-
ja vēl vairāk.

stāvis?" viņas dūra pirk-
ābāmies, ka esat bijis po-

s, kā es ķemmēju Dzelza-
meklēt paradīzes putnus,
šņa nevarēja aizlidot gar
a. Jā, un aizsargs arī es

a uz brīdi draudīgo stā-
bijis zemessargs. Tā-
līpat."
ēja uz grīdas, kamēr sie-
pat snaicījās uz loga pu-

us atkal par jaunu sa-
kundze, noguldījusi sa-
ei, klusi izslīdēja virtuvē

ja zina perfekti valodu",

ievērstas virtuvei.
usies, Riekstiņa kundze

ku klājiens jautāja, kad

būšot klāt."
iku mēs visi, varbūt, bū-

sekos)

Imants Sakss

Koklētājs un velns

Latviešu laikrakstos Bruno Skultes „Koklētājs un velns" atzīmēts kā pirmais un jaunais latviešu kokļu balets. Uzveduma programmā turpretim vārds „balets" nav atrodams, tā kā iespējams domāt, ka „Koklētāja un velna" autors izvairījies kādu noteiktu formu šim uzvedumam vispār piešķirt. Taču jāpieņem, ka pirmizrādes rīkotāji Toronto būs gribējuši šo uzvedumu apzīmē par baletu, un tā to būs uztvēruši arī lielākā daļa klausītāju un skatītāju. Vienu aci piemiedzot, varbūt varēsim šo uzvedumu saukt par baletu, bet ļoti grūti to nāksies apzīmēt par kokļu baletu, jo blakus koklēm ievērojama un otrā cēlienā pat galvenā, loma piekrita pūšaminstrumentiem.

Libretu „Koklētājam un velnam" veidojis pats autors komponists Bruno Skulte. Vismaz operu ziņā latviešiem nav sevišķi labi paveicies ar libretu rakstīšanu. Te jāpiemin Alfreda Kalniņa operas „Baņuta" un „Dzimtenes atmoda" (Salinieki) ar visai vājiem libretiem. Labu libretu trūkums kavējis vienu otru latviešu komponistu pievērsties operas vai baleta formai. Ar drošu un autoritātīvu roku rīkojās Jānis Kalniņš, pats kārtodams un īsinādams Brigaderes, Blaumaņa un Šekspīra rakstus, gūstot ļoti atzīstamus panākumus. B. Skultes librets aptver divus cēlienus, kuri, cik saprotams, notiek latviešu tautas pagātnē, kad bija jau muižas un kungi. Pēc padarītajiem dienas darbiem lauku puiši un meitas nododas jautrībai, izņemot gana puisi, kam jāsarga kunga lauki. Naktīs viņš īsina ar kokli un stabuli, uzburot sapņu valstību, kurā rotaļājas tumsas gariņi, kamēr ierodas pats Dižais velns. Lai salīgtu mūzikantu savas meitas kāzām, viņš piesola naudu ganu puisim. Kādu laiku abi kaulējas. Otrs cēliens notiek velnu pilī, kur zināmā secībā ierodas vairāku paaudžu velnu ģimenes. Deju prieki ilgst līdz pirmiem gaiļiem, un otrā rītā saimes meita atrod ganu puisi cieši aizmigušu. Viss ir bijis tikai sapnis.

Pieņemot un atzīstot libreta vadmotīvu, pietrūkst tomēr kāda dramatiska spraiguma un nerva, it sevišķi otrā cēlienā. Pastāvīgā velnu miņāšanās kļūst garlaicīga, kuru varēja atdzīvināt kaut vai tā paša ganu puiša izrīcība. Samērā bērniškīgs ir nobeigums, t.s. „kopīgās brokastis."

Pirmā cēliena mūziku ievada dažu tautas dziesmu motīvi gan solistei, dziedātāju ansamblim, gan instrumentiem. Orķestrī (kokles, flauta, oboja, klarnete, fagots, sitamie instrumenti) atbalsojas pa dejai tautas mūzikas raksturā, vēlāk, velnam ierodoties, „Pērkonītis ducināja" tema. Kaut kā pa vidu iemaisās arī „country — dance" melodija, ar kuru pirms gadiem atklāja lauksaimniecības pusstundas Toronto radiofonā. Gana puisim tielējoties ar velnu, paspīd „Krauklīt's sēž ozolā" skaņas, kurām, varbūt, kāda īpata nozīme, ka „Koklētāja un velna" autors izvairījies kādu noteiktu formu šim uzvedumam vispār piešķirt. Taču jāpieņem, ka pirmizrādes rīkotāji Toronto būs gribējuši šo uzvedumu apzīmē par baletu, un tā to būs uztvēruši arī lielākā daļa klausītāju un skatītāju. Vienu aci piemiedzot, varbūt varēsim šo uzvedumu saukt par baletu, bet ļoti grūti to nāksies apzīmēt par kokļu baletu, jo blakus koklēm ievērojama un otrā cēlienā pat galvenā, loma piekrita pūšaminstrumentiem.

Otrā cēlienā mūzika savukārt ierobežojas ar t.s. galantā laikmeta dejām, piemēram, gavoti, menuetu, polonēzi, tamburīnu deju u.c. Sadzirdama arī citāda rakstura, piemēram, vienaldzīgo deja, kāda deja visvecākajiem velniem tikai kokļu pavadījumā. Šī mūzika viegli līdzināma dažādu klavieru mācību darbu burtnīcām, bet, nenoliedzami, te varēja apgūt vai atsvaidzināt enciklopēdiskas zināšanas dejas formā. Jau interesantākas kļuva velnu nakts pēdējās minūtes ar asprātīgo gaiļa dziedājumu (likās, ka te rīkojās obojas mēlīte atsevišķi), tāpat disonējošais sekundu lejupgājiens kokpūtējos. Kā gaiļa dziedājums, tā zvana skaņas aizveda atpakaļ pirmā cēliena panorāmā, atkārtojoties „Aiz kalniņa kupla liepa" motīvam un ieskanoties „Gaismiņa ausa" melodijai. Rezumējot iepriekš minēto, nav iespējams liecināt, ka šī mūzika būtu interesanta, svaiga, izdomas bagāta, kaut vai arī ar problēmām. Viss bija gandrīz otrādi. Bet, gods kam gods pienākas, šajā mūzikā atradām ļoti labu instrumentāciju, inteliģentu orķestra pazīšanu, arī kokļu īstās iespējas, to ierobežotību. Ir iespējams, ka tieši pēdējais apstāklis, varbūt, piebremzēja autora mūzikālās izdomas dzirksti.

Uzveduma mūzikālais vadītājs un diriģents bija komponists Andrejs Jansons. Daudz pelnīta slavas vīraka viņam jau kūpināts par kokļu renesansi un par kokļu pētījumiem vispār. Ar savu nesavtīgo darbu, it sevišķi jaunatnes mūzikālajā audzināšanā, viņš jau agri iesoļojis latviešu mūzikas dzīves pirmajās rindās. Arī šoreiz viņš sevi atkārtoti atestēja kā nopietnu, izveicīgu, lietišķu instrumentālā un vokālā ansambļa vadītāju. Tāpat teicami vārdi un uzslava piekrīt koklētājam un klarnetistam Mārtiņam Aldiņam, flautistam Jurim Menkem, fagotistam Lesteram Kantoram un, saprotams, arī pašam diriģentam A. Jansonam par virtuozajiem obojas solo spēlējumiem. Savā vietā un ļoti uzmanīgas bija koklētājas Mirdza Balode, Dzintra Bunge, Māra Krēsliņa, Biruta Sūrmane un Ilga Upmane. Jauki savu nelielo tautas dziesmu solo risināja Alma Eglīte, tāpat pārējās dziedātājas Māra Ezerkalna, Vija Siksna, Valentīna Tropa un Edīte Zeile sniedza tautas dziesmai atbilstošu, tīkamu priekšnesumu.

Choreografiju veidoja Zigurds Miezītis, Valda Briede un Sarmīte Butāne. Kaut vietām bija zināmas „gaisa bedres" un „mēmās spēles", nevarēja noliegt visumā stiliski apzinātu, reālu choreografisku darinājumu. Ierobežotību uzspieda arī librets, piemēram, velnu tūļīgās kustības, kariķējumu vajadzība u.c. Katrā ziņā iespēju robežās Diždanča lielākie un mazākie dalībnieki paspēja veikt atzīstamu darbu. Latviešu meitu, puišu un velnu, velnēnu un raganiņu lomas tēloja Karīna Blatchina, Māra Hollandere, Ruta Kusmane, Gunta Lauge, Ilze Malceniece, Imants Kārkliņš, Dainis Ķivlenieks, Raimonds Martinsons, Zigurds Miezītis, Vilnis Āpše, Dace Lejniece, Andris Rubenis, Daina Āpše, Gunta Ozola, Mārtiņš Mežulis, Silvija Plīse, Egils Fogels, Valda Briede un Edvīns Kalviņš. Paša koklētāja loma bija piešķirta Imantam Ķivlim, bet visvairāk jāslavē mazie velnēni Zinta Briede, Laura Rūdolfa un Inese Briede. Tie bija vienkārši lieliski — un velniškīgi, skatuviski visbrīvākie, atraisītākie un dabīgākie.

Īpašu un žilbinošu pušķojumu uzvedumam piešķīra Ēvalda Dajevska dekorācijas un kostīmi. Ceru, ka dekorātīvās mākslas pārstāvji šo notikumu novērtēs atsevišķā aprakstā. Skatuves vadību precīzi pārzināja Ēvalds Kalviņš, gaismas perfekti izstrādāja Dāvis Maksiņš. Bija jāpriecājas par Ligitas Luidmanes kostīmu darināšanu un Annas Briedes grima veidojumiem. Atzinībā jānovērtē arī Andreja Brieža skatuves uzbūve un Ilzes Šmites uzmanīgā administrācija.

Nedaudz gadu laikā kupli sazarojis svešuma latviešu kokļu Saules koks. Nebūs latviešu centra, kur neatskanētu pa koklei vai kokļu ansamblim. Visnopietnāk kokļu mākslai pieskārušies Ņujorkas koklētāji A. Jansona vadībā. Diemžēl, vēlāko kokļu ansambļu darbībā var pamanīt daļēju bezrūpību latviešu nacionālās mūzikas problēmās. Nereti kokle tiek padarīta par vienkāršu „piebasēšanas" instrumentu vai arī tikai nacionālās pašapziņas priekšmetu. Vai kokli līdzināsim ar lakstīgalu vai ar bezdelīgām? Vai lakstīgalas vietā jau nedzirdam „jautros dādu kaņus"?

Apmeklētāju bija pilns nams, ap 600 skaitā. To dzīvā piekrišana, salūsma un aplausi atskanēja gan vietā, gan nevietā, kāreiz aizsedzot arī mūzikas ritējumu. Beigās sumināja visus uzveduma vadītājus un dalībniekus. Būtu vēlams kāds atkārtojums tieši bērniem, jo tie izpriecātos visvairāk.

Viena no „Koklētāja un velna" raganiņām (Gunta Lauge) rāda savus asos nagus, no kuriem izspruk nav viegli...

Foto: J. Liģers

JAUNĀ MAIŅA

Ņujorkas latviešu Jonkeru baznīcas telpās laikā no 5. — 19. oktobrim divi jauni latviešu mākslinieki bija izstādījuši 53 darbus.

Latviešu vecie gleznotāji izstādēs sakārto gleznas, vadoties pēc to vienveidības un skates kopiespaida. Jaunajiem gleznotājiem nav ne kopīgas skolas, ne mākslas virziena vienveidības, tādēļ viņu izstāde sakārtota pēc Ņujorkā redzētu franču un amerikāņu grupu izstāžu parauga, kur dažāda novirziena un veida darbi izstādīti vienā telpā.

Izstādē bija ilustrācijas, plakāti, zīmējumi, skices, stilizējumi, reālistiski un abstrakti gleznojumi. Izstādītie darbi bija tikpat dažādi kā šo darbu rādītāju dzīve. Pasaules lielpilsētā izsvaidīti, grūtību burzīti, iekāru vilināti, viņi neatlaidīgi un neatkarīgi ir meklējuši paši savu ceļu.

Šī neatkarība un neatlaidība izpaudās arī viņu darbos. Viņi klūp, bet tad ceļas un virzās atkal uz priekšu. Dažiem bija vairāki ļoti labi darbi, bet īsuma dēļ minēšu tikai katra labāko darbu: J. Baļķītis „Joplina", abstrakts gleznojums; J. Cimbunics „Studijas", 15 minūšu zīmuļa skices; E. Gūtmane—Dzirkale „Jaunieši", akvarelis; M. Irbe „Dzeltenās puķes", glezna; I. Kaņeps „Klētiņa", glezna; M. Lauva „Meitene ēnā", tušas zīmējums; U. Nigals „Pašportrets", krāsains stilizējums; I. Rozentāle „Vakars", melnbalta ilustrācija.

Recenzija ir par īsu, lai katru darbu iztirzātu atsevišķi. Akmens, uz kuŗa klupuši vairāki izstādes dalībnieki, ir: darbs nav līdzsvarots krāsā, laukumā vai līnijā. Minēšu tikai izstādes numuru un nelīdzsvaroto krāsu: 2. — zaļš, 5. — melns, 23. — balts, 45 — brūns, 54. — brūns. Īpaši abstraktiem un stilizētiem darbiem līdzsvarojums kompozicijā ir ļoti svarīgs.

Jaunajiem trūkst daudz no tām priekšrocībām, kas bija vecajiem māksliniekiem, izglītojoties Latvijas mētropolē, bet viņiem ir dotumi, neatlaidība, saticība un ieciētība vienam pret otru. Tas viss liek cerēt, ka varam gaidīt nākošo izstādi.

Egils Kalme

Rakstnieku vakars Čikagā

Čikagas latviešu biedrības kultūras daļa tās vadītāja Rolanda Kiršteina izkārtojumā 4. oktobrī bija rīkojusi ASV vidienē dzīvojošo rakstnieku un dzejnieku vakaru, kuŗā ierādās 13 autoru, sākot ar Kalamazū austrumos no Čikagas un beidzot ar Dienviddakotu, jau labi patālu rietumos no „Vējainās pilsētas".

Pārskatot sarīkojuma sākumā saradušos klausītāju pulku, varēja konstatēt divus atzīmējamus faktus. Pirmais bija ne pārāk lielais klausītāju skaits, ja zina, ka Čikagā dzīvo vairāki tūkstoši latviešu. Taču to vēl varētu aizbildināt ar raksturīgo biedrības kultūras daļas vadītāja konstatējumu. „Vērtēju, ka pietiekami liels skaits kultūras sarīkojumam. Tā dām nekad nav pārāk daudz cietnītāju." Ja vēl atceramies, ka Kiršteina izkārtojumā 4. oktobrī kādreiz nelaikis diplomāts un bija rīkojusi ASV vidienē dzīvo- dzejnieks Dr. Miķelis Valters, rujošo rakstnieku un dzejnieku va- nājot par lielo rakstītā vārda cieakaru, kuŗā ierādās 13 autoru, sā- nītāju skaitu tagad Latvijā, teikot ar Kalamazū austrumos no ca: „Ko jūs brīnāties, cietumā Čikagas un beidzot ar Dienvidda- vienmēr daudz lasa!", tad patiekotu, jau labi patālu rietumos no šām nebija ko uztraukties, jo — „Vējainās pilsētas". mēs taču esam brīvībā..." Vai-

Pārskatot sarīkojuma sākumā rāk bažu radīja otrs fakts: klausaradušos klausītāju pulku, varē- sītāju rindās bīstamā pārsvarā bija konstatēt divus atzīmējamus ja sirmas un pavisam baltas galfaktus. Pirmais bija ne pārāk lie- vas. Radās jautājums: vai Čikalais klausītāju skaits, ja zina, ka gas latviešu saime palikusi bez Čikagā dzīvo vairāki tūkstoši lat- jaunatnes? No mazākām pilsēviešu. Taču to vēl varētu aizbil- tām jaunā paaudze labprāt mēdināt ar raksturīgo biedrības kul- doties prom uz lielpilsētām. Vai tūras daļas vadītāja konstatēju- tā tur pazūd?

mu. „Vērtēju, ka pietiekami liels 13 autoru, kas šai vakarā klauskaits kultūras sarīkojumam. Tā- sītājiem „cēla priekšā" savus darbus (patīkamā kārtā to vidū šo dziesmu šai mēlē? Kam lai es dziedu nākotnes dziesmas?" Dīna Rauna bija agrāk Čikagā dzirdēta lasām īsu prozu, bet šoreiz klausītājus iepazīstināja ar diviem savu dzejoļu paraugiem. Kā norāda iepriekš minētie citāti, jaunā autore, liekas, nebaidīsies no pievēršanās sadzīves vārīgām problēmām.

Janīna Babre spēj neskaitāmās variācijās locīt savu dziesmu par lielo, mūžīgo problēmu — cilvēka attieksmēm ar Dievu. Šai vakarā viņa konstatēja: „Es nebēgu no Teviš (Dievs), bet no sava neīstuma. Kā lai pielūdzu Tevi ar mīlestību?" Mīlestība ir absolūta atdošanās, bet uz tādu vājais cilvēks nav spējīgs.

Paulīne Zalāne, gaiša kā pati Latgale, no kurienes viņa nākusi, stājās klausītāju priekšā ar dzejoļiem, kuŗos pārsvarā saules tēmats, locīts dažādās variācijās: „Es esmu kā bērns, pamests tumsā bez saules. — Noārdiet visu, kas nedzīvs, jo cilvēka dzīvības daļa ir saule un ziedēšana. — Es saucu sauli, es ilgojos saules, es pielūdzu sauli."

Retāk mūsu autoru pulkā manītā Velta Čakāne savam lasījumam bija izraudzījusi nesen mūsu 20. gadsimta lielu notikumu, proti, Apollo-XI lidojumu uz mēnesi, kur astronauti veltīgi taujāja: „Kur mēness meitas?", kur tiem bija jākonstatē: „Viss te nedzīvs, svešs." Ar humora dzirksti Čakāne bija apdzejojusi tepat uz vecās zemes notikušo un aizlijušo Gaŗezera dziesmu dienas ģenerālmēģinājumu augusta vidū.

Kārlis Ķezbers lasīja divus

(Nobeigums 6. lpp.)

Herta Krauja

PAZAUDĒTĀ SLIEDE

Atšķir
manu lapas pusi
savā grāmatā,
pārlasi par jaunu, —
varbūt burtu zīmes
pārkārtojušās,
kopš tās dienas,
kad brīdām rīta rasā
aizliegtā pļavā,
aiz mežrožu puduriem
slēpdamies.
Toreiz bijām jauni
un aizsapņojušies —
varbūt kāda neizlasīta zīme
palīdzēs
tev uzminēt
mūsu pazaudēto sliedi
aizmirstā pļavā . . .

Peteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

(31. turpinājums)

Vai Hitlers nebija otrs? Un viņi tik labi zināmu laiku, pāri pasaules uzskatu barjērām, sapratās, uzticējās viens otram, balstīja viens otra noziedzības. Krievija ne vien apmācīja pirmos nacionālsociālistu maršalus kara mākslā, bet deva Hitleram ar krievu tautas visbaigāko smadzeņu izdzimumu — rasu naidu, kuŗu vācieši, ievērojot viņu tieksmi pēc precīzitātes, pārvērta par valsts aparāta ideoloģisko balstu, par masu iznīcināšanas tehnikas augstāko sasniegumu. Rozenbergs bija mācījies pie krievu anticionistiem, apguvis to velnišķīgās mākslas visrafinētākos trikus un pārdēstīja šo mācību ar milzīgā propagandas aparāta palīdzību vācu un citās Eiropas tautās. Vai Eidemaņa, Alkšņa un viņu krievu domu biedru bojā eja arī nav saistīta ar Hitlera un Staļina slepenās uzticības un slepeno simpatiju saitēm? Vēsture vēl klusē par daudzām parādībām, bet reizi slepenie dokumenti nāks klajā... Pasaules sabiedriskā doma vēlas dzirdēt patiesību, ne melus... Mēs varam sadarboties tikai patiesības un nacionālo nepieciešamību labā. Cits viss ir niekošanās. Vai ne?"

Viesis raudzījās Imantā lielām ieplestām acīm. No uzbrucēja viņš bija kļuvis par psiholoģiskā uzbrukuma objektu. Šis jaunais cilvēks nebija samulsināms ar parastajām frazēm. Viņš redzēja lietu sakni.

„Jūsu vārdos patiesi ir daudz patiesības..." atzinās viesis no Rīgas. „Mums katrā ziņā ir jātiekas vēl reizi, varbūt, vairākkārt, lai iztirzātu šīs parādības līdz galam, ja vien gals ir sameklējams. Es patiesi no šīs sarunas guvu ļoti daudz. Būs ilgi, ko domāt un pārdomāt..."

Imants cēlās un sniedza roku:

„Uz redzēšanos. Jūs redzat, ka aiza nav tik dziļa, kas mūs šķiŗ, kā sākumā likās. Tikai turēsimies pie patiesības..."

Liepaskalns spieda jaunajam paziņam roku:

„Es ar nepacietību gaidīšu nākošo tikšanos. Tikai man viens lūgums: lai jūsu sievai un jūsu mātei mūsu tikšanās paliek nezināma. Tam pamatā nav nekādi savtīgi apsvērumi, bet manī mīt maza māņticība, un es zinu, cik grūti sievietēm glabāt noslēpumus. Viņām liekas, ka vienai no vislabākajām draudzenēm var teikt visu kā katoļu biktstēvam, bet draudzenei atkal ir draudzene, kuŗa izslāpusi noslēpumu. Tādā kārtā, pašām negribot, sievietes izplata valodas, atklāj valsts un sabiedrības noslēpumus, un neviena vara nav spējīga ar šo īpašību cīnīties. Tādēļ es jau sen esmu nācis pie atziņas, ka vīru sarunām jāpaliek pie vīriem, un sievu valodām ir jāiet pašām pa savu ceļu. Negribu turēt jūsu sievu aizdomās, esmu pārliecināts, ka viņa nav parastais sievietes tips, ka viņa apzinās noslēpumu vērtību, citādi taču viņa nebūtu jūsu sieva, bet piedodiet manus aizspriedumus, vismaz mūsu iespējamās kopīgās sadarbības sekmēšanai paturēsim tos pagaidām nemainītus."

Imants sauca viesmīli un gribēja maksāt, bet Liepaskalns viņu atturēja: „Jūs bijāt mans viesis, es jūs aicināju, tādēļ mans pienākums ir maksāt, kaut arī šī maksa nozīmētu tikai dažus šiliņus. Kad jūs aicināsit, tad es nepretošos, ja jūs maksājat. Lai jums labi klājas"

Viņš vēlreiz paspieda Imantam roku un sāka norēķināties ar viesmīli.

Café Royal virpuļdurvis izsvieda Imantu Liepu uz Ridženta ielas, kur viņu iekļāva steidzīgā ļaužu straume savām blakus un krustastrāvām un virpuļiem. Bronzas amorets Pikadili laukumā mirdzēja, vakara saules apspīdēts, uzvilktā stopā ielicis bultu.

Café Royal palika viņa negribētais paziņa, šajā kafejnīcā, kuŗu savā laikā bija dibinājuši franču rojālisti, tverdamies Londonā no franču lielās revolūcijas giljotīnām. Tagad tā bija angļu izmeklētākās sabiedrības satikšanās vieta, ar banketu un kongresu zālēm un atsevišķiem kabinetiem, kur sarīkot mazāka apmēra sanāksmes un viesības. Te viss bija klusināts, domāts atelsai, labas omas saglabāšanai.

Ko gan šajā miera ostā meklēja nemierīgais tautietis? Ko viņš vēlas no manis? — bija pirmais jautājums, kas iešāvās Imantam galvā, kad viņš cauri pievakares burzmai spraucās uz ieeju apakšzemes stacijā, kur gaidīja Baiba. Kādēļ viņš par katru cenu vēlas pilnīgu klusēšanu par sastapšanos? Izskaidrojums ar sieviešu pļāpību un mēlnesību nebija attaisnojums. Tikpat labi zināma rakstura vīrieši kā sievietes nebija spējīgi glabāt noslēpumus. Viņi bija kā mūzikas automati, kuŗos katrs naudas gabals, gaŗāmgājēja iemests, izraisa skaņas; skumjas vai liksmas, tas nebija svarīgi, bet tās skanēja.

Ar kādām tiesībām Liepaskalns uzdrošinājās pieprasīt, lai viņš, Imants, uzceļ klusēšanas žogu starp Baibu un sevi? Katra klusēšana ir māte nevajadzīgām aizdomām. Viņa un sievas starpā nebija nekādu noslēpumu un nedrīkstēja būt. Un kādēļ tieši šajā gadījumā, kad nekādi noslēpumi nebija uzticēti? Un liekas, ka arī viņš, Imants Liepa, nav tas cilvēks, kam kāds ciemiņš no Rīgas vai Maskavas uzticētu noslēpumus. Tam visam nebija nekāda izskaidrojuma. Ja Latvijā cits citam vairs neuzticas, ja bērni vairās vecāku un vecāki bērnu, ja sievai jāslēpj vīra politiskie uzskati un brālis nedrīkst brālim atklāt savu viedokli, tad tās bija slimīgas parādības.

Laužu straume viņu nesa, sarkanie autobusi, apmezdami loku ap amoreta terasi, devās te vienā, te otrā virzienā, gaismas reklāmas ņirbēja un aicināja iebaudīt vislabākos dzērienus, vienu vakaru kavēties visaizraujošākās rēvijās un filmās. Visu pilsētu, likās, bija pārņēmušas tikai veikala intereses, tikai pelnīt, alkas, sagādāt patīkamu brīdi vai nakti tiem, kas var labi maksāt. Avīžu kaudzes, izlīktas zem balustrādes, kārdināja ziņkārīgos, tur bija laikraksti visās pasaules valodās, atbilstoši visādām gaumēm un visādām morālēm. Žurnāli ar atkailinātām sievietēm uz vāka, žurnāli ar satriecošiem virsrakstiem, bet tas viss bija tikai acu pievilkšanai. Būtībā šajos izdevumos nebija nekā britiski pārgalvīga, gudra vai netikumīga. Tie bija domāti vientiesīgo, dīkdienīgo, lielpilsētas burzmas apskurbināto vēl tālākai skurbināšanai, lai pašiem nebūtu jādomā, jāmeklē atrisinājumi dzīves mīklām. Par visiem jautājumiem jau bija izteikušās pasaules slavenības, it kā cilvēku dvēseles būtu tikai skaitļojamās mašīnas, kuŗās ieļaro zināmas formulas, un tad mašīna šīs formulas atgremo neskaitāmas reizes.

Šajā laukumā krustojās baskāju un miljonāru intereses, te satikās šāji sakrāsojušās ielu staigules ar amerikāņu miljonāru atraitnēm, kas, lepojoties ar briljantu auskariem un zelta rokas sprādzēm, meklē sev draugus vienai dienai, nedēļai vai vienam izbraukumam kadiļakā pa Eiropu. Šajā laukumā, kur nepārtraukti kustējās autobusi un limuzīni, satikās visas rases, visi kontinenti, visi pasaules uzskati un visas reliģijas. Tradicionālie aizjūras tūristi sēdēja stundām ilgi uz granīta pakāpieniem, kas bija izveidoti apkārt amoretam, un fotografēja piemiņai Londonas ainavas vai vienkārši bērniškīgām acīm vērās Londonas burzmā, kuŗa aprima tikai pēc pusnakts, kad apstājās satiksme.

(Turpinājums sekos)

Ar vai bez latviešiem?

Kā jau pēdējā LNAK sēdes atreferējumā minēts, Toronto tautas mākslas padome 1. oktobrī pilsētas valdes namā bija sasaukusi etnisko grupu pārstāvju sanāksmi, lai pārrunātu pavasarī notikušās Toronto starptautiskās karavānas norisi un ievadītu priekšdarbus vēl plašāka apmēra līdzīgam sarīkojumam nākošajā gadā. Sanāksmē bez Tautas mākslas padomes vadības piedalījās 21 etniskās grupas pārstāvis no kopskaitā 27 grupām, kuras šāgada karavānā bija iekārtojušas savus nacionālos centrus. Tautas mākslas padomes pr-dis L. Kosars paskaidroja, ka iztrūkstošo etnisko grupu pārstāvji dažādu iemeslu dēļ bijuši kavēti šai sanāksmē ierasties, bet viņš ar tiem iepriekš sazinājies un tie izteikuši gatavību piedalīties arī nākošā gada karavānā. Bez tam šai sanāksmē piedalījās 7 etnisko grupu pārstāvji, kuŗām šāgada sarīkojumā savu nacionālo centru nebija. Latviešus pārstāvēja LNAK valdes pr-dis T. Kronbergs un šāgada karavānas latviešu rīcības komitejas pr-dis. I. Alksnis.

Sanāksmi atklāja abi šāgada karavānas norises galvenie organizētāji un vadītāji L. Kosars un Dž. Fišers, pateicoties etniskajām grupām par to atsaucīgo piedalīšanos un izteicot cerību, ka tās turpinās pasākumu atbalstīt, iekārtojot savus centrus arī nākošajā gadā. Šai sakarā tautas padome vēlas nepieciešamos priekšdarbus uzsākt jau tagad, jo pieredze rādījusi, ka šogad tie uzsākti par vēlu.

L. Kosars aicināja visu etnisko grupu pārstāvjus izteikt savus ieskatus par šāgada karavānu un ierosinājumus nākošajai, bet deva katram tikai divas minūtes laika, tādēļ atbildes galvenokārt saistījās ar abiem pamatjautājumiem, vai attiecīgā etniskā grupa nodomājusi piedalīties arī nākošā gada karavānā un kāds būtu tai piemērotākais laiks. No dzirdētajām atbildēm izrietēja, ka etnisko grupu lielākā daļa vēlas arī nākošajā gadā piedalīties, konkrētu negātīvu atbildi nedodot nevienam, kaut bija pamatoti aizrādījumi, ka iepriekš jāsazinās ar nacionālajām organizācijām un grupu vadību. Iebildumi tādēļ bija pret noteikto pēdējo pieteikšanās datumu 15. oktobri, kuru tad arī pagarināja līdz oktobŗa beigām. Attieksmē uz sarīkojuma laiku vairākums bija ieskatos, ka karavāna nedrīkstētu ilgt vairāk par 4 vai 5 dienām, esot iespējami tuvu Kanadas konfederācijas gadadienai 1. jūlijā. Tā kā to vēlas arī pilsētas valde, Tautas mākslas padome jau tuvākajā laikā paziņos 1970. gada karavānas norises laiku, taču domājams, ka tā sāksies pirmdienā un beigsies nedēļas nogalē pirms 1. jūlija. Attieksmē uz latviešiem tas nozīmē — īsi pirms dziesmu svētku galvenajiem sarīkojumiem un jaunatnes programmas „Nākotne 70" laikā.

T. Kronbergs aizrādīja, ka etniskajām grupām būtu sniedzams lielāks financiālais atbalsts, it sevišķi tām, kuŗām nav sakaru ar savu izcelsmes zemju rūpniecības uzņēmumiem un iestādēm, kuŗas ar saviem ražojumiem vai citādi varētu sekmēt Toronto iekārtotā nacionālā centra darbību un galvenais — dot financiālu nodrošinājumu. Še jāateeras, ka, piemēram, holandiešiem, skandinaviem, šveiciešiem un citiem visas financiālās rūpes noņēma viņu gaisa satiksmes sabiedrības, tūrisma biroji u.c. Tautas mākslas padomes vadība šai ziņā tomēr nekā nesolīja, tikai norādīja, ka paredzēts paaugstināt karavānas pases cenu no 2 uz 3 dolariem, kas pases pārdevējam dotu 1 dol. ienākumu līdzšinējo 50 centu vietā. Arī šis izkārtojums nacionālo centru ienākumus vairotu, taču paliek jautājums, vai visām etniskajām grupām ar to pietiktu, lai novērstu piemaksu.

Izskanēja arī vēlamība visām etniskajām grupām nākošajā karavānā pievērst lielāku uzmanību nacionālo priekšmetu un izstādes sagatavošanai, varbūt pat paredzēto programmu iepriekš iesniegt apstiprināšanai Tautas mākslas padomei. Ar to būtu celta sarīkojuma māksliniecisķā vērtība un etnisko priekšnesumu kvalitāte un autentiskums, kas ir šīs karavānas idejas pamatā. L. Kosars norādīja, ka nākošā gada sarīkojumā noteikti nepielaidīs tādus nacionālos centrus, kuŗi ir izteikts komerciāls pasākums, nosaucot, piemēram, kādu restorānu skanīgā pilsētas vārdā, bet nerādot nekādus etniskus izstādījumus un nesniedzot piemērotu, pat nekādu programmu. Rīkotāji centīsies no šāgada karavānā pielaistām kļūdām izvairīties un panākt viengabalaināku sarīkojuma kopiespaidu.

Novērtējot sanāksmē dzirdēto, I. Alksnis LNAK 8. oktobŗa valdes sēdē atzina: „Visumā sanāksme likās diezgan neproduktīva. Liekas, ka Toronto tautas mākslas padomei būtu jāizstrādā vairāk konkrētu projektu ar diezgan precīzi noteiktām vadlīnijām, kuŗš tad būtu nododams etnisko grupu vadībām. Tikai pamatojoties uz šo projektu, varētu būt runa par piedalīšanos vai atteikšanos. Bet revidētām vadlīnijām, kuŗas būtu pamatotas uz šāgada pieredzi, publikas kritiku, preses un lietpratēju atzinumiem, jānāk no Tautas mākslas padomes, jo tās rīcībā ir visi nepieciešamie materiāli, kuŗu analizēšana varētu dot skeletu turpmākiem šāda veida sarīkojumiem. Bez mums arī lielāks skaits citu etnisko grupu cietis financiālus zaudējumus, tādēļ kaut kāds pozitīvs atrisinājums ir ļoti svarīgs, ja Tautas mākslas padome un Toronto pilsētas valde vēlas šo notikumu pārvērst par gadskārtēju tradiciju."

Kā jau ziņots LNAK sēdes atreferējumā, latviešiem nākošā gada karavānas termiņš ir ļoti neizdevīgs, gandrīz nepieņemams, jo notiks tieši dziesmu svētku priekšvakarā, kad visi darbinieki, kuŗi būtu vajadzīgi latviešu centra izveidošanā, būs aizņemti ar citiem darbiem, bet programmai nepieciešamie izpildītāji iesaistīti „Nākotnes 70" sarīkojumos. Tādēļ Tautas mākslas padomes pr-dim L. Kosaram rakstveidā norādīts uz latviešu kolonijas situāciju paredzētajā laikā, lūdzot ar viņu personīgas pārrunas eventuālas latviešu piedalīšanās jautājumā. Tāda līdz LNAK valdes sēdei nebija saņemta, tādēļ sēdē gan pārrunāja eventuālas iespējas karavānā piedalīties, kā arī kavēkļus, kas piedalīšanos padara gandrīz neiespējamu, vismaz ievērojami mazina iespējas latviešu centru izveidot tādu, kādu vajadzētu, bet nekādu lēmumu nepieņēma. Tā kā pieteikšanās termiņš karavānai beidzas jau oktobŗa beigās, liekas puslīdz droši, ka nākošā gada karavāna notiks bez tiešas latviešu piedalīšanās. Dziesmu svētki arī vērtējami kā pamatots iemesls īpaša latviešu nacionālā centra izpalikšanai.

Mūsu laikraksta 24. septembŗa numurā ziņojot par karavānas latviešu rīcības komitejas darbības beigšanas sēdi, minējām, ka no Toronto latviešu biedrības telpas Latviešu namā izzagta izstādei uzticēta kokle. Tā kā šai koklei, kā norādīja K. Staško, ir zināmas pazīšanas zīmes, kuŗas nepieļautu to lietot vai pārdot, vēlējāmies šīs zīmes noskaidrot un publicēt, kas, varbūt, vainīgo mudinātu kokli nolikt atpakaļ tur, no kurienes to pievācis. Tādēļ solījāmies pie šī gadījuma mūsu laikraksta slejās vēl atgriezties, lūdzot piekritīgās personas mums sniegt attiecīgo informāciju publicēšanai. Tā kā tas nav noticis, varam tikai vēlreiz atgriezties pie latviešu rīcības komitejas likvidēšanās sēdes, kuŗā I. Alksnis, ziņojot, ka no personīgajiem līdzekļiem izdevis 77,42 dol., paskaidroja: „Šos izdevumus neesmu sev atlīdzinājis, bet tā vietā izrakstījis čeku I. Kuperam par 60 dol. Iemesls tam šāds: Pirmdienā pirms sarīkojuma Latviešu namā K. Staško man nodeva izstādīšanai daiļamatniecības skatē I. Kupera kokli, kuru novietoju Latviešu biedrības noliktavā. Kad gribēju to nodot J. Kravim izstādīšanai, kokle nebija atrodama. Es visu laiku cerēju, ka būs noticis kāds pārpratums, bet visas pūles sadzīt kokli pēdas bija veltīgas. Mums ir jāpieņem, ka kāds izdarījis nekrietnu piesavināšanos. Kokles vērtība bija 80 dol., kuŗus es I. Kuperam samaksāju, pagaidām atstājot savas prasības neapmierinātas, kamē būs iespējams kopīgi pārrunāt, ko šai gadījumā varētu un vajadzētu darīt." Piezīmējams, ka pārējie likvidēšanās sēdes dalībnieki bija ieskatos, ka I. Alksnim izliktā summa atmaksājama. Tālākas informācijas šai lietā mūsu redakcijai nav.

Vč.

Pateicība

Sirsnīgi pateicos organizācijām un personām, kas mani apsveikušas, ieejot deviņdesmitajos manas dzīves gados. Paldies par visu to, kas man veltīts līdz ar apsveikumiem.

Pēteris Dreimanis

Sveicam

ALFREDU BĒRZIŅU

60 g. jubilejā!

DV Toronto saime

Londonieši!

MĒS BRAUCAM PIE JUMS CIEMOS!

***DV viru* koris Kanadā**

Abu Toronto latviešu skolu audzēkņi un absolventi, kuŗi piedalījās Kanadas DV izdotās bērnu skaņu plates ieskaņošanā: priekšā no kreisās — Larisa Stikuta, Andis Zilāns, Edgars Liepiņš un Linda Henga; aizmugurē — Vizma Maksiņa, Andris Grants, Skaidrīte Leja, Arnis Budrēvics un Dace Budrēvica.

Foto: V. Cinis

Kongresa vietā pasaules jauniešu salidojums

LATVIEŠU NACIONĀLĀS JAUNATNES APVIENĪBAS KANADĀ 15. KONGRESS OTAVĀ (2)

Pēc īsa pēcballes nakts miera kongresa otras dienas rītā jaunieši, sadalījušies pa mazākām grupām, devās pilsētas apskatē. Pēcpusdienā atkal sapulcējoties sēdē, pirmais darba punkts bija kasiera ziņojums, kuŗu sniedza Jānis Valdmanis. Lielākie izdevumi aizvadītajā darba gadā bijuši LNJAK reklāma un atbalsts Divreizdivi nometnei, bet ienākumi no jaunatnes un draudzības dienām Niagarā un labvēļu vakariņām, kā arī Korporāciju kopas ziedojums.

Auseklis Zaķis informēja kongresa dalībniekus par īpašās jaunatnes programmas „Nākotne 70" iecerēm. Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku ietvaros nākošajā gadā no 27. jūnija līdz 3. jūlijam Toronto. Rītos domātas pārrunas mazākās grupās par dažādiem tematiem, pēcpusdienās — lielāku grupu apspriedes un paneļa diskusijas, bet vakaros dažādi sarīkojumi visiem. Pirmās trīs dienas būs veltītas pasaules latviešu jauniešiem.. Valdis Liepiņš, teikto papildinot, paskaidroja, ka pasaules latviešu jaunatnes 1. kongresā Hanoverā pagājušā gada vasarā pieņemta rezolūcija ka otru šāda veida kongresu vajadzētu rīkot 1970. gadā Toronto. Pēc gaŗākām pārrunām kopīgā sēdē Niagarā Kanadas un ASV jaunatnes apvienības tomēr atzinušas, ka Toronto „Nākotne 70" programmas ietvaros kongress tomēr nevarētu notikt kā Berlīnē un Hanoverā, jo nebūtu tikai jaunieši vien, bet arī vecākā paaudze. Tādēļ Niagarā nolēma iecerēto plašo jauniešu sanāksmi „pārkristīt", oficiālo kongresu atliekot uz 1971. gadu Eiropā, LNJAK kongress Otavā savukārt pieņēma rezolūciju, ka Toronto sākotnēji plānotais pasaules latviešu jaunatnes kongress būtu pārdēvējams par salidojumu. Šo ierosinājumu nodos izlemšanai jaunatnes apvienībām ASV, Eiropā un Austrālijā. Pēc tam V. Liepiņš pakavējās pie šī salidojuma iecerētās programmas. Svētdienas rītā paredzēts jauniešu dievkalpojums, kuŗu vadītu jaunie latviešu mācītāji, pēcpusdienā grāmatas „Zili stikli, zaļi ledi" autora U. Ģērmaņa referāts, kam aicinātais principā piekritis, bet vakarā „dzejas notikums" ar nosaukumu „Balsis", kuŗā lasītu un pārrunātu dzimtenes un trimdas dzejnieku darbus; tam sekotu „Melnais vakars", kas domāts kā informātīvs dzejas sarīkojums. Pirmdienā paneļdiskusijas par vēsturiskiem un politiski - zinātniskiem tematiem, vēlāk par jauniešu darbību studentu organizācijās un politiskajās partijās. Paredzams, ka no Zviedrijas ierašies politisko zinātņu students Rainis Cedriņš, kas arī principā piekritis ierasties Toronto. Vakarā būs sarīkojums „Trimda dimd", kuŗā mazākalus priekšnesumus sniegs brāļi Graši no Zviedrijas, V. Ādlera vadītais trio Čelinieki, Čikagas Piecīši un jauniešu ansamblis „Mēs no Toronto". Otrdiena domāta jaunatnes apvienību pārrunām, tādēļ šīs dienas programma stāstāta to ziņā. Vakarā paredzēts izbraukums ar kuģīti pa Ontario ezeru.

Pēc īsajām pārrunām par šo iecerēto programmu kongresa dalībnieki stājās pie jauno amatpersonu vēlēšanām. Pēr LNJAK valdes priekšsēdi turpmākajam darba posmam vienprātīgi ievēlēja Andu Liberi no Toronto, bet valdē Daci Vari, Ilzi Šmiti, Valdu Briedi, Jāni Laipnieku no Toronto, Māru Sausiņu, Mārtiņu Sausiņu, Juri Zivtiņu no Otavas, Māri Ozolu, Klāvu Zichmani, Jāni Valdmani no Hamiltonas un Ināru Leimani no Montrealas, bet par kasieri darbosies Andris Lange no Otavas. Revīzijas komisijā ievēlēja Ritu Apši no Toronto, Valdi Vilku no Londonas un Jāni Kazaku no Otavas.

Pārrunās par 13 iesniegtajām rezolūcijām kongress nolēma, ka apvienībai vajadzētu atbalstīt Otavas, Montrealas un Sv. Katrīnu jauniešus, materiāli un morāli palīdzot nodibināt pulciņus savās pilsētās, tāpat sekmēt latviešu valodas kursus Rietummičigenas universitātē, atbalstot tos materiāli un iespējami plaši reklāmējot. Arī nākošajā darbības gadā rīkojamas labvēļu vakariņas un lūdzams financiāls atbalsts no pilsētu valdēm kursu un kongresu rīkošanai. Nolēma, ka „Nākotne 70" ietvaros Royal York viesnīcā iekārtojama LNJAK izstāde, aicinot tajā piedalīties arī ALJAs, ELJAs un LJAAs valdes.

Pēc vakariņām J. Valdmanis un V. Vilks izrādīja pašu uzņemto filmu par braucienu uz Divreiz divi nometni, tās pirmajā daļā parādot pašu braucienu īrētā automašīnā pa Kanadas rietumiem, bet turpinājumā nometnes dzīves un nodarbību norisi.

Vakarā kongresa dalībnieki devās iepriekš neplānotā un neorganizētā, tomēr tradicionālā izbraukumā uz Peche ezeru Kvebekas provincē, kur aizdeđza ugunskuru. To tomēr nācās apdzēst, jo iepriekš nebija izprasīta atļauja, tādēļ jaunieši pārtraukto ugunskura vakaru turpināja Otavas latviešu draudzes īpašumā Sprīdīšos, kur stundas aizritēja jautrās dziesmās.

Pirmdienas, 13. oktobŗa, rītā tālāko ceļu braukušie kongresa dalībnieki atvadījās no Otavas un jaukajās kopbūtnes dienās iegūtajiem draugiem, lai sēstos vilcienā atceļam uz mājām. Šo vilcienu, kas izripoja no stacijas plkst. 9.45 rītā, jaunieši iedēvēja — sakarā ar Pateicības dienu — par „lielo tīraru". Mājupbrauciena stundas vairs nebija tik mierīgas un klusas kā ceļš uz Otavu. Bija izplaucis, ja tā varētu teikt, jauniešu kopības gars: dziesmas skanēja bez mitas, sprēgāja valodas un dzirkstīja humors, ko visu braucēji smēla kā no pilnības vāceles. „Lielais tīrars" Toronto galvenajā stacijā ieripoja īsi pirms plkst. 4 pēcpusdienā, un tikai tagad jaunieši sāka izjust aizvadīto gaŗo dienu un īso naktsu nogurumu, atvadoties vai nu līdz ALJAs kongresam novembŗa beigās Kalamazū, vai arī LNJAK kongresam nākošajā gadā pagaidām vēl nezināmā vietā.

Baiba Šmita—Kalēja

Sv. Jāņa draudzes baznīcā Toronto māc. E. Ķeŗģis salaulājis Līgu Neimani no Sadberijas un Aldi Grīnbergu no Burlingtonas. Līgavainis ir korporācijas Frat. Lataviensis loceklis. Dievnamā ērģeles spēlēja brīvmākslinieks V. Kviesis, bet kāzu viesības notika DV namā.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

18. GADASVĒTKI

SVĒTDIEN, 26. OKTOBRI, PL. 3 p.p.

WALMER ROAD DIEVNAMĀ

Walmen Road un Lowther Avenue stūrī.

Svētkos piedalīsies: Bukskauntijas (ASV) draudzes koris un solistes Tabita Jaunzeme un Inta Augstroze, diriģents Ernests Ķeris. Toronto draudzes koris, diriģents Arvīds Purvs; ērģelniece Anita Rundāne; Bukskauntijas draudzes mācītājs un Amerikas latviešu baptistu apvienības priekšnieks Fridrichs Čukurs.

Visus Toronto un apkārtnes tautiešus ielūdz —

Draudzes Padome.

TORONTO ZIŅAS

● Latvijas valstssvētku akta koncerta programmā 22. novembrī plkst. 7 vakarā Ītona auditorijā piedalīsies arī jaunās paaudzes vijolnieks A. Jansons, klavierpavadījumus spēlējot I. Černavskai, un, iespējams, Hamiltonas meiteņu kvintets Rota A. Skudras-Kārkliņas vadībā, ar kuŗu sarunas gan tikai vēl ievadītas. Akta garīgās daļas vadību lūgts uzņemties archibīs kaps A. Lūsis. Ieeja pret ziedoju miem, ne mazāk kā 1 dol. no per sonas.

◍ Latviešu baptistu draudzes nākošais reliģiski-ētisko pārdomu vakars notiks 30. oktobrī plkst. 8 vakarā Latviešu namā, kur māc. R. Ekšteins runās par tematu „Pasaules pašreizējais stāvoklis".

◍ Tēlnieka Augusta Kopmaņa mākslas darbu izklāstījums notiks no 24. oktobŗa līdz 2. novembrim Sv. Jāņa baznīcas telpās. Skate būs atvērta katru dienu no plkst. 1 dienā līdz 8 vakarā, bet atklāšanas dienā apmeklētāju tikšanās ar mākslinieku paredzēta laikā no plkst. 8—10.30 vakarā. Šī būs A. Kopmaņa 3. patstāvīgā darbu skate Toronto, kuŗā būs redzami kā viņa jaunākie, tā arī agrāko gadu darbi, sniedzot labu ieskatu attīstības gaitā. Iepriekšējā viņa darbu izstāde Toronto notika 1961. gadā, bet pirmā — 1959. gadā. A. Kopmanis ir Ontario mākslinieku biedrības biedrs, un šai sakarā viņa skulptūra kokā „Koka laikmets" pašreiz (līdz 8. novembrim) skatāma OSAs 97. gadskārtējā izstādē Londonas publiskās bibliotēkas galerijā. Pēc Londonas šo skati atkārtos arī Toronto. (no 17. novembŗa līdz 17. janvārim Oķīfa centrā).

◍ Austrumu draudzes padomes locekli inž. Vili Āboliņu, kuŗam 3. oktobrī piepildījās 70 mūža gadu, šūpļa svētkos bez citiem sumināt ājiem apmeklēja un apsveica draudzes mācītājs A. Briedis ar draudzes priekšnieku E. Ziplānu, pasniedzot draudzes padomes velti. Piezīmējams, ka V. Āboliņš ir viens no trim uz mūžu ievēlētajiem padomes locekļiem.

◍ TLB techniķu un inženieŗu kopas rīkotā Inženieŗu balle notiks 24. oktobrī plkst. 8 vakarā viesnīcā Inn On The Park telpās.

◍ Kanadas latviešu teātŗa Toronto ansambļa iestudētās Māras Zaļāskalnes lugas „Gandarījums" izrāde notiks 25. un 26. oktobrī Latviešu namā. Sākums sestdienā plkst. 7,30 vakarā, bet svētdienā plkst. 5 pēcpusdienā. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā (vietas nebūs numurētas) iegādājamas DV grāmatnīcā, Latviešu namā.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotajā loterijā, kuŗa dos ap 500 dol. atlikumu, Plaujas svētku draudzes pēcpusdienā laimesti piekrita šādiem ložu numuriem: 250, 333, 405, 413, 418, 424, 451, 549, 617, 658, 675, 730, 747, 902, 917, 950, 995, 1061 un 1092. Laimesti saņemami baznīcā pēc dievkalpojumiem pie dāmu komitejas darbiniecēm.

◍ Toronto latviešu filatelistu kluba biedru sanāksme notiks 26. oktobrī plkst. 2 pēcpusdienā P. Rūdlapas dzīvoklī (117 Westrose Ave.).

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

◍ Latviešu ev.-lut. Kristus draudzes pateicības dievkalpojums sakarā ar baznīcas nomaksu notiks 26. oktobrī plkst. 4 pēcpusdienā, piedaloties māc. A. Voitkum no Montrealas, draudzes korim un jaunatnes dziedātāju ansamblim Dzintars diriģentes A. Skudras-Kārkliņas vadībā. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu telpās draudzes vakars ar viesa mācītāja un Dzintara piedalīšanos. „Groziņi" ņemami līdz. — Draudzē salaulāti Imants Ziediņš un Zigrīda Vera Tuklera.

KIČENERA

◍ DV Kičeneras - Voterlū nodaļas 17. gadasvētkus 11. oktobrī Ungāru kluba telpās pie Hespeleras ap 60 dalībnieku ievadīja ar kopīgi nodziedātu DV dziesmu, pēc kuŗas nodaļas sekretārs A. Taube uzrunā cildinājā par Latvijas brīvību kritušos cīnītājus. Viņu piemiņu godinot, vakara dalībnieki, kājās stāvot, noklausījās baritona Alberta Vītola dziedāto „Lielo jundu", klavierpavadījumu spēlējot komponistam Jānim Norvilim. Nodaļu gadasvētkos sveica Kanadas DV valdes jaunatnes daļas vadītājs E. Ozols, valdes un tās pr-ža E. Krūkas vārdā novēlot turpināt cīņu par Latvijas brīvības atgūšanu, bet Hamiltonas vnadžu kopas pr-ce N. Pulciņa izteica novēlējumus slimības dēļ ierasties aizkavētās Kanadas vanadžu pr-ces M. Jonānes uzdevumā. Personīgi vēl sveica DV Toronto nodaļas pr-dis I. Zamlovskis, DV Londonas nodaļas pr-dis G. Brikmanis, DV Druvas nodaļas pr-dis A. Kalniņš un vietējās latviešu ev.-lut. draudzes pr-ks J. Cers, bet rakstveida sveicienus bija sūtījušas DV Britu Kolumbijas, Otavas, Albertas, Edmontonas, Sadberijas, Sūsenmarijas, Manitobas un Bramptonas nodaļas, kā arī Halifaksas kopa. Sekojošajā koncertā, klavierpavadījumus spēlējot J. Norvilim, latviešu komponistu darbus un tautas dziesmu apdares dziedāja soprāns Olga Grīķe un baritons Alberts Vītols, bet vijolnieks Voldemars Lasmanis, izņemot J. Mediņa „Āriju", atskaņoja cittautu komponistu darbus. Māksliniekiem, kuŗiem bija jādod arī piedevas, par sniegumu ar ziediem pateicās Valija Simsone. Pēc koncerta vietējā DV saime nodeva N. Pulciņai īpašu velti ar drīzas atveseļošanās vēlējumu Kanadas vanadžu pr-cei M. Jonānei, kuŗa reti iztrūkusi nodaļas gadasvētkos. Saviesīgajā vakarā par deju mūziku gādāja E. Zakuļa kapella, bet loterijas laimestus guva R. Gaile no Toronto, A. Pētersone no Kičeneras un G. Brikmanis no Londonas. Par galdos liekamo, protams, bgātīgi bija gādājušas nodaļas vanadzes.

N. V.

◍ Kičeneras-Voterlū mākslas *galerijas sieviešu komitejas rīkotajā* mākslas tirdziņā laikā no 23.—25. oktobrim skatāmi arī divi Toronto latviešu tēlnieka Augusta Kopmaņa darbi —smilšakmens un bronzas figūras. Šīs galerijas telpās visu nākošā gada februāri notiks arī OSAs 97. gadskārtējā izstāde, kuŗā A. Kopmanis savukārt būs pārstāvēts ar koka skulptūru „Koka laikmets".

LONDONA

◍ Sirmā vēsturnieka, audzinātāja un daudzu apcerējumu autora Pētera Dreimaņa 90. dzimšanas dienā 11. oktobrī visu dienu palaikam atskanēja tālruņa zvans, un pazīstamas balsis gavilnieku sveica no tuvienes un tālienes, vai arī telegrafists diktēja burtu pa burtam latviskos apsveikumus. Uz īsu brīdi iegriezās arī personīgi apsveicēji vai piebrauca auto ar krāšņām ziedu veltēm. Tā kā jubilārs nebija vēlējies nekādu plašāku svinību, vakarā viņš pakavējās tikai tuvinieku un dažu tuvāko paziņu pulciņā dzīvās pārrunās. Personīgi jubilāru šai dienā LNAK valdes vārdā apsveica vicepr-dis A. Rāviņš, Londonas latviešu kopas dāmu komitejas pr-ce A. Arnda, DV Londonas nodaļas uzdevumā vanadžu kopas pr-ce A. Admine, vietējās latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs J. Prauliņš, latviešu sestdienas skolas pārzine L. Liepa, akadēmiskās vienības Līdums Toronto kopas vecākais V. Plampe un konkordijas Zelmenis uzdevumā E. Upītis, bet rakstveida sveicienus bija sūtījuši LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, LPB Kanadas kopas un tās saslimušās pr-ces B. Senkēvičas vārdā sekretāre T. Krūka, vietējās ev.-lut. draudzes pr-ks H. Rapa, katoļu draudzes prāvests S. Mozga, Amerikas latviešu skolotāju biedrības pr-ks E. Avots un daudzi jubilāra bijušie audzēkņi, viņa grāmatu un rakstu lasītāji, kā arī draugi gan šai kontinentā, gan arī no Latvijas.

A.

◍ Vietējās publiskās bibliotēkas galerijā atklāta un līdz 8. novembrim turpinās Ontario mākslinieku biedrības 97. gadskārtējā izstāde, kuŗā skatāms arī Toronto latviešu tēlnieka Augusta Kopmaņa darbs — skulptūra kokā „Koka laikmets".

LATVIEŠU APRIŅĶIS

● DV Druvas nodaļas kopīgi ar Latviešu lauksaimniecības biedrību rīkotais Latvijas valstssvētku akts notiks 15. novembrī plkst. 7.30 vakarā Leģiona zālē Selburnā.

ZIŅAS

tos arī Toronto. (no 17. no- ra līdz 17. janvārim Okīfa ā).

austrumu draudzes padomes i inž. Vili Āboliņu, kuram 3. rī piepildījās 70 mūža gadu, svētkos bez citiem sumiņā- n apmeklēja un apsveica zes mācītājs A. Briedis ar zes priekšnieku E. Ziplānu, edzot draudzes padomes velti. mējams, ka V. Āboliņš ir no trim uz mūžu ievēlēta- padomes locekļiem.

LB techniķu un inženieru ko- rīkotā Inženieru balle notiks ktobrī plkst. 8 vakarā viesnī- n On The Park telpās.

anadas latviešu teātra To- ansambļa iestudētās Māras kalnes lugas „Gandarījums" notiks 25. un 26. oktobrī ešu namā. Sākums sestdienā 7,30 vakarā, bet svētdienā 5 pēcpusdienā. Ieejas kartes ekšpārdošanā (vietas nebūs rētas) iegādājamas DV grā- tā, Latviešu namā.

v. Jāņa draudzes dāmu ko- as rīkotajā loterijā, kuŗa dos 0 dol. atlikumu, Pļaujas svēt- audzes pēcpusdienā laimesti ta šādiem ložu numuriem: 33, 405, 413, 418, 424, 451, 17, 658, 675, 730, 747, 902, 50, 995, 1061 un 1092. Lai- saņemami baznīcā pēc diev- miem pie dāmu komitejas ecēm.

ronto latviešu filatelistu klu- ru sanāksme notiks 26. ok- ikst. 2 pēcpusdienā P. Rud- zīvoklī (117 Westrose Ave.).

ZIŅAS

oncerta vietējā DV saime N. Pulciņai īpašu velti ar atveseļošanās vēlējumu as vanadžu pr-cei M. Jo- kuŗa reti iztrūkusi noda- dasvētkos. Saviesīgajā va- ar deju mūziku gādāja E. kapella, bet loterijas lai- guva R. Gaile no Toron- Pētersone no Kičeneras un kmanis no Londonas. Par liekamo, protams, bgātīgi dājušas nodaļas vanadzes.

N. V.

meras-Voterlū mākslas gale- ieviešu komitejas rīkotāja s tirdziņā laikā no 23.—25. m skatāmi arī divi Toronto tēlnieka Augusta Kopmaņa smilšakmens un bronzas fi- šīs galerijas telpās visu nā- da februāri notiks arī OSAs skārtējā izstāde, kuŗā A. us savukārt būs pārstāvēts a skulptūru „Koka laik-

LONDONA

mā vēsturnieka, audzinātā- daudzu apcerējumu autora Dreimaņa 90. dzimšanas 1. oktobrī visu dienu palai- skanēja tālruņa zvans, un nas balsis gavilnieku sveica nes un tālienes, vai arī tele- diktēja burtu pa burtam s apsveikumus. Uz īsu brī- ezās arī personīgi apsvei- piebrauca auto ar krāšņām eltēm. Tā kā jubilārs ne- ējies nekādu plašāku svinī- karā viņš pakavējās tikai u un dažu tuvāko paziņu dzīvās pārrunās. Personī- āru šai dienā LNAK val- dā apsveica vicepr-dis A. Londonas latviešu kopas omitejas pr-ce A. Arnda, ndonas nodaļas uzdevumā kopas pr-ce A. Admine, latviešu ev.-lut. draudzes s J. Prauliņš, latviešu sest- skolas pārzine L. Liepa, iskās vienības Līdums To- pas vecākais V. Plampe un ijas Zelmenis uzdevumā E. et rakstveida sveicienus bi- šī LNAK izglītības nozares J. Mežaks, LPB Kanadas n. tās saslimušās pr-ces B. as vārdā sekretāre T. Krū- ējās ev.-lut. draudzes pr-ks , katoļu draudzes prāvests e, Amerikas latviešu skolo- drības pr-ks E. Avots un ubilāra bijušie audzēkņi, māmatu un rakstu lasītāji, raugi gan šai kontinentā, no Latvijas. A.

ējās publiskās bibliotēkas atklāta un līdz 8. novem- pinās Ontario mākslinieku 97. gadskārtējā izstāde, tāms arī Toronto latviešu Augusta Kopmaņa darbs ūra kokā „Koka laik-

TVIEŠU APRIŅĶIS

Druvas nodaļas kopīgi ar lauksaimniecības biedrību Latvijas valstssvētku akts . novembrī plkst. 7.30 va- iona zālē Šelburnā.

Vanadzes turpina aizsardžu darbu

ANGLIJAS VANADŽU SALIDOJUMS DV DIENAS HALIFAKSĀ

Anglijas vanadžu 14. salidojumu Halifaksā, uz kuŗu atsevišķās kopas bija deleģējušas 70 pārstāves, atklāja DVF zemes valdes pārstāvis J. Frišvalds, uzsverot, ka bez vanadžu darba un atbalsta DV organizācijas veikums nebūtu tik liels kā tagad. Sanāksmi vadīja DVF valdes vanadžu nozares vadītāja M. Ķeņģe, bet prezidijā bez viņas bija rīkotāju kopas pr-ce A. Liepiņa un sekretāres B. Dzītare un H. Rītiņa.

Pirmais čaklās darba bites sveica Latvijas sūtniecības Londonā vadītājs T. V. Ozoliņš, cildinot vanadžu uzņēmību un lielo rosību. Runātājs suminā arī nozares vadītāju M. Ķeņģi par viņas enerģisko darbu un novēlēja visai vanadžu saimei sirdsdegsmi nākotnes darbam, esot vīriešu drošam un pacietīgam draugam, kā tas bija Latvijā kopš seniem laikiem. Vanadzes vēl sveica Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra pr-dis J. Ranka, sumināt viņas kā latviešu tautas un ģimenes ugunskurus un liekot pie sirds gādāt par jauno audzi, lai Latvijas atbrīvošanas cīņa turpinātos.

Tālāk runāja viesis no ASV — Latvijas pēdējās valdības ministrs A. Bērziņš, daloties ar vanadzēm atmiņās par to sieviešu darbu, kas savā laikā veikts dzimtenē, it sevišķi izceļot pirmās sieviešu organizācijas — Sieviešu palīdzības korpusa nozīmi un tā darbinieču pašaizliedzīgo darbu pirmā pasaules kaŗa laikā, bet vēlākajos gados par vienu no lielākajām izauga aizsardžu organizācija. Runātājs, kavējoties šī jau tālā laika atmiņās, paskaidroja, ka, uz Halifaksu braucot, viņam bijusi izjūta, it kā jābrauc pie aizsardzēm, jo vanadžu darbs ideoloģiskajos mērķos ir ļoti tuvs kādreizējam aizsardžu darbam, šai sakarā A. Bērziņš sīkāk detalizēja aizsardžu darbu. uzsverot, ka viņas ar savu veikumu devušas aizsargu organizācijai lielāku sirsnību un vienības raksturu. Līdzīgi ir ar vanadzēm, bez kuŗām arī vanagu darbs nebūtu tik sekmīgs. „Tā ir dziļa patiesība, jo vanadzes ir otra roka organizācijā, kas sniedz draudzīgu palīdzību. Vispār, var teikt, ka nav otras tik organizētas vienības, kāda ir DV organizācija, būdama arī viena no saticīgākajām. Nenovērtējiet latviešus tomēr kā nesaticīgus, jo citās tautās ir daudz launāki," teica runātājs, šo novērtējumu pamatojot no savas pieredzes. Tālāk A. Bērziņš aicināja veltīt vislielāko vērību jaunatnes audzināšanai par latviešiem, jo nacionālās vienības saglabāšana taču ir viens no mūsu galvenajiem uzdevumiem. „Mums nav Latvijas zemes zem kājām, tāpēc trimdā uzaudzināt bērnus par latviešiem ir ļoti grūts darbs. Bet tas ir jāveic, jo — ja nebūs tautas, nebūs arī valsts!"

Sanāksmes vadītāja pateicās ASV viesim par atzinības vārdiem un izteica pārliecību, ka visus novēlējumus izdosies piepildīt. Saņemdams no vanadzēm piemiņas velti, A. Bērziņš pateicās arī visiem Anglijas tautiešiem, jo divos apmeklējumos guvis iespaidu, ka Anglijas latviešos mājo vairāk sirsnības un vienprātības, nekā vērots citās zemēs. Piemiņas veltes saņēma arī T. V. Ozoliņš un J. Ranka.

Darba sēdi ievadot, plašu pārskatu par vanadžu darbību DV organizācijā aizvadītā darbības gada posmā sniedza M. Ķeņģe, ziņojot, ka pašreiz brīvajā pasaulē ir 2175 vanadzes, bet viņu skaits arvien turpina augt. M. Ķeņģei labs kontakts ar visu zemju vanadzēm. Anglijas vanadzēm ļoti glaimojošs bija atzinums, ka, spriežot pēc novērojumiem, citās zemēs sevišķi aktīvas ir tās vanadzes, kuŗas tur ieceļojušas no Anglijas. Pašreiz Anglijā darbojas 21 vanadžu kopa, un sanāksmes dalībnieces sirsnīgi sumin--ja Volverhamptonas delegāti, kuŗa nāk no jaunatnes vidus. Ļoti aktīvas ir tieši dažas mazākās kopas, piemēram, Kārlailē, Mančestrā un Donkasterā. Pēdējā ir tikai 5 vanadzes, taču viņas veikušas lielus darbus. M. Ķeņģe pateicās savām palīdzēm Vērai Rullipai un Austrai Liepiņai, ierosinot ievēlēt vēl trešo palīdzi, kuŗa nāktu no Anglijas vidienes. Vienojās, ka to izraudzīs vidienes kopas kādā no savām sanāksmēm. M. Ķeņģe vēl apsveica V. Rulliņu sakarā ar viņas nule izdoto grāmatu par tautas dejām un rotaļām „Soli pa solim", kuŗa ļoti noderīga bērnu latviskai audzināšanai, kā arī aicināja vanadzes čaklāk darboties līdz DV mēnešrakstā un nodaļu biļetenos. M. Ķeņģe uzsvēra vanadžu tērpa vēlamību, gan piezīmējot, ka tas nav obligāts, taču organizācijas sarīkojumos katrā ziņā būtu nēsājama vanadžu nozīme. Starp atsevišķajām kopām veicināmi savstarpēji apciemojumi. Lai organizēta darbība būtu lietderīgāka un saskanīgāka, visām vanadzēm jāpakļaujas kārtībai, kuŗa fiksēta statūtos un organizācijas izstrādātajos darbības noteikumos. Būtu lietderīgi periodiski sasaukt kopu vadītāju sanāksmes, kas varētu notikt pa novadiem. Ziņojumu pabeidzot, M. Ķeņģe izteica pateicību visām kopu amatpersonām, kā arī ikvienai vanadzei par pašaizliedzīgo darbošanos un par uzņemto pienākumu veikšanu.

Nozares vadītājas palīdze A. Liepiņa pakavējās pie jautājuma, kā vislabāk izkārtot kopu administratīvo darbu, izvairoties no paralēlisma. Viņa ieteica īpašu darba grāmatu, kuŗā atspoguļotos viss trimdas laikā veiktais kopas darbs. Katru kopas darba sēdi, tāpat dažus sarīkojumus varētu ievadīt ar mazu citējumu no mūsu tautas gara mantām resp. nolasīt kādu brīdim piemērotu dainu. Visos sarīkojumos jācenšas pieaicināt arī jauno audzi. Kopu vadība būtu ievēlama uz 2 gadiem.

Vispārējo debašu sākuma daļā izteiktos uzskatus par kopu darbību summējot, sēdes vadītāja konstatēja, ka katrai kopai darbā ir savi īpati apstākļi. Darbs lielā mērā var būt atšķirīgs, atkarā no tā, vai DVF nodaļai ir savs nams, kādas vanadžu kopai attiecības ar nodaļas valdi, kādas ir kopas dalībnieču savstarpējās attieksmes. Viss darbs būtu veicams uz takta izjūtas un cilvēka vesela saprāta pamatiem. Ja vanadzes uzņēmušās saistības brīvprātīgi veikt un ir apzinīgas, tad centīsies būt taisnīgas, neuzveļot uzņemto saistību nastu citām. Bez taisnīguma, darbā nepieciešama arī smalkjūtība un sīkstums. Dažkārt, varbūt, sakarsušie prāti jācenšas atvēsināt. DV darbu veicot, jābūt arī zināmai sabiedriskai stājai.

Tālākās pārrunas saistījās ar aprūpes darbu, meklējot veidus, kā to vislabāk veikt. Sevišķi nozīmīga ir garīgā aprūpe. Šī lielā mērā psiholoģiskā jautājuma tuvākai aspriešanai paredzēts sasaukt speciālu sēdi. Vairākas runātājas vēlējās DV mēnešrakstā redzēt plašāk atreferētus vietējās dzīves notikumus, bet mazāk literāru darbu. Pārrunas vēl skāra kultūras darba lauku un jaunatnes jautājumu. Jaunieši labprāt vēlētos piedalīties, piemēram, aprūpes darbā, lai iepazītos, kā tas praksē veicams. Vēl bija ieteikums daiļamatniekiem domāt par mazākām latviskām piemiņas lietiņām, kādas pašreiz nav dabūjamas. Ja iespējams, būtu vēlams noorganizēt arī tautas tērpu gatavošanas kursus. LNPL kultūras nozares vadītāja M. Zariņa savukārt lūdza veltīt lielāku vērību sarīkojumu labai kvalitātei. Nākošajā gadā vanadžu saime Anglijā atskatīsies uz 20 darbības gadiem, un vairākums šai sakarā izteica vēlēšanos svinības izkārtot Latviešu mājā Almēlijā.

Sanāksmi pabeidzot, tās vadītāja M. Ķeņģe pasniedza Halifaksas kopas pr-cei A. Liepiņai vanadžu istabas izdaiļošanai nodaļas namā sanāksmes dalībniecu kopīgu velti — tautiskiem rakstiem daiļotu lielu albumu ar novēlējumu: „Rakstiet vēsturi ar uzņēmumiem!" A. Liepiņa savukārt iepriecināja M. Ķeņģi ar halifaksiešu pretdāvanu — tautisku rokas somu. Vanadzes sanāksmi beidza, kopīgi nodziedot darba himnu „Nevis slinkojot".

Rakstveidā Anglijas vanadzes salidojumā bija sveikušas ASV, Kanadas un Austrālijas vanadzes, kā arī vanadžu labvēle — Latvijas sūtņa M. Zariņa atraitne Henrieta Zariņa.

☆

M. Ķeņģe, būdama arī globālā vanadžu priekšniece, sanāksmes laikā pakavējās arī pie vanadžu darbības citās zemēs, kuŗu labi pārzina, jo ne vien viesojusies pie viņām, bet regulāri saņem arī darbības pārskatus, salidojumu protokolus un informāciju par svarīgākajiem notikumiem vanadžu darbībā, kā arī sūta pamudinājumus, aicinājumus un piemērotus materiālus viņu sanāksmēm. M. Ķeņģe cenšas veicināt visu zemju vanadžu savstarpējā kontakta stiprināšanu. Nākotnē paredzēts uzņemt kontaktu arī ar DV nodaļu Brazilijā, lai arī pie tās noorganizētu vanadžu kopu.

ASV vanadžu darbību vada Verēna Freija, kuŗa šos pienākumus pērn no jauna uzņēmusies uz 2 gadiem. Pašreiz ASV darbojas 20 vanadžu kopas ar 747 vanadzēm. Jaunākā kopa nodibināta šāgada jūnijā Bafalo ar 22 vanadzēm, kuŗu vada Irēna Blāķe, kuŗa savā laikā izceļojusi no Anglijas, kur bija Boltonas kopas dalībniece, kā arī aktīvi darbojusies vēlāk Ziemeļkalifornijas kopā. No jauna aizvadītajā gadā saimē iestājušās 50 vanadzes. ASV vanadzēm nodibinājusies cieša sadarbība ar Kanadas vanadzēm. ASV vanadžu 15. salidojums notika 4. jūlijā Sanfrancisko Parasti vanadžu salidojumi ASV notiek reizē ar vanagu deleģātu sapulcēm. Ļoti aktīvi daži vanadžu dziedāšanas ansambļi. Latviešu izcelsmes kaŗavīru apŗūpi ASV bruņotajos spēkos V. Freija vada saziņā ar majoru V. Kukaini.

Austrālijā vanadžu darbu vada Irma Dance. Tur darbojas vanadžu kopas ar 250 vanadzēm. Jūlijā Austrālijas DV saime atskatījās uz 20 darbības gadiem. Vanadzes aktīvi piedalās organizācijas dzīvē, it sevišķi veco ļaužu mītnes Sidrabenes iekārtošanā. Arī Austrālijas vanadžu salidojumi notiek DV nodaļu delegātu sapulču laikā. Viņu 12. salidojums paredzēts nākošā gada janvārī Melburnā.

Kanadā vanadžu priekšniece ir Monika Jonāne. Šāgada martā Kanadā bija kopskaitā 364 vanadzes. Aizvadītajā gadā iestājušās 28 vanadzes un sevišķi apsveicams, ka no šī skaita 12 ir jaunietes. Pastāv 16 vanadžu kopu, no kuŗām jaunākā nodibinājusies tikai šogadOšavā, bet pārtraukto darbību atjaunojusi kopa Bramptonā. Kanadas vanadzes ir ļoti rosīgas un uzņēmīgas, izdod savu biļetenu un apsveikumu kartītes, rīko rosmes dienas un citu.

Vācijā vanadžu darbību rosina Tamāra Gūtmane. Pašreiz Vācijā darbojas 9 kopas ar 219 dalībniecēm, kuŗu 3. salidojums notika 6. septembrī Osnabrikā.

Zviedrijā vanadžu darbību pārzina Milda Grosa, kuŗa martā ievēlēta arī par Stokolmas kopas vadītāju. Vanadžu kopskaits Zviedrijā ir 92. Pagājušā gada septembrī Upsalā notika pirmā plašākā vanadžu sanāksme, kuŗā piedalījās arī M. Ķeņģe kā DV centrālās valdes vanadžu nozares vadītāja, apspriežot darbības aktivizēšanas jautājumus.

Dānijas nodaļā pašreiz ir 13 vanadžu, Holandes nodaļā — 7, Argentīnas — 15 un Francijas — 9.

Rudens un ziemas posmi visu organizāciju darbā parasti ir visrosīgākie sakarā ar nozīmīgām atceres dienām un svētkiem. Tā bijis arī visas vanadžu saimes aizvadītā darbības gada apjomā, pabeidzot Latvijas dibināšanas 50. atceres gadu. Visas vanadzes bija aicinātas arī no savas puses darīt iespējamo, veltījot pūles un izdomu, lai visi lielās atceres gada ietvaros notiekošie sarīkojumi būtu iespaidīgi un sirsnīgi, paredzot bez šiem sarīkojumiem šogad parādīt uzmanību, atcerēties un godināt bijušos cīnītājus, smagi cietušos un viņu tuviniekus, neaizmirstot arī latviešu sievietes - cīnītājas un pašreizējos kaŗavīrus brīvās pasaules kaŗaspēka daļās. Par cik vanadzes šim aicinājumam būs sekojušas, būs redzams turpmākajos darbības pārskatos. M. Ķeņģes beigu atzinums bija, ka visur vērojama liela rosme un vēlēšanās darbību nākotnē izveidot vēl pilnīgāku.

A. P.

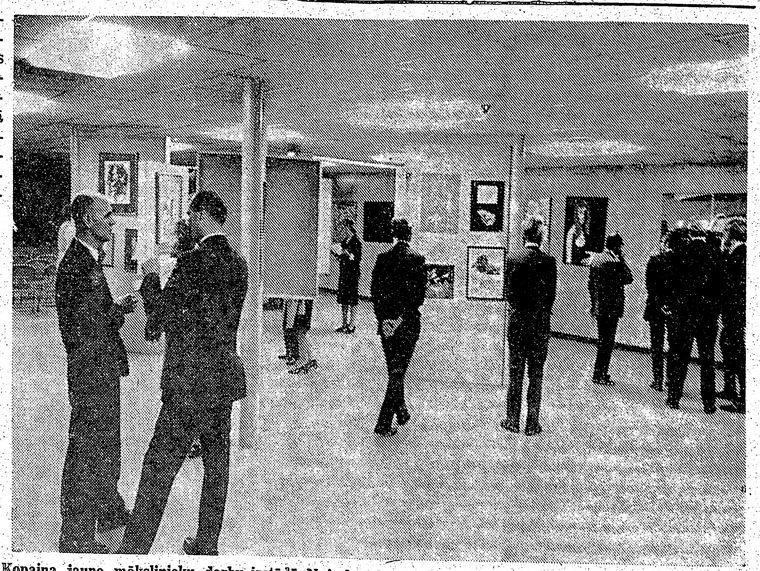

Kopaina jauno mākslinieku darbu izstādē Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Jonkeru baznīcas zālē.
Foto: G. Lucāns

PIEPRASĀMA ERIKAS FREIMANES STIPENDIJA

1962. gadā pie Toronto jauktā koŗa Daina nodibināja koŗa pirmās diriģentes brīvmākslinieces Erikas Freimanes piemiņas fondu. Tā mērķis ir paturēt piemiņā Erikas Freimanes darbu latviešu koŗu diriģēšanā, piešķirot kādam latviešu koŗa diriģentam vai komponistam, vai arī topošam diriģentam vai komponistam trimdā naudas balvu mūzikālo zināšanu papildināšanai.

Stipendija pieprasāma līdz šāgada 18. novembrim fonda sekretārei Maigai Rubenei (174 Sheldon Ave, Toronto 520, Ont., Canada) iesūtot īsu biografiju, studentiem arī pārskatu par sekmēm iepriekšējā mācību gadā.

Balvas ieguvēja vārdu paziņos šāgada 6. decembrī Dainas koŗa 20. gadasvētkos.

Dziesmu Vairogs ieiet 25. gadā

Jauktais koris Dziesmu Vairogs Kalamazū ir vecākā šāda veida dziesmu vienība trimdā. Pateicoties nelaikā mācītāja J. Laupmaņa gādībai, korim kā vienībai laimējās no Vācijas izceļot kopīgi, lai diriģenta Arnolda Kalnāja vadībā uzsāktās gaitas turpinātu Kalamazū. Koristu sastāvs visumā bijis namainīgs, svārstoties no 70 — 90 dziedoņiem, arī darbība visus gadus risinājusies aktīvi un, par spīti lielajai slodzei, kuŗu uzliek dziedāšana, koristi izturējuši un daudz veikuši latviskās kultūras saglabāšanā un patvēruma zemes tautas iepazīstināšanā ar latviešu dziesmām. Aizvadītās darbības laikā korim bez tiešās dziedāšanas izveidojušās arī savas sabiedriskās tradicijas, kuŗas kļuvušas par tā neatņemamu sastāvdaļu. Viena no Dziesmu Vairoga koptajām tradicijām ir gadskārtēja gadasvētku atzīmēšana kopā ar koristu piederīgiem un lūgtiem viesiem.

Uz nodziedātiem 24 gadiem koris atskatījās 14. septembrī ar sarīkojumu Kalamazū latviešu biedrības namā. Pēc īsa gadasvētku koncerta koŗa pr-ce Austra Sīle uzrunā pakavējās pie aizvadītajiem gadiem, raksturojot diagrammas veidā, cik gaŗas līnijas nāktos vilkt koŗa un koristu darbības nozaŗu izpausmēs. Par aktīvākajiem dziesmu gadiem runātāja izcēla pirmos Kalamazū pavadītos, kad koris, lai sameklētu galvojumu citiem latviešiem, koncertējis gandrīz vai katru svētdienu, apbraukājot gan Kalamazū, gan tālākas apkārtnes baznīcas. Līdz šim laikam koris resp. koristi nav pazinuši pasīvitātes, bet rēgulāros iknedēļas mēģinājumos iestudējuši dziesmas, kas prasījušas ilgu un grūtu piepūli. „Dziesma ir tā, kas mūs saista un stiprina grūtumus pārvarēt," atzina A. Sīle.

Par visu mēģinājumu apmeklēšanu aizvadītajā gadā ar grāmatu veltēm apbalvoja Olgu Blankenburģi un Žani Balceru, bet jaunieti Māru Skrupšķeli ar grāmatu sveica par skolas beigšanu un studiju uzsākumu. Zīmīgi, ka sarīkojums šogad sakrita tieši ar diriģenta Arnolda Kalnāja dzimšanas dienu, tā viņu un citus dzimšanas dienas jubilārus — E. Šmitu, A. Sildegu un E. Miezi apsveica ar dziesmu „Daudz baltu dieniņu" un grāmatu veltēm. Par vienu gadu aktīvo koristu rindās koŗa sudraba nozīmi diriģents pasniedza I. Bērziņai, S. Kajakai, L. Puriņai, L. Šintel, G. Minkai, D. Vizulei un J. Melnūdrim. „Ja nu gads ir izturēts un koristu nav koŗa rindas pametis, valdei ir pamats domāt, ka tas būs īsts korists un tāpat pastāvēs arī turpmāk, valkājot uzticības simbolu korim un dziesmai," šos dziedātājus apsveicot, teica pr-ce A. Sīle. Zelta nozīmi par nodziedātiem 10 gadiem saņēma V. Aistars, Andr. Kalnājs un R. Mazkrista. 20 - gadniekiem ārējās atzinības nepasniedza, bet tos visi klātesošie suminā ar aplausiem par vislielāko uzticību, un tie bija Terēze Valdmane un Nikolajs Riekstiņš.

Oficiālo daļu pabeidza K. Tālbergs ar savu dzejoli „Svešuma ceļos", kas veltīts korim. Sarīkojums beidzās ar saviesīgu vakaru, kuŗā arī bagātīgi skanēja dziesmas.

Koris Dzinteres gaidu novadam nodevis F. Rituma izgatavotu kokli novada sacensībām „dziesmu kaŗā" un savus koristus Sandru Miķelsoni un Egonu Kubuliņu atbalstījis ar 25 dol. Divreizdivi nometnes apmeklēšanai pie Portlandes.

V. Bokle

Nepārsteigties ar dzimtenes apmeklējumiem

(Pārnesums no 1. lpp.)

dzēkņiem jau vairāk nekā puse ir jaukto laulību bērni. Papildskolu nometne Neuštatē darbojās arī šogad, bet otra Dienvidvācijā. — Debatēs izraisījās doma, ka jāmēģina Minsterē izkārtot vasaras nometni bērniem, kuŗi jau kaut cik runā latviski, tāpat sarīkot skolotāju sagatavošanas kursus, iesaistot par skolotājiem studentus.

Revīzijas komisija varēja ziņot tikai par LCK apgāda un laikraksta „Latvija" darbību, jo pirms sesijas citās nozarēs revīzija nav izdarīta. Par laikraksta materiālo stāvokli ziņoja saimniecības vadītājs J. Daģis, norādot, ka budžetu apgrūtina daudzie neparedzētie nodokļi, arī 4% eksporta nodoklis, kāds agrāk nebija jāmaksā, tā vietā vēl saņemot valūtas prēmiju. Ienākumus samazinās arī vācu markas kursa paaugstināšana, jo vairāk nekā puse lasītāju dzīvo citās valstīs. Redaktors O. Kalējs savukārt pieskārās pārkārtojumiem un darba sadalījumam. Ar N. Lečmaņa aiziešanu pensijā pārējiem darbiniekiem uzlikta lielāka nasta, nav arī aizstājēja, ja pēkšņi kāds nevarētu ierasties darbā. Šī iemesla dēļ nav iespējams arī izmantot atvaļinājumus. Visvairāk drbinieku trūkumu izmana pati redakcija, jo laikraksta veidošanu nevar iemācīties vienā dienā. — Sekojošajās pārrunās sesija ieteica vasarā vienu mēnesi laikrakstu izdot tikai divas reizes (tas iznāk 4 reizes mēnesī, — LA red.), pārējo laiku izmantojot atvaļinājumiem.

Atsevišķu LCK apgabalu pārstāvju ziņojumus uzsāka A. Štuburs no Bavārijas. Latviešu skaits nav zināms. Pastāv 4 papildskolas ar 27 skolēniem. Nacionālajiem sarīkojumiem un skolām nelielus pabalstus piešķir Bavārijas valdība. Lielākie latviešu centri ir Memingenā un Nirnbergā.

Par stāvokli Reinlandē-Falcā un Hesenē ziņoja M. Lizdiks. Lielākie centri Bingenē un Frankfurtē, kur arī notiek galvenie sarīkojumi. Pārstāvis palīdzējis noorganizēt vasaras nometni Bingerbrikā, kur uzturējās 35 Dienvidvācijas latviešu bērni. Falcas valdība piešķīra nelielu atbalstu, bet Hesenes ne.

Par Ziemeļreinu-Vesfāli ziņojumu bija piesūtījis P. Valters. Lielākie centri Minsterē, Menchengladbachā, Bilefeldā un Ķelnē, kur arī notiek galvenie sarīkojumi. Latviešu šai pavalstī ap 4500. Papildskolas un sarīkojumu organizēšanu atbalsta zemes valdība, arī bērnu sūtīšanai uz vasaras nometnēm piešķir pabalstus.

Par Lejassaksiju Dr. J. Bračam nebija ko ziņot, jo aizvadītajā darbības laikā visa uzmanība veltīta Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku sarīkošanai Hanoverā. Toties par Hamburgu atkal plašāk informēja A. Cipulis. Sarīkojumus organizē vietējā Latviešu biedrība un DV nodaļa, pa laikam sasauc pārstāvju apspriedes. Organizācijām ir savas telpas, kuŗas īrē no vācu bēgļu novadnieciībām. Latviešu biedrība ar tautiešu atbalstu izdevusi čellinieka prof. A. Teichmaņa iespēlēto skaņu plati „Latviešu kamermūzika", kuŗa uzņemta starptautiskajā skaņu plašu katalogā.

Bādenē-Virtembergā, kā ziņoja apgabala pārstāvis A. Bīrmeisters, dzīvo 1187 latvieši un grupējas lielākajos centros Štutgartē, Ludvigsburgā, Ulmā, Eslingenā un Etlingenā. Apgabalā darbojas 4 papildskolas ar 56 skolēniem. No zemes valdības saņemti nelieli pabalsti.

J. Daģis ziņoja, ka Šlēzvigā-Holšteinā apzināti 812 latvieši ar lielākajiem centriem Libekā, Neuštatē un Rendsburgā. Pastāv 5 papildskolas ar 26 skolēniem. Arī šovasar noorganizēta papildskolu vasaras nometne Neuštatē pie Baltijas jūras. — Par Berlīni T. Mednis nebija nekā ziņojis, jo aizvadītajā laikā nekas nav noticis.

Par Minsteres skolu tuvākas ziņas sniedza skolotājs A. Spoģis. No pašu ziedotajiem līdzekļiem skolas uzturēšanas izdevumiem jāpiemaksā 10.000 DM un tikpat internātam, tādēļ visu tautiešu atbalsts nepieciešams. Internātā Vācijas bērniem jāmaksā 75—165 DM mēnesī, bet no citām valstīm atbraukušajiem pilna dienas maksa 15,50 DM.

Par BPLA un LAK EC darbu ziņoja V. Janums. Tā kā par šo abu organizāciju darbību „Latvija Amerikā" sniegusi rēgulāru informāciju, skaitļu materiāls un citi fakti lai paliek šai vietā neatkārtoti. Pašpalīdzības fonds, kuŗu pārzina J. Daģis, saņēmis maz ziedojumu, tomēr nelieli pabalsti piešķirti 51 personai, kuŗas neaprūpē DV organizācija. Par Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkiem apgrozījuma skaitļus nolasīja rīcības komitejas pr-dis Dr. J. Bračs. Kaut no dažām valstīm vēl nav saņemti visi norēķini, neliels atlikums tomēr būs. J. Ķiploks no Ķelnes iepazīstināja ar ACEN Eiropas nozares darbību.

Samērā daudz laika aizņēma pārrunas par jaunās LCP vēlēšanu termiņu. Tā kā statūtos paredzēts diezgan pagaŗš laiks vēlēšanu izsludināšanai, tad vienojās vēlēšanas izdarīt nākošā gada sākumā līdz 31. martam, par centrālās vēlēšanu komisijas locekļiem apstiprinot Albertu Egliti Fīrzenē, Olgertu Lapiņu un Ernestu Rudzīti Menchengladbachā. Ar nelieliem grozījumiem pieņēma līdzšinējos vēlēšanu noteikumus. Budžetu šim gadam pieņēma 31.012,36 DM apmērā, ar tikai dažu simtu marku atlikumu nākošajam gadam. Sesiju beidza ar prāvesta M. Lizdika aizlūgumu un mudinājuma vārdiem turpmākajam laikam.

„Sēdē netrūka spraiguma un arī labu ierosinājumu, kuŗus varēs īstenot, ja palīgā ies visi padomes locekļi. Uzkrita tas, ka no 21 padomes locekļa sesijā piedalījās tikai 15. Daži padomes locekļi trīs gadu laikā piedalījušies tikai vienā sesijā, kas norāda, ka padomē gan ievēlēt ļaujas, bet par sabiedrisko darbu neliekas zinis. Personīgās intereses, acīm redzot, tiem stāv pirmajā vietā. Ja mēs gribam pastāvēt kā cieša latviešu kopa, tad sava demokratiski vēlēta pārstāvība ir nepieciešama. Tāpēc jaunajā padomē prasīsim jaunus spēkus, jaunu garu un arī jaunas idejas," sesijas norisi un situāciju vērtē Vācijas latviešu laikraksts.

AICINĀJUMS

Bijušā sakaru bataljona kaŗavīri, kas dienēja laikā no 1939. — 1941. gadam, lūgti atsaukties Latviešu leģiona archīvam dažu jautājumu noskaidrošanai, rakstot archīva pārzinim atv. kapt. O. Caunītim — 44 Münster/Westfalen, Grevenerstr. 69, West - Germany.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● DV apvienība Ņujorkā nākošajā gadā atskatīsies uz 20 gadu darbību, paredzot galveno sarīkojumu 17. janvārī. Apvienības biedri aicināti izteikties par šī sarīkojuma veidu — vai rīkojams tikai darbības atceres akts, vai arī akts ar sekojošām vakariņām. Vakariņas ar svētku sarīkojumu viesnīcā izmaksātu ap 15 dol. no personas, bet līdzīgs sarīkojums pašu namā ap dol. DV nams divos stāvos varētu uzņemt ap 100 dalībnieku, bet viesnīcā to skaits nebūtu ierobežots, drīzāk būtu bažas, vai apmeklētāji noirētu zāli spētu aizpildīt. Aptaujā paredzēt arī jautājums, vai atbildētājs pats domā sarīkojumā piedalīties.

KLIVLENDA

● Kuplā skaitā sapulcējušos tautiešus Latvijas universitātes dibināšanas 50 gadu atceres aktā Statlera Hiltona viesnīcas Vindzora zālē 27. septembrī uzrunāja Akadēmiskās kopas vecākais K. Miške, pakavējoties pie apstākļiem, kādos radās un veidojās mūsu augstākā izglītības iestāde. Akadēmisko runu par tematu „Dainas un mītoloģija" teica Dr. Vaira Freiberga no Montrealas, saistīdama klausītāju uzmanību ar interesantiem piemēriem par mūsu senlaiku dievībām, varoņiem un teiksmainiem tīcējumiem, kādi bijuši visām tautām vēstures tecējumā kopš aizvēstures teiku laikiem. Korporāciju kopas seinors R. Šilders pasniedza akadēmiskās saimes piešķirtās stipendijas trim sekmīgiem studentiem — Laimonim Laiminam, Ģirtam Krūzem un Ritai Janmejai. Akta oficiālo daļu ar kopīgi nodziedātu „Gaudeamus" pabeidza Studenšu kopas vecākā Rasma Dinberga. Koncerta daļā, klavierpavadījumus spēlējot Dr. Vilnim Cieminam, soprāns Gunta Plostniece dziedāja J. Vītola, J. Kalniņa un J. Mediņa dziesmas, bet pavadītājs solosniegumā iepriecināja klausītājus ar savas kompozicijas „Entrata Autumnalis" pirmatskaņojumu. Sarīkojums beidzās ar kopīgām vakariņām.

● Apvienotajā draudzē satversmē paredzētajā kārtībā pārvēlēta viena trešā daļa padomes locekļu, kā arī revīzijas un vēlēšanu komisija. Iegūto balsu skaita secībā padomē iegāja V. Zemesarājs, I. Strauts, E. Auzenbergs, K. Avens, T. Berkulis, U. Kronītis, J Bungs, Z. Reineks, U. Brošs un K. Karnītis, revīzijas komisijā — A. Velts, J. Ezergailis un J. Krūze, bet vēlēšanu komisijā — V. Zemesarājs, A. Āboliņa, J. Ezenbergs un J. Pladers.

● Latviešu pensionāru apvienība 28. septembrī bija rīkojusi gadskārtējo pēcpusdienas tēju ar nopietniem un jautriem priekšnesumiem.

J. E.

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas rīkotajā izbraukumā uz Meževidiem 14. septembrī vispirms notika māc. K. Hermaņa vadīts svētbrīdis, pēc tam mozaīkas uzvedums „Muca vīna" režisora A. Štama vadībā, kas skatītājiem patika, jo tā bija risinātas savdabīgas un interesantas problēmas. Rotaļas bērniem un jaunatnei vadīja S. Daukša. Bija gādāts par pusdienām un dažāda veida atspirdzinājumiem. Jaukais laiks sekmēja labu izbraukuma norisi, pulcinot ap 200 tautiešu, to vidū arī viesus no Grand Havenas un Kalamazū.

● Korporāciju kopas vadība tagad darbojas šādā sastāvā: seniors J. Celmiņš (Latvia), vicesenjors K. Spolītis (Ventonia) un sekretārs J. Laucis (Patria).

V. Z.

Rakstnieku vakars Čikagā

(Pārnesums no 3. lpp.)

Īsus fragmentus no iecerēta vēsturiska romāna „Ibērija liesmās". Kaut autors solīja lasīt pusotras stundas, klausītājiem tomēr bija jāapmierinās ar dažu minūšu garu ieskatu topošajā darbā. Nelasītais radīja nojautu, ka top interesants darbs, kas pieskarsies mūsu literātūrā maz cilātam tematam, pie tam parādot, ka latviešu piedalīšanās īsteni nav trūcis nevienā lielākā nesenās vēstures notikumā. Jautājums: kādēļ mēs tomēr esam palikuši tik anonimi? Vai tādēļ, ka allaž esam bijuši „citu lietas" aizstāvji?

Olģerts Cakars solīja lasīt īgnus dzejoļus, gluži pareizi aizrādīdams, ka cilvēkam reizēm ir iemels būt īgnam. Taču dzejoļi tik īgni nemaz neizskanēja, jo pats autors apliecināja: „Saules malu visiem spēkiem turu ciet, lai neaiziet!"

Pēc īsa starpbrīža atelpai autoru rindas turpinājumu ievadīja Valdis Krāslavietis. Kaut šad tad viņa dzejoļos pamanītas „vieglākas skaņas" par vasaru, paradīzi, par mīlestību, viņš tomēr allaž atgriežas pie temata par mūsu tautas un sabiedrības likteni. Valdis Krāslavietis nepieder pie tās cilvēku grupas, kas tinas siltās, vatētās segās, par kuŗām runāja Dīna Rauna, jo drosmīgi liecināja: „Pazemīgi, bet apzinīgi es aizeju ciemā pie Dullā Daukas dullumā mācīties."

Arī Aivara Ruņģa daiļrade cieši saistīta ar latviešu tautas problēmām. Tā tas viņa trīs līdz šim iznākušajās grāmatās, kuŗās K. Ķezbers deva jauku apliecinājumu: „Tās var lasīt kā vecie, tā jaunie!", tā tas arī rakstnieku vakarā nolasītajā nelielajā fragmentā par ledus iešanu Daugavā. Pa Daugavu ledus gājis garām Rīgai gan uz Baltijas, gan uz Dzintara, gan tagad — uz „Miera" jūru. Ledus iešana ir mūžīgāka par jūras nosaukumiem cilvēku mēlē. Neatkarīga no jūras dažādajiem vārdiem tā allaž ietekmējusi Daugavas krastos dzīvojošās latviešu tautas un tās atsevišķo cilvēku likteni.

Francis Murāns, profesors un dzejnieks, īsteni ir vēl par jaunu, lai būtu tikai retrospektīvs. Var arī būt, ka tāds viņš nemaz nav, tikai parādījās šoreiz nolasītajos dzejoļos par zaudēto dzimteni, par aizgājušo mūžu, par dzīvošanu svešumā. Viņa ikdienas darbs aplieciņa, ka viņš nedomā skumt tikai par pagātni, bet lieliski prot strādāt tagadnei un nākotnei.

Valentīne Hermane atzina, ka netaisnīgi mums gausties par uzliktu krustu, jo tāds taču īsteni uzlikts dzimtenei. Bez tam — dzīves biķerī vienmēr „vīns un vērmeles lieti".

Jānis Rumpēteris bija pievērsies tematam, ko nodēvēja par „laikmeta piezīmēm". Kaut nobeigumā viņš bija licis visas cilvēces problēmu: kas sagaidītu pasaules telpā ceļotāju, kuŗš atgrieztos uz zemes pēc 300 gadiem — vecā, mīļā, zaļā zeme vai iznīcināšanas kāres radīts tuksnesis, vairums „laikmeta piezīmju" attiecās uz mūsu pašu problēmām. Viņš, līdzīgi citiem ikvienas tautas otras valdības locekļiem, t. i. rakstniekiem un dzejniekiem, brīdināja: „Kā nākuši, tā aiziesim, ar nedzimušiem sappiem nomirsim, ja laikus neiedegsim jaunas lāpas savās debesīs." Vai nebūtu mums laiks rūpīgāk apsvērt šīs brīdinātājas balsis? Kur ir jaunie?

Gaŗo un dažādo lasījumu rindu pabeidza autors, kas Dienvidāfrikotā maskējas par nopietnu, darbīgu ārstu, bet īsajās brīvajās stundās parādās savā īstajā izskatā: saraksta grāmatas ar Kārļa Kurbada vārdu, vai arī kopj vienīgo „riktīg rakst valod, ventiņ mēl", ielīzdams Kuraž Krīša ādā. No visiem trim minētajiem kungiem šoreiz pie čikagiešiem bija ieradies Kuraž Krišs, kas pēc reizēm gluži nopietnām pārdomām par mūsu tautas dažādām problēmām klausītājiem vēlēja atplaukt smaidā par Kuraž Krīša cīniņu ar nesapratīgu Rīgas skolotāju, kuŗa Krīša zēnībā nav gribējusi atzīt „ventiņ valod par vien riktig valod."

Vakara nobeigumam rīkotāji bija gādājuši atspirdzinājumus, klājuši bagātu un skaistu galdu, tā dodot iespēju klausītājiem un lasītājiem pārrunāt dažu labu nupat skartu vai jau agrāk radušos jautājumu. Šādu pārrunu iespēja ir apsveicama, un, liekas, no tās profitē kā darbu radītāji, tā patērētāji. Vēl jāpiemin, ka vakariņu laikā pie vārda vēlreiz tika Kuraž Krišs, Andris Koriandrs, abi ar humoristiskām piezīmēm, un Alberts Raidonis — ar īpatu aicinājumu kādreiz nolasīt vēl iepriekš neuzrakstītus darbus.

R. R.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

No 24. oktobŗa — 2. novembrim tēlnieka Kopmaņa mākslas darbu izklāstījums Sv. Jāņa draudzes baznīcas telpās.

24. oktobrī — TLB inženieŗu un tehniķu kopas balle plkst. 8 vak. Inn on the Park.

24. oktobrī — pl. 8 vakarā TLB Diždanča tautas dziesmu un deju uzvedums Bickford Park skolā, 777 Bloor St. W.

25. oktobrī — plkst. 7 vakarā TLB Diždanča „Dižā balle", Fantasy Farm, pret ielūgumiem.

25. un 26. oktobrī — Latviešu namā Kanadas latviešu teātŗa Toronto ansamblis izrādīs Māras Zaļāskalnes „Gandarījums" V. Pukata režijā.

26. oktobrī — pl. 3 pp. Walmer Road baznīcā Toronto baptistu draudzes 18. gadasvētki. Piedalīsies no ASV Bukskauntijas dr. koris un solisti un māc. Fr. Čukurs.

30. oktobrī — pl. 8 vakarā Latviešu namā pirmais Pārdomu vakars par reliģiski-psiholoģisku tematu „Kā cilvēks var noturēties vesels neveselā pasaulē?" Māc. R. Ekšteins.

1. novembrī — plkst. 7 vak. Latviešu namā latviešu kaŗa veterānu-strēlnieku groziņu vakars ar priekšnesumiem un mantu izlozi.

1. nov. — pl. 7.30 DV namā DV Toronto nodaļas gadasvētki ar balli.

2. nov. — pl. 4 pp. DV namā kaŗavīru daudzinājums.

No 2. — 26. novembrim Tālivalža Ķiķaukas gleznu izstāde Forde Gallery, 90 Avenue Road.

6. novembrī pl. 8.30 vakarā Toronto latviešu koncertapvienības koncerts: Uga Grants — klavieres, Unitarian church auditorijā, 175 St. Clair Ave. W.

8. novembrī pl. 7.30 vakarā — tradicionālā Preses balle Casa loma pilī, Austin Terrace.

9. novembrī pl. 12 dienā — LPB Kanadas kopas 20 gadu jubilejas akts un rakstnieku cēliens Latviešu namā.

9. novembrī — pl. 2 pēcpusdienā —Burtnieku varoņu daudzinājums Latviešu namā.

9. novembrī — plkst. 4 pēcp. Latviešu namā Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars.

15. novembrī — pl. 6 vakarā Toronto latviešu katoļu vienības 20 gadu jubilejas akts Latviešu namā; pl. 8 vakarā gadskārtējā balle ar bazāru.

No 16. novembŗa — 23. nov. Antona Zvīdra gleznu un skulptūru izstāde DV namā.

16. novembrī — pl. 6 vakarā Latviešu namā DV teātŗa Kanadā „Spoku vilciena" atkārtojuma izrāde.

22. novembrī Eaton auditorijā — Latvijas valstssvētku akts plkst. 7. vakarā.

29. novembrī no pl. 10.30 — 6 vakarā Sv Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš baznīcas telpās.

6. decembrī — pl. 7 vakarā Parkdale Collegiate — Dainas koŗa 20 gadu pastāvēšanas koncerts.

31. dec. pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšanas balle Latviešu namā.

15. janvārī pl. 8.30 vakarā Toronto latviešu koncertapvienības koncerts: Kārlis Bauers—Zemgalis — bass - baritons, pie klavierēm Edīte Timermane, Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair Ave. W.

24. janvārī — pl. 7 vakarā vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts un balle Columbus Hall telpās.

26. februārī pl. 8.30 vakarā Toronto latviešu koncertapvienības koncerts: Uldis Baumanis — vijole, pie klavierēm Džana Bat tipaglia, Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair Ave. W.

2. aprīlī pl. 8.30 vakarā Toronto latviešu koncertapvienības koncerts: Irma Kurme — soprāns, pie klavierēm Vera Leinvēbere, Unitarian Church auditorijā, 175 St. Clair Ave. W.

LONDONA

25. oktobrī pl. 7.30 vakarā — DV vīru koŗa koncerts Moose Lodge 1300 telpās (1701 Trafalgar St.) ar sekojošu saviesīgu vakaru; spēlēs Losinska eiropiešu deju kapella.

OŠAVA

15. novembrī — plkst. 7 vakarā Latvijas valsts svētku atcere slovaku zālē, 470 Ritson Rd. S.; DV nodaļas sarīkojums.

ŠELBURNA

15. novembrī — pl. 7.30 vakarā Šelburnā Leģiona zālē DV Druvas nod. un Latviešu lauksaimniecības biedrības Latvijas valstssvētku sarīkojums.

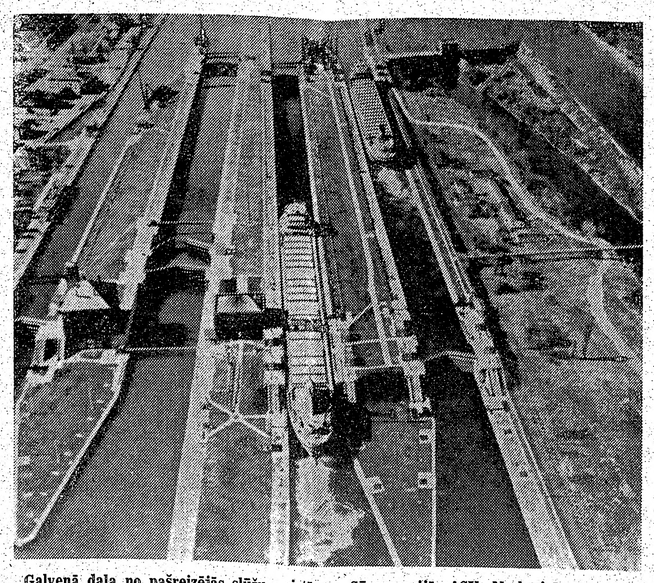

Galvenā daļa no pašreizējās slūžu sistēmas Sūsenmarijā, ASV. No kreisās puses ora kanāļa augšdaļa ir etniskās pres es pārstāvju ceļojuma laikā atklā tās Poe Lock slūžas.

Papīrs, dzelzs un alus

ETNISKĀS PRESES KLUBA CEĻOJUMS PA ONTARIO PROVINCES ZIEMEĻIEM (8)

Viesnīcas tālrunis mūs modināja agrā rīta stundā. Tūlīt pēc brokastīm sēdāmies atkal autobusā, lai dotos Sūsenmarijas (Sault Ste. Marie) apskatē. Tā sākās ar Abitibi papīrfabriku, kuŗa dibināta 1912. gadā un pašreiz ir viena no lielākajām papīra ražotājām pasaules mērogā. Ieskaitot izejmateriāla sagatavošanu mežos, transporta darbus un papīra ražošanas procesu fabrikā kopīgais nodarbināto skaits pārsniedz 11.000. Gada produkcija sasniedz 1,5 milj. tonnu papīra, no kā 49% eksportē uz ASV, ap 11% uz Eiropu un Austrāliju, bet 40% ražotā papīra nonāk Kanadas tirgū. Abitibi fabrika ražo ap 250 dažādu šķirņu papīra, bet galvenā produkcija ar līgumiem nodrošināta lielāko laikrakstu un žurnālu izdevniecībām.

Papīra ražošanai vispiemērotākās ir dažas priežu sugas un tā saucamās balzāmegles, mazāk lieto bērzus un apses. Abitibi papīrfabrikai vajadzīgos kokmateriālus piegādā ne tikai no Ontario provinces mežiem, bet arī no Manitobas, Kvebekas un pat ASV, galvenokārt Mičigenas, Džordžijas un Dienvidkarolinas pavalstīm.

Papīra ražošanas process visumā ir vienkāršs. Pievestos koku stumbrus vispirms atbrīvo no mizas, tad speciālās mašīnās sasmalcina un, šķidrajai masai piejaucot attiecīgā papīra kvalitātei vajadzīgās ķīmikālijas, novada smidzinātājos. Izsmidzinātā masa plūst tālāk dažāda siltuma pakāpju žāvētavās un presēs. Gatavais papīrs milzīgos ruļļos tad ceļo uz noliktavām, no kuŗām to izsūta patērētājiem.

Kaut papīra ražošanas vēsture sniedzas ap 2000 gadu senā pagātnē, par pirmajiem papīra ražotājiem uzskatot ķīniešus, tomēr pašreiz Kanada izvirzījusies par vienu no lielākajām papīra ražotājām pasaulē. Pirmā papīrfabrika Kanadā dibināta 1805. gadā Kvebekas provincē, bet Toronto apkārtnē 1826. gadā. Tā kā papīra ražošanas galvenais izejmateriāls iegūstams mežos, ar kuŗiem tik bagātīgi var lepoties Ontario provinces ziemeļi, tad lielākās un modernākās papīrfabrikas koncentrētas tieši piemērotu ūdens un zemes ceļu tuvumā, kā to jau redzējām Kapuskēsingā. Arī Abitibi papīrfabrika ir viena no ievērojamākām un lielākajām, un tai piekrīt ievērojama loma Sūsenmarijas saimniecībā un uzplaukumā. Abitibi papīrfabrikā nodarbināto vidū ir arī vairāki latvieši.

Tāpat ievērojama nozīme Sū saimnieciskajā dzīvē ir lielajai metallrūpniecībai Algoma Steels, kuŗa nodarbina ap 8000 cilvēku, to vidū lielāku latviešu skaitu. Šo rūpniecību gan apskatījām tikai gaŗāmbraucot uz Sūsenmarijas dvīņu māsu ASV, kur sakarā ar Sv. Labrenča (St. Lawrence) kuģniecības ceļa 10 gadu darbību notika Poe Lock slūžu atklāšana.

Sv. Labrenča kuģniecības ceļa atklāšana pirms 10 gadiem bija nozīmīga arī dvīņu māsu Sū pilsētām, jo ir atslēga trim lieliem ezeriem, kuŗus še savieno Sv. Marijas (St. Mary) upe. Lai lielo Mičigenas, Hurona un Superiora ezeru ūdeņus savienotu un padarītu kuģniecībai izmantojamus, jau 1797. gadā Kanadas pusē kāda kažokādu tirdzniecības sabiedrība izbūvēja pirmās slūžas. ASV daļā pirmās kuģniecības slūžas ierīkoja tikai 1854. gadā. Vēlākajos gados šīs pirmās slūžas paplašināja, izbūvētas arī vairākas jaunas, bet 1881. gadā tās pārņēma federālā valdība. Tomēr augošās kuģniecības arvien lielākās un modernākās prasības neviena no līdzšinējām būvēm nespēja īsti apmierināt, bet Sv. Labrenča kuģniecības ceļš šīs prasības vēl vairāk paaugstināja. Tā 1964. gadā daudzo slūžu sistēmā sāka paplašināšanas un pārbūves darbus līdzšinējās Poe Lock slūžās, kuŗas pirmatnējā veidā celtas 1896. gadā. Pārbūvēto slūžu platums tagad ir 110 pēdu, garums 1200 pēdu, dziļums 32 pēdas, un visā sistēmā tās ir pašreiz lielākās. Ar šo slūžu palīdzību tagad var pārvietot kuģus ar 55.000 tonnām kravas līdzšinējo 29.000 tonnu vietā. Slūžu izbūve veikta kā ASV un Kanadas kopīgs pasākums, kas abām valdībām izmaksāja ap 40 milj. dolaru. Katrā kuģa caurlaides gadījumā slūžās var 12 minūšu laikā iepildīt 22 milj. galonu ūdens, to 10 minūtēs atkal iztukšojot.

Šo Poe Lock slūžu atklāšana bija abām valstīm kopīgs svinīgs notikums, piedaloties ASV un Kanadas federālo, provinču un pašvaldību pārstāvjiem. Slūžu atklāšanas ceremonijā ietilpa arī koncerta daļa, kuŗā piedalījās ASV flotes un armijas orķestri, kā arī Sūsenmarijas vietējās Etniskās tautas mākslas padomes organizētās tautas deju grupas.

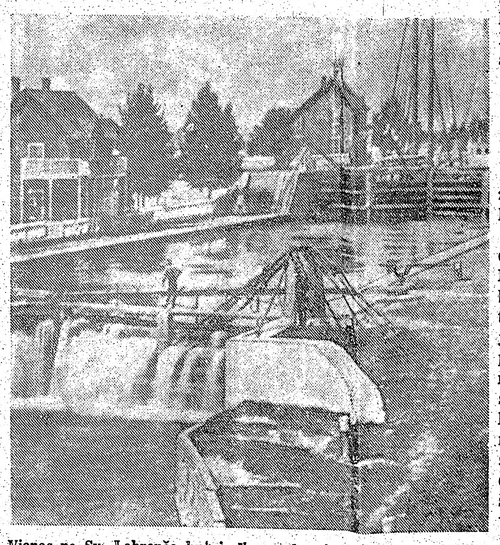

Vienas no Sv. Labrenča kuģniecības ceļa pirmajām slūžām, kuŗas izbūvētas 1875. gadā. Tās bija tikai 350 pēdu gaŗas un 70 pēdu platas.

Mūsu autobuss svinību vietā pieripoja tieši brīdī, kad savu programmas daļu bija veikusi latviešu tautas deju grupa Ziemeļnieki Ausmas Krūmiņas vadībā. Mūsu dejotāji bija demonstrējuši „Māsiņas lepno deju" un „Sešdanci" Māras Jurenovskas akordeona pavadījumā, dejojot Dainai Kaķei, Ritai Studentai, Intai Mednei, Marijai Jurenovskai, Jānim Studentam un Jānim Kaķim. Tieši latviešu uzvedums bija izpelnījies visplašāko atsaucību un guvis arī teicamu publicitāti. To vēlāk vairākos raidījumos sniedza arī vietējie televizijas raidītāji.

Mūsu viesošanās Sū bija notikumiem bagāta, bet tos „neiemūžināja" oficiālajā fotoarchīvā, jo mums piedalītais tūrisma ministrijas fotografs bija kaut kāda pārpratuma dēļ savas kameras atstājis Hērstā, tādēļ varēja mums atkal pievienoties tikai ceļojuma beigās. Viņa trūkumu tomēr nejutām Dorena alus darītavā, kuŗu apmeklējām, atgriežoties atkal Sū Kanadas daļā. Pats svarīgākais katras alus darītavas apskatē ir ražotā produkta nogaršošana. Šī alus brūža ražojumi pieejami vienīgi provinces ziemeļu apgabalos, un daži lietpratēji sprieda, ka ziemeļu produkts ir pat pārāks par Toronto pērkamajām alus šķirnēm. Kā „kontrabandas" preci to vēl garšojām arī atceļā uz Toronto.

Sū vēl iegriezāmies arī vietējā tūrisma birojā, plašā un modernā celtnē, kas, liekas, vismaz vasaras posmā ir krietni nodarbināts

Viena no vēsturiskajām ēkām, ar kuŗām Sūsenmarijā iepazīstas gandrīz katrs tūrists, ir vecā akmens būve, kuŗu 1814. gadā cēluši šī raksta sākumā jau minētās ziemeļu kažokādu tirdzniecības firmas toreizējie īpašnieki. Vēsturiskajā ēkā tagad iekārtots senlietu mūzejs, galvenokārt Ermatingeru dzimtas piemiņai. Šīs ģimenes piederīgie un vēlākie pēcteči bijuši ne tikai sekmīgi tirgotāji ar lielu nozīmi vietējās saimniecības attīstībā, bet daudzi ieņēmuši arī atbildīgus valsts amatus. Pašas mājas vēsture, seno augstmaņu ciltsraksti un dažādie nopelni, kuŗus mūzejā vadītāja veikli raksturoja gandrīz vai plaša referāta veidā, caurmēra apmeklētājam tomēr nemaz neiespiežas atmiņā. Turklāt mums vēl priekšā arī valsts zivju audzētavas apskate, bet vakarā esam aicināti kā viesi mūsu uzņemšanai rīkotā Etniskās tautas mākslas padomes sarīkojumā.

R. Noritis

Government Information

DARBA DEPARTAMENTS ZIŅO

Pasvītrota Ontario cilvēka tiesību kodeka ievērošanas nepieciešamība

Grozījumos, kas iesniegti Ontario valdībai un apstiprināti leģislātūrā, paplašināti Ontario cilvēka tiesību kodeka noteikumi un paaugstināti naudas sodi par to pārkāpšanu.

Līdz šim no kodeka noteikumiem bija izslēgtas reliģiskas, filantropiskas, izglītības, brālību un sabiedriskas organizācijas, kuŗas nedarbojās privātam profitam, aizliedzot diskrimināciju vienīgi darba vietās.

Šie izņēmumi turpmāk tiks pieļauti vienīgi tādos gadījumos, kad, piemēram, reliģijas faktors ir pamatota kvalifikācija nodarbinātībai.

Kodeka otrs grozījums noteic:

Neviens nevar atsacīties nodarbināt vai diskriminēt jebkuŗā darba katēgorijā, vai apdraudēt, vai arī sodīt kādu, kas kodeka ietvaros iesniedz sūdzību vai arī tajā piedalās, piemēram, ar kādu atklājumu, vai liecinot izmeklēšanā sakarā ar kodeka noteikumiem.

Naudas sodi par kodeka pārkāpumiem paaugstināti no 100 dol. uz 500 dol. atsevišķam individam, un no 500 dol. uz 2.000 dol. uzņēmumam, arodbiedrībai, darba devēju organizācijai vai darbinieku aģentūrai.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMA
RĪTDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (viļņis 1270)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā. Archibīskaps A. Lūša svētrunu virstemats rudens posmā — „Kristīgās reliģijas svētīgie paradoksi".

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

26. oktobrī pl. 11 dienā Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums, dziedās draudzes koris. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma pl. 12.30 dienā jauniešu grupa, svētdienas skolas bērnu vecāku sapulce un draudzes dāmu sapulce dāmu komitejas valdes ievēlēšanai.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

26. oktobrī pl. 2 pēcpusdienā dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma mācību stunda jauniešu grupai no 13—16 gadiem.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

Poe Lock kanāļa atklāšanas ceremonijā ASV Sūsenmarijā.

Maskava un Pekinga gatavojas iekārtot demilitarizētas joslas

Pēc no Hongkongas saņemtām ziņām, Maskava vienojusies ar Pekingu apspriest asiņainos robežstrīdus, abu valstu delegācijām oktobŗa beigās tiekoties Pekingā. Lai izvairītos no turpmākām robežsadursmēm, bīstamākajās vietās paredz izveidot demilitarizētas joslas. Tās uzliktu abām pusēm pienākumu atvilkt savas armijas no šiem apgabaliem, kā arī neiesūtīt nekādus jaunus militārus spēkus. Ja šādu vienošanos izdotos panākt, varētu sākt vispārējas robežsarunas bez „jebkādiem draudiem". Pekinga tomēr uzskata, ka šāds atrisinājums nemazinās abu valstu saspīlējumu uz ilgu laiku, jo politiskās domstarpības turpinās klusētu.

Ķīniešu kreditu „miera solim" devis Pekingas 1100 vārdu gaŗais paskaidrojums pēc Čuenlaja tikšanās ar Kosīginu 11. septembrī, pēdējam atgriežoties no Hočimina bērēm.

Nedēļu pēc šīs tikšanās Pekingas lidlaukā, Ķīna nosūtīja Maskavai oficiālu priekšlikumu sarunām, tomēr nepiemirstot norādīt, ka robežsadursmēs vainojama Pad. savienība, tiecoties panākt okupēto ķiniešu apgabalu legālizāciju. Padomju ekspansijas politika esot „sakne, no kuŗas izaugot biežie robežstrīdi."

Ķīnas komūnisti nav aizmirsuši arī šās vasaras bažas, ka Pad. savienībai varētu būt nodoms sabumbot viņu atomieroču apgabalus. Politiskajās aprindās pielaiž iespēju, ka Maskavas un Pekingas sarunas robežstrīdu novēršanā varētu novest pie vispārējas vienošanās, parakstot speciālu līgumu.

● Dānijas tieslietu ministrs paziņojis, ka Kopenhāgenā ieradušies divi ASV armijas dezertieŗi, kuŗi atstājuši savas vienības Rietumvācijā, vispirms pārbēgot uz Franciju, pēc tam ielavoties Dānijā, jo baidījušies, ka viņus varētu sūtīt uz Vietnamu kaŗot. Kamēr Eiropā viņi varējuši mīlēt vācu meitenes, dzīve bijusi jauka. Rodas bažas, ka pēc Zviedrijas par amerikāņu dezertieŗu „laimes salu" var kļūt arī Dānija.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GAJUMA BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNICĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 787-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā. Archibīskaps A. Lūša svētrunu virstemats ruden posmā — „Kristīgās reliģijas svētīgie paradoksi".

Māc. Ā. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

26. oktobrī pl. 11 dienā Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums, dziedās draudzes koris. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma pl. 12.30 dienā jauniešu grupa, svētdienas skolas bērnu vecāku sapulce un draudzes dāmu sapulce dāmu komitejas valdes ievēlēšanai.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

26. oktobrī pl. 2 pēcpusdienā dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma mācību stunda jauniešu grupai no 13—16 gadiem.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars
Hamiltonas latviešu ev.-lut. Krišus draudze 18 Victoria Ave., S.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. RU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 3345 Marcil Avenue.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Blvd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

onijā ASV Süsenmarijā.

ilitārizētas joslas

n.

Nedēļu pēc šīs tikšanās Pekin-s lidlaukā, Ķīna nosūtīja Mas-vai oficiālu priekšlikumu saru-m, tomēr nepiemirstot norādīt, robežsadursmēs vainojama Pad. vienība, tiecoties panākt okupē-ķīniešu apgabalu legalizāciju. lomju ekspansijas politika esot akne, no kuras izaugot biežie ro-ēstrīdi."

Ķīnas komūnisti nav aizmirsuši šās vasaras bažas, ka Pad. sa-enībai varētu būt nodoms sa-mbot viņu atomieroču apgabalus. litiskajās aprindās pielaiž iespē-ka Maskavas un Pekingas saru-s robežstrīdu novēršanā varētu vest pie vispārējas vienošanās, rakstot speciālu līgumu.

MĒS IESPIEŽAM

Lculību un iesvētību ielūgumu kartes
Vizītkartes
Dokumentus biedrību vajadzībām
Koncertu programmas
Sarīkojumu biļetes
Plakātus, dziesmu lapiņas
Vēstuļu veidlapas, aploksnes
Grāmatas, žurnālus

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celmlenieki, rom.	$5.80

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

DV apgādā iznākusi

Prof. P. Jurevičs
refleksijas par latvisko eksistenci

DZĪVE UN LIKTENIS

Saturā:

Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisma varā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījums. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarms. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardziba. Pārdomas latvju tautas sēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.

158 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunsems.
Gliti iesieta maksā $4.20

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

PASŪTINĀJUMA ZĪME.
Lūdzam izsūtīt ..... eks. DZĪVE UN LIKTENIS
Samaksai pievienoju $.....
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
.....
Datums ..... Paraksts .....

Grāmata, ar ko ikvienam latvietim ieteicams iepazīties!

Drīzumā DAUGAVAS VANAGU APGĀDĀ iznāks

Aleksandra Tomsena

Cilvēcības vārdā

Sarkanā krusta ārsta gūsta gadi Vorkutā.

Autors ir Dānijas sarkanā krusta ārsts, kurš II pasaules kara laika beigās, darbodamies Berlīnē, aizvests uz Pad. savienību, kur bez tiesas vārdzināts Butirku cietumā un vēlāk deportēts. Autors spilgti apraksta padomju birokratiju, komūnisma kodolu, pretrunīgos likumus un soda nometnes. Gūstā strādādams par ārstu, viņš iepazīstas ar latviešu palīgārsti Oliti Priedi, kuŗas nāves sods pārvērsts 10 gadu spaidu darbos. Viņš iemīl Oliti, bet tiek no viņas šķirts. Pēc 10 necilvēcīgu moku gadiem, pārvarot pēdējos šķēršļus, ģimene Dānijā sāk jaunu, brīvu dzīvi.

Kaut grāmata iznākusi 1961. gadā, tās saturs pilnībā apstiprina un papildina nesen no Pad. savienības izbēgušā rakstnieka Kuznecova liecības brīvajā rietumu presē par apstākļiem sarkanajā imperijā, kas vēl šobaltdien nav mainījušies.

„Cilvēcības vārdā" ar autora atļauju tulkojusi Silvija Ancāne. Gliti iesieta 344. l.p.p. Cena $8.50. Grāmatnīcām atlaide.

Pasūtinot un samaksājot līdz š. g. 1. novembrim, tās cena

$7.50

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA —
491 College St., Toronto 174, Ont. Canada.

Lūdzam piesūtīt ..... eks. Samaksai pievienoju $.....
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
.....
Datums: Paraksts

†

Latviešu preses biedrības goda biedrs
RAKSTNIEKS

Pēteris Ērmanis

miris 1969. gada 8. oktobrī Delmenhorstā, Vācijā, apglabāts 13. oktobrī Delmenhorstas kapos.

Lapu lasītāj',
Tagad tu esi galsmas sijātājs

Latviešu preses biedrība

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
426 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās ēkās mājās.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

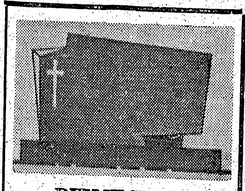

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8286.

Kanadas latviešu teātŗa Toronto ansambļa
Māras Zaļāskalnes luga 2 cēlients, 6 ainās
GANDARĪJUMS
Izrāde Toronto
— sestdien, 25. okt., pl. 7.30 vak.
— svētdien, 26. okt., pl. 5 p.p.
LATVIEŠU NAMĀ — 491 College Street.
Režisors — Voldemārs Pukats. Dekorātors — Valdis Vare. Apgaismotājs — Dāvis Maksiņš. Tēlotāji: Ziedonis Upīte, Vold. Pukats, Maija Gaiķe, Skaidrīte Leja un Mirjama Bērziņa.
Biļetes $2.50, skolēniem $1.00, iepriekšpārdošanā DV Grāmatnīcā, tel. 921-7121.

Vislabākās gaļas preces un delikateses
iegādājaties modernajos eiropiešu stila veikalos
tip-top MEATS delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park), tālr. 766-4982
Pretī Keele apakšzemes stacijai
Yorkdale Shopping Centre, tālr. 787-1733

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225
Piedāvā banketēšanu sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225
„Jautrais Ods"
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
JŪS GAIDA CIEMOS
Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

VIENREIZĒJA IZDEVĪBA
iegādāties kultūrvēsturiskās un vienreizējās
Tālivalža Dangava
stāstu grāmatas
„Strandējušo Sala"
vēl atlikušos eksemplārus. Gliti iesieta. 600 lappušu.
Cena tikai $5.90

Šī grāmata uzskatāma par retumu latviešu literātūrā ne tikai savdabīgā satura, spilgto Dienvidamerikas vides tēlojumu, krāšņā kolorīta, neparastu cilvēku rakstura zīmējuma, drāmatisku un traģisku likteņu ainojumu, kā arī autora smalkā stila dēļ, bet jo sevišķi tādēļ, ka tā ir pāragri mirušā rakstnieka pirmā un pēdējā grāmata. Tādēļ tā nedrīkst trūkt neviena literātūras drauga grāmatu plauktā.

Daudzi atzīst, ka šī grāmata glabājama, ieslēgta skapī; daudzi to atzīst par diskutējamu un ieteic izlasīt visiem, bet visi to daudzina par vērtīgu, jo tā dod ieskatu intelektuāla rakstnieka spējās izteikt lietas īstajos vārdos, taču tik smalkā valodā un veiklā gudrībā, ka, šo darbu lasot, lasītājs pats visu pārdzīvo līdz beidzamam sīkumam.

TĀDĒĻ IZMANTOJIET PĒDĒJO IESPĒJU UN PIEPRASIET ŠO GRĀMATU!

Daugavas Vanagu Grāmatnīcai, 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada:
Lūdzu piesūtīt ..... eks. „STRANDĒJUŠO SALA".
Samaksai pievienoju $ .....
Vārds, uzvārds: .....
Adrese: .....
.....
Datums: ..... Paraksts .....

Latvieši Ņūkaslē „spēlē pirmo vijoli"

Otra lielākā pilsēta Austrālijas provincē Jaundienvidvelsā pēc Sidnejas ir Ņūkasle, kur nesen notika īpašas svinības, atceroties, ka pirms 20 gadiem, 1949. gada 19. augustā, Ņūkasles ostā ienbrauca pirmais jauno ieceļotāju kuģis „Fairsea". Uz šī kuģa bija arī pulciņš latviešu, no kuŗiem daļa apmetās uz dzīvi un darbu šajā diezgan industriālizētajā pilsētā, kuŗas apkārtnē atrodas vairākas ogļraktuves, bet pašā pilsētā lielās BHP dzelzs lietuves, kuģu būvētavas un citi rūpniecības pasākumi.

Jau agrāk mūsu laikrakstā vairākas reizes pieminēta Ņūkasles latviešu aktivitāte, gan sakarā ar jaunatnes pulciņa Dzintars darbību, gan attieksmē uz kuplo studējošo un studijas beigušo skaitu. Šoreiz, sakarā ar minēto jubileju, latviešu aktivitāte izpaudās tik spilgti, ka var pat teikt, ka visās izdarībās latvieši „spēlēja pirmo vijoli" ar „orķestŗa vadītāju" Jadvigu Svirsku priekšgalā.

Svinības bija rīkojusi Labo kaimiņu komiteja (The Good Neighbour Council) ar 12 dažādu tautību piedalīšanos, tās nosaucot vienā vārdā — Internacionālia. Svinības sākās ar izstādi mākslas galerijā, un ielūgumi uz šīs izstādes atklāšanu bija izgatavoti ar krāsainu latvisku cimdu raksta ornamentu. Arī pašā izstādē latviešu stends bijis itin kupls eksponātu ziņā — tautas tērpi, rotas lietas, svečturi, kokle un citi tautiski izstrādājumi. Notika arī otra izstāde, kuŗu atklāja nedēļu vēlāk Dēvida Džona lielajā preču namā, kur dziedātāja Olga Pijole (no Sidnejas) demonstrēja latvisko jostu aušanu.

Pēc lielās jubilejas balles vietējos laikrakstos parādījās pat ievērojama apmēra uzņēmumi, rādot kādreizējos pelēcīgos bēgļu ieceļotājus smokingos, greznās vakarkleitās un tautas tērpos. Laikraksta „Newcastle Morning Herald" sniegtā uzņēmumā bija redzami 3 latviešu pāŗi — Ozoliņi, Jaunalkšņi un Aires, ar attiecīgiem paskaidrojumiem un vārdiem.

Prāvi uzņēmumi laikrakstos bija arī sakarā ar izstādes atklāšanu. To vidū bija redzama J. Svirska un M. Bērziņa apspriežamies ar mākslas galerijas vicedirektoru, — Māsēna kundze krāšņā tautas tērpā un grupa jauniešu tautas tērpos — Brigita Aire, Inta Bērziņa, Daina Belūna, Rasa Rašmane un Pēteris Putnis, kuŗi uzstājās ar latviešu tautas dejām kādā no jubilejas sarīkojumiem. Bija sniegta arī pagaŗa intervija ar J. Svirsku, („Newcastle Morning Herald") ar pievienotu viņas fotoattēlu. Intervijas virsraksts — „Imigranti novērtē izglītību", jo tajā pastāstīts, ka J. Svirska augstāk par visu vērtē izglītību, kuŗu neviens nevar atņemt, un ka viņas dēls Aldis pašreiz studē Ņūkasles universitātē kopā ar vēl 5 latviešiem, bet divi citi no apm 200 Ņūkasles latviešiem studē Sidnejā un viens Kanberā. Tāpat pastāstīts par Austrālijas latviešu kultūras dienām, kuŗās Ņūkasles Dzintars vienmēr piedalījis.

Ne tikai laikrakstos, arī radio un televizijā bija intervēti vairāki latvieši. Televizijā intervēts A. Daņilovs, kuŗš bija jubilejas rīcības komitejas priekšsēdis, bet trīs radiostacijas sniedza interviju ar J. Svirsku.

Atceres sarīkojumu virknes nobeiguma koncertā televizijas CH3 raidītājā uzstājās S. Ozoliņa un A. Neilande ar duetiem, bet E. Rinaus ar solodziesmām, visi ģērbušies tautas tērpos. Jubilejas norise ilga vairākas nedēļas.

Tā Ņūkasles latvieši atkal godam reprezentējušies ar Latvijas vārda daudzināšanu.

Ed. Šm.

LONG BRANCH
IZĪRĒJAMS
3—4 istabu nemēbelēts DZĪVOKLIS vecākam pārim vai dāmām.
Klusa māja.
Lūdz zvanīt Toronto 259-4864

PASMAIDĪŠANAI

Atturībnieka kungs un kundze pēc satiksmes negadījuma nonāk pie debesu vārtiem, kur abus jaunpienācējus ar aizdomīgu skatienu saņem vārtnieks Pēteris un jautā: „Nu, kā tad jums abiem bija ar uzticību laulības dzīvē? Pie mums, proti, par katru sāpīlēcienu saņem vienu adatas dūrienu, bet tas taču tomēr ir labāk nekā atrasties apakšā ellē, vai ne?" — „Ak, mīļais Pēteri," kaunīgi atzīstas Atturībnieka kundze, ja jau jūs tā tieši prasāt, tad — divreiz." Kad Pēteris viņai divreiz iedūris ar adatu kundze raugās apkārt pēc sava vīra. „Ja jūs meklējat Atturībnieka kungu," paskaidro Pēteris, „tad — viņš jau novietots uz šujammašīnas.."

Kas ir pats labākais glāzē?

ACADIAN

Kanadas labāko alkoholisko dzērienu suga

RUMS — Acadian „SEVEN SEAS" balts, gaišs, tumšs.
DŽINS — Acadian „DE LUXE"
VODKA — Acadian „DE LUXE"

ACADIAN vienmēr PIRMAIS izsmalcināto alkohola lietotāju sarakstā.

(Tāpat pirmais Ontario L.C.B.O. veikalu sarakstā).

ACADIAN DISTILLERS, BRIDGETOWN, NOVA SCOTIA

SPORTS

BANGA ARĪ ANGLIJAS LATVIEŠU „JUBILEJAS" MEISTARS VOLEJBOLĀ

Klātesot nedaudziem skatītājiem, Bradfordā 27. septembrī notika vietējās latviešu sporta pārvaldes rīkotās 20. Anglijas latviešu meistarsacīkstes volejbolā. Spēles Grange vidusskolas modernajā sporta zālē risinājās ideālos apstākļos, tādēļ jāpriecājas, ka sporta klubam Trimda izdevies parakstīt līgumu par šo telpu izmantošanai jaunajā sezonā savu sportistu dažādajām nodarbībām, it seviški treniņiem galda tenisā, bet neizslēdzot arī telpu izmantošanu dažām līgas spēlēm.

Volejbola meistarsacīkstēm bija pieteiktas 4 vienības, un liekas, ka tīri latviska sastāva komplektējumu Anglijā pašreiz vairāk arī nav. No Lesteras ceļu uz Bradfordu bija mērojusi meistartitula aizstāve Banga, kas šos laurus izcīnīja pirms 3 gadiem, jo abos pēdējos gados meistarsacīkstes nav notikušas. Tās pretiniekiem bija Koventrijas DV volejbolisti un Trimdas A un B komplektējumi resp. šī kluba jauniešu un senioru vienības. Sporta pārvalde gan bija paredzējusi sacensības arī sieviešu vienībām, bet nav dzirdēts, ka latviešiem Anglijā tādas vispār būtu. Varbūt nākotnē izdosies volejbola spēlē ieinteresēt Bradfordas jaunietes.

Ievērojot mazo dalībnieku skaitu, vienības sacentās katra ar katru. Arī tā notika tikai 6 spēles, ganspraigiem momentiem bagātas. Jāpriecājas par Trimdas vadības pūlēm izaudzināt jaunus spēlētājus, kuŗi pašreiz jau krietni progresējuši un kļuvuši par itin „cietu riekstu" jau rūdītajām vienībām, pašus Trimdas senlorus ieskaitot. Piezīmējams, ka Trimdai izdevies jauniešus ieinteresēt ne vien volejbolā, bet arī galda tenisā klubs iespējis pieteikt Bradfordas līgas sacensībām trīs vienības. Žēl, ka līdzīga rosība nav vērojama citos latviešu centros, jo tas meistarsacīkstes izvērstu par vēl saistošākiem notikumiem. Dažs, varbūt, iebildīs, ka sporta nodarbību aktivizēšanai mums nav daudz instruktoru - skolotāju, kas sagatavotu jauniešus un ievadītu viņus dažādajās sporta disciplīnās. Bet — tādu jau trūka arī tai laikā, kad pašreizējie seniori uzsāka savas sporta gaitas. Vienīgi ar pašu uzņēmību un centību viņi nokļuva līdz „kalngalam". Lai kā piemērs še pieminēts daudzkārtējais Anglijas latviešu meistars galda tenisā Andris Pētersons, kuŗš pats sev bijis neatlaidīgs „instruktors" un no aktīva sportista gaitām nav atteicies arī tagad, kaut jau vairākus gadus praktizē kā zobārsts, gan mazinot savu pacientu zobu sāpes, bet radot lielas galvas sāpes saviem pretiniekiem pie zaļā galda tenisa „dēļa".

Volejbols Latvijā vienmēr bijis populārs, bet ne tā Anglijā, kur tas īsti plaukt sācis tikai pēdējos gados, pēkšņi gūstot spontānu atsaucību angļu skolās. Reizē ar šo uzplaukumu, sākoties dažādām līgu sacensībām, radās grūtības ar tiesnešiem, jo pirmie šī amata veicēji paši nekad volejbolu nebija spēlējuši, tādēļ savos pienākumos jutās kā iesācēji un nereti nonāca domstarpībās ar spēlētājiem, kuŗi spēles noteikumu pārzināšanā dažkārt šķita esam gudrāki. Speciāli tiesnešu kursi, kuŗus beiguši arī vairāki latvieši, pašreiz šo sasāpējušo jautājumu gan nedaudz uzlabojuši, taču vēl arvien izjūtams liels tiesnešu trūkums. Arī Bradfordā notikušajās latviešu volejbola meistarsacīkstēs par tiesnesi darbojās pats sporta pārvaldes pr-ks V. Legzdiņš, pāris spēļu tiesājot arī Ģirtam Celmiņam.

Pirms 3 gadiem izcīnīto meistartitulu sekmīgi aizstāvēja Lesteras Banga, atstājot 2. vietā Trimdas jauniešu virknējumu, bet 3. Trimdas seniorus.

A.P.

Cenšas graut cieņu...

(Pārnesums no 1. lpp.)

demokratiju un tiesībām, ir pamats tādam mežoņu un komūnistu kalpu graušanas un iznīcināšanas izvirdumam, kādu nule piedzīvoja Čikagā.

Tā ir neapšaubāma nodevība ne tikai pret ASV un to pilsoņiem, bet arī pret jebkuŗu brīvu cilvēku, tautu un valsti, ieskaitot mūs, kas esam pateicīgi ASV par iespēju dzīvot brīva pilsoņa dzīvi. Tādēļ ir laiks mums saprast, ka mums jābūt pateicīgiem par to, ka mūs vada tāds prezidents, kāds ir Niksons. Ir laiks mums saprast, ka, nākot pie varas Niksona opozicionāriem Fulbraitam, Makgovernam, Makkartijam un citiem līdzīgiem, varētu rasties stāvoklis, ka mums vēlreiz jābēg, lai pasargātos no vergu dzīves Sibirijā. Tikai šoreiz vairs nebūs valsts, kuŗa spētu mums dot patvērumu un vergu impērijas nodomus aizkavēt.

Ir taisnība, ka mēs esam vīlušies Apspiesto tautu nedēļas proklamācijas teksta lietā un dažā labā citā jautājumā, taču mēs nedrīkstam aizmirst, ka prezidents Niksons pārņēma valsti chaosa stāvoklī, kur sazvērestība pret viņu jau bija ilgi organizēta. Mēs nedrīkstam aizmirst, kā šādos apstākļos mums gan ir pienākums un arī tiesības izteikt savas domas un pat protestus, bet reizē mums jābūt arī pacietīgiem, jādod laiks prezidentam īstenot iecerētos plānus un jāatbalsta viņa darbs. Mums ir iespēja to darīt, rakstot, izsakot savas domas un apliecinot lojālītāti tieši prezidentam (Hon. Richard Nixon, President of the United States, White House, Washington D.C.). Laikā, kad „liberāļu" prese dara iespējamo prezidenta prestiža graušanai, ikviena mūsu vēstule dos spēku un pamatu prezidentam turpināt darbu ASV uzbūves un visu tautu brīvās nākotnes labā. Nav jābaidās rakstīt ar roku, ne arī no tā, vai rakstā ir vai nav gramatisku kļūdu. Izšķirīgi ir vienīgi tas, vai mēs parādām pilsoņa drosmi un skaidri pasakām savas domas. Ja mēs to nedarīsim, tad var pienākt laiks, kad demagogu neatlaidīgās propagandas ietekmē varam zaudēt visu, nemaz nerunājot par cerību atkal redzēt brīvu un neatkarīgu Latviju.

Voldemars Korsts

Komūnisma sairums un revolūcijas iespējas Pad. Savienībā

(Pārnesums no 1. lpp.)

lotais trimdas jaunietis. Bet es gribētu apgalvot, ka šīm rozā cerībām tomēr nav nekāda pamata. Tām ir jāizgaist tāpat kā sarkanajai mīglai pār visu Austrumeiropu. Tāda attīstība, manuprāt, nav iespējama. Vispirms jau tādēļ vien, ka komūnisma nedabiskā ideoloģija nevienai tautai nekad labprātīgi nebūs pieņemama. Līdz pilnīgai tiesību valstij komūnisms vispār nevar izveidoties, neatmetot savu būtību. Pieļaut īstu režīma demokratizāciju un reizē ar to partijas vadošās lomas likvidēšanu komūnistu varasvīriem nozīmētu savas līdzšinējās politikas pilnīgu iznīcināšanu. Tā reizē būtu arī viņu pašu morāliska pašnāvība. Ievērojot turklāt pašreizējo varasvīru agrākos noziegumus, varbūt tas nozīmētu viņu fizisko bojā eju. Nav domājams, ka Kremļa valdnieki dotos labprātīgi pašnāvībā.

Tātad — kaut arī pašreizējie varasvīri vairs nebūtu īsti pārliecināti komūnisti, tiem pilnīgu demokratizāciju vairs nevarētu pieļaut savas pagātnes dēļ vien. Tādēļ jādomā, ka ikvienu liberālizāciju režīma varasvīri mēģinās drīz apturēt, ja tā viņiem kļūs bīstama.

Otrkārt, ja arī liberālizācija turpinātos kādu laiku, tad pamazām nobriestošā revolūcionārā situācija jau pati ar savu dinamiku katru saprašanās iespēju ar režīmu izslēgtu. Kaut cik nozīmīgā liberālizācijas pakāpē paveras plašas iespējas revolūcionārai darbībai. Kaut cik nozīmīgā brīvības stadijā tauta varēs saskatīt un izmantot iespējas nokratīt komūnistisko režīmu revolūcijas ceļā. Tā ir vispār pazīstama lieta, ka — jo plašāka brīvība, jo ceļas lielākas prasības pēc tās tālākas paplašināšanas, kā arī rodas labākas iespējas darboties, lai šīs prasības tiktu uzklausītas. Tautai vairs nav nekāda iemesla samierināties ar režīma pasviestām druskām, kad saredzamas jau iespējas ar sacelšanos sasniegt pilnu brīvību. Tādēļ arī revolūcijas vēsturē nemēdz uzliesmot stingrāku režīmu visdrausmīgākās apspiešanas brīžos, bet gan apspiedēju režīmiem mikstinoties un izrādot savā politikā zināmu nedrošību, kas savukārt iedrošina tautu. Despotiskiem režīmiem, kuŗi balstījušies uz iedzīvotāju bailēm, tautas atbalsts ar piekāpšanos vairs nav atgūstams. Tie tikai var saņemt nicināšanu par izrādīto vājumu, jo neviens to labai gribai vairs netic. Tautas prasības pieaug arvien daudz ātrāk nekā režima iespējas ar piekāpšanos tās apmierināt.

(Turpinājums sekos)

Mūsu mīļais

Voldemārs Viškers

dzimis 1887. gada 20. decembrī Lielvircavā,
mūžīgā mierā aizgājis 1969. gada 20. oktobrī Toronto.

Dziļās sērās
ģimene un piederīgie
Toronto un dzimtenē

Difenbēkera goddeviba Ļeņina pīšļiem

Liekas, vēl nevienu rietumu valstsvīru nav pievērsis tik lielu preses uzmanību ar savu Pad. savienības apmeklējumu kā bijušais Kanadas ministru prezidents Džons Difenbēkers. Toronto laikraksts „The Daily Star" pat piekomandējis viņam savu speciālkorespondentu, kuŗš apraksta gandrīz ikvienu Difenbēkera soli Maskavas ielās. Laikraksts atgādina Difenbēkera vārdus, kuŗus viņš teicis CBC intervijā 1960. gada maijā kā Kanadas ministru prezidents: „Tagad visiem jābūt skaidram, cik pēkšņi piesolītais krievu rokas spiediens var kļūt par draudīgu dūri un cik ātri draudzīgais smaids spēj pārvērsties drūmi naidīgā sejā." Tagad Difenbēkers savā Maskavas apmeklējumā jau vairākas dienas spiedis padomju dižvīru rokas, bet līdz šim nav redzētas nekādas pazīmes par drūmu, naidīgu seju un savilktām dūrēm, — secina laikraksta Maskavas korespondents. Difenbēkers ir tikpat inteļektuāli modrs kā vienmēr, bet mazliet „pakurls", izbaudot katru minūti savā Maskavas apmeklējumā. Lēnos soļos bijušajam Kanadas ministru prezidentam sekojot Intūrista skaistā pavadone, vārdā Irēna, kuŗa sniedzot atbildes uz visiem jautājumiem un rūpējoties, lai vecais rietumu valstsvīrs Maskavā „nenomaldītos".

Interesanti atzīmēt atsevišķas sarunas starp Kanadas viesi un viņa „ēnu" Maskavā:

„Cik dārgas ir īres šai dzīvokļu blokā?" jautājis Difenbēkers. Atbilde: „13 dolaru mēnesī!" Ilgs klusums... Tad: „Vai krievu sievietes-ārstes var izceļot uz Kanadu?" Atbilde: „Tas prasa sešus mēnešus laika, kamēr apstrādā šādus lūgumus." Kādā citā vietā: „Kāpēc visas šīs sievietes strādā smago strādnieku darbu?" Atbilde: „Tāpēc, ka visi vīrieši karā apkauti." Klusums. Tad atkal: „Kur dzīvo jūsu bagātie ļaudis?" Atbilde: „Visās vietās, visapkārt — citu vidū." Tad viesis iejautājies: „Vai Pad. savienībā nepavisam nav iespējams uzsākt kādus individuālus privātus pasākumus?" Atbilde: „Nē, viss pieder valstij."

Korespondents piezīmējis, ka dažreiz Difenbēkera gaišziļās acis stārojušas Irēnai pretī pilnīgā ticībā, bet brīžiem šaubās, it seviški, kad viņa sākusi plaši stāstīt par padomju politisko sistēmu. Maskavas pazemes vilciena stacijā Intūrista vecais un grabošais auto sašūpojies, kad Difenbēkers ar mazu piepūli piecēlies no iegrimušā sēdekļa un galanti pavēris Irēnai durvis.

Tad Difenbēkers mazliet atpūties savā viesnīcas istabā, kuŗā kādreiz dzīvojis Ļeņins un no balkona 1917. gadā uzrunājis boļševiku revolūcionāro pūli. Kanadas karaliskā „mauntija" policija Otavā viņu brīdinājusi, ka šajās telpās varētu būt blaktis... Pa to laiku enerģiskā pavadone Irēna jau bija noorganizējusi viesim vietu jūdzi gaŗās un vienmēr nepārtrauktās rindas priekšgalā pie Ļeņina mauzoleja, lai viņš dažās sekundēs varētu nosoļot gar Krievijas revolūcijas tēva katafalku. Difenbēkers uzkavējies pie tā goddevīgā klusumā. Tad Irēna pievedusi viesi arī pie Staļina necilās kapa vietas Sarkanajā laukumā, kuŗu agrākajam Kremļa diktātoram savas varas gados ierādījis tā pēcnieks Chruščovs, liekot izņemt no mauzoleja, kur tas bija guldīts pēc nāves.

„Mani aizkustina šie ļaudis, kuŗi še pulcējušies tūkstošos ar tik dziļu pazemību un cieņas apliecinājumu savai valstij un tās vadoņiem," teicis Difenbēkers pēc Ļeņina mauzoleja apmeklēšanas un piemetinājis: „Mēs no tā varētu tikai mācīties."

Pirms izlidošanas uz Kijevu Difenbēkers viesošanos Maskavā pabeidza ar sinagogas apmeklējumu un vizīti pie Pad. savienības laukkasaimniecības ministra Mackēviča, bet dienu iepriekš viņš tikās ar padomju kviešu pārvaldes vadītāju Matvējevu. Ukrainas galvaspilsētā Difenbēkers ieradās 17. oktobrī. Vēl nesenā pagātnē viņš bija apsolījis savu atbalstu Kanadas ukraiņiem, kuŗi vēlas Ukrainai lielāku neatkarību un autonomiju, — piezīmējis otrs Toronto laikraksts „The Telegram", kamēr trešais — „The Globe and Mail" — sniedzis tikai Džona Difenbēkera ceļojuma tiešu aprakstu, izvairoties no jebkādiem secinājumiem, iespraudumiem un komentāriem.

Pie Saigonas sašauts padomju spiegu kuģis

Kāda dienvidvietnamiešu lielgaballaiva 17. oktobŗa rītā sašāvusi Pad. savienības „zvejas kuģi", kas atradies Dienvidvietnamas teritoriālajos ūdeņos pie ziemeļu krasta. Patruļlaiva vispirms raidīja brīdinājuma šāvienus pāri padomju kuģa priekšgalam, bet, kad tas neapstājies, tēmējusi zemāk. Kuģis aizdedzies un dūmu mutuļos aizbraucis.

Ar moderniem instrumentiem apgādātie padomju spiegu kuģi jau gadiem manevrējuši Tonkinas līcī un Dienvidķīnas jūrā, bet līdz šim nopietnāku incidentu nav bijis. Tonkīnas līcī uzturas arī amerikāņu karakuģi, ieskaitot gaisa spēku bazes kuģus. Tie visi bijuši padomju spiegu kuģu novērošanas objekti. Abu lielvalstu kuģi vientuļajos ūdeņos brīžiem sabraukuši tik tuvu viens pie otra, ka jūrnieki no klājiem savstarpīgi fotografējušies un dažādi uzjautrinājušies.

Kad aprīlī nomira kādreizējais ASV prezidents Dvaits Eizenhauers, padomju flotes komandieris izteicis amerikāņu komandierim līdzjūtību, signālizējot ar jūrnieku karodziņiem.

Pēc starpgadījuma ar padomju „zvejas kuģi" ASV sūtnis Saigonā Bankers nākošās dienas pēcpusdienā tikās ar Dienvidvietnamas prezidentu Vantjū 90 minūšu ilgā sarunā, domājams, lai apspriestu notikušo incidentu.

ASV DRAUD APTURĒT AIZDEVUMUS ZVIEDRIJAI

STOKHOLMA ATSAUC SAVU PALĪDZĪBU ZIEMEĻVIETNAMAI

Kā spējīs pērkona grāviens presē parādījās Stokholmas ziņa, ka Zviedrijas sociāldemokratu valdība piešķīrusi Ziemeļvietnamai 40 milj. dolaru palīdzību. Nedaudz vēlāk vēl mazāk gaidīts grāviens bija Stokholmas paziņojums, ka Zviedrijas valdība šo palīdzību atsauc...

Nedēļu iepriekš Zviedrijas ārlietu ministrs Nilsons bija ziņojis sociāldemokratu partijas kongresā, ka valdība izšķirusies piedāvāt Ziemeļvietnamai 40 milj. dolaru palīdzību — daļu kā aizdevumu uz 3 gadiem un daļu kā pabalstu. Kaut šāda rīcība bija seviški populāra zviedru valdošajos sociāldemokratos, tā nelabvēlīgi atbalsojās Skandinavijas valstu galvaspilsētās, daudz skaļāk nekā Stokholma bija gaidījusi.

Zviedrijas valdības lēmums seviški asu reakciju izraisīja Oslo un Kopenhāgenā, jo norvēģi un dāņi bija jau saniknoti par Zviedrijas oficiālo diplomātisko attieksmju uzsākšanu ar Ziemeļvietnamu šāgada janvārī bez iepriekšējas sazināšanās ar NORDIC savienību.

Kamēr Skandinavijas valstu galvaspilsētās auga neapmierinātība par Zviedrijas nolemto palīdzību Hanojas komūnistiem, arī Vašingtonā pēkšņi nošķīla zibens. ASV ārlietu ministrija paziņoja, ka svītros Zviedrijai visus eksporta kredītus, ja tā sniegs palīdzību Ziemeļvietnamai, jo amerikāņu eksporta-importa banka nevar izsniegt kredītus valstij, kuŗas valdība atbalsta ASV ienaidniekus kaujas laukā. Jau pagājušajā nedēļā zviedru raktuvju sabiedrība Stora Koparberg ziņoja, ka Zviedrijas palīdzības dēļ Hanojai zaudējusi amerikāņu līgumu par 35 milj. dolaru.

Kamēr Zviedrijas valdība nodarbojās ar pabalstu piešķiršanu un atsaukšanu Ziemeļvietnamas komūnistiem, Stokholmas laikraksti izcilā pasniegumā vēstīja, ka Upsalas universitātes studente Elizabete Lī un norvēģis Harolds Bristols, apmeklējot Maskavu, lielajā GUM preču namā pārdroši protestējuši pret nebrīvību Pad. savienībā. Jaunieši lielākās drūzmas stundā, ap plkst. 5 pēcpusdienā, kad veikals bijis pilns pircējiem kā murds, no balkona izkaisījuši pār ļaužu galvām simtiem skrejlapu krievu valodā, kuŗās izteikta prasība Kosiģinam atbrīvot apcietināto padomju ģenerāli Pjotru Grigorenko. Pēc tam abi jaunieši paši piekĝēdējušies pie dzelzs margām un paziņojuši, ka paliks šādā stāvoklī bez uztura un ūdens, kamēr Grigorenko no cietuma būs atbrīvots. Tūlīt gan piesteidzās miliči, pārzāģēja važas un jauniešus aizveda uz čekas namu nopratināšanai. Dažas dienas pēc šī notikuma no Holandes ziņoja, ka abi skandinavu jaunieši no Maskavas ieradušies Amsterdamā.

Šis ir jau trešais gadījums pēdējos divos gados, kad rietumu jaunieši protestējuši Maskavā pret brīvības aspiešanu. Pērngad trīs britu jaunieši izdalīja protesta skrejlapas pie Kremļa. Vēlāk kādu amerikāņu meiteni un britu jaunekli aizturēja Maskavā, kad tie publiski protestēja pret Čechoslovakijas okupāciju.

Latvijas apciemotāji no ASV un Kanadas bijuši mierīgāki un Rīgā uzvedušies, kā to prasa viņu tagadējo mājvietu koeksistence ar Pad. savienību, dažkārt veicinot arī „kultūras vērtību apmaiņu" virzienā no austrumiem uz rietumiem...

„Vai tu esi jau ievērojis, ka mūsu koka stumbrs divainā kārtā peld pret straumi?"

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ No Bordo cietuma, Montrealā, policijas autobusā pārvedot 32 cietumniekus uz tiesas ēku pilsētas centrā, ceļā izbēguši 9 noziedznieki. Pieci pēc apšaudīšanās ar policiju notverti. Montrealas policijas priekšnieks Žanpols Žilbērs bēgšanā vaino sazvērestību, kuŗā pēc viņa domām piedalījušies arī daži noziedznieku aizstāvji — advokāti. Izbēgušie ir gangsteri, kas saistīti ar 40 t.s. gangsteru eksekūcijām, kas Montrealā notikuši pēdējos 18 mēnešos. Dīvani, ka 5 bēgļiem vajadzējis ierasties tiesā uz noklausināšanu kāda Mariona prāvā, ar kuŗu viņiem neesot bijis sakāra. Pavēsti parakstījis advokāts Pjērs Bedārs. Tieslietu ministrs Pōls pavēlējis izdarīt izmeklēšanu, kuŗā nopratināts Bedārs un kāds advokāts, kuŗa vārdu neizpauž. Cietumnieki parasti pārvadāti policijas apsardzībā, bet pirms vairākiem mēnešiem šī rutīna pēkšņi pārtraukta.

★ Liekas, ka netaisnajam lidostas transporta monopolam, kas izraisīja vardarbību Montrealā, ir parallēle Toronto. Še monopoltiesības pārvadāt pasažierus no lidostas piedēr Air Terminal transporta sabiedrībai. Jau kopš vairākiem gadiem pārējās taksametru sabiedrības godīgā ceļā mēģinājušas panākt atļauju piedalīties pasažieru pārvadāšanā, bet bez panākumiem. Nule federālās valdības transporta ministrija paziņojusi, ka izsniegs 80 papildlicences. Tikai — šīs atļaujas neizsniegs Toronto taksametru īpašniekiem, bet minētajai Air Terminal sabiedrībai 80 neatkarīgu šoferu iesaistīšanai darbā! Stāvokli tas nemaina. Sakarā ar „licenču režģiem" Toronto šoferi joprojām drīkst tikai vest pasažierus uz lidlauku, bet nedrīkst tur uzņemt pasažierus pārvešanai uz pilsētu... Šāda sistēma sarūgtina ne tikai šoferus, bet arī pasažierus, kuŗiem bieži iznāk ilgi gaidīt uz transportu. Cik noprotams, šai sakarā arī provinces transporta departamenta atbildīgie vadītāji nav ievērojuši „mazā cilvēka" intereses.

★ Ministru prezidents Trudo iecēlis divus Ontario parlamenta darbiniekus par savā kabineta locekļiem ar uzdevumu izpētīt visu „ārzemju īpašumu" jautājumu Kanadā. Ieceltie ir Vindzoras pārstāvis Herberts Grejs un Skarboro pārstāvis Roberts Stenberijs. Grejs piedalīts par palīgu finanču ministram Bensonam, bet Stenberijs darbosies par asistentu iekšlietu ministra Pelletjē departamentā. Grejs ir pirmais žīdu tautības kanadietis, kas iekļuvis federālajā valdībā. Ar abu iecelšanu kabineta locekļu skaits sasniedz 30, kas ir lielākais Kanadas vēsturē. — ns

Vai Hanoja uzspridzinās Parīzes sarunas?

ASV pārstāvis Vietnamas miera sarunās Parīzē Henrijs K. Lodžs noraidījis Ziemeļvietnamas priekšlikumu piedalīties slepenās sarunās ar vietkongiem par kara izbeigšanu. Pastāvot uz to, ka Dienvidvietnamas valdības pārstāvjiem jāpiedalās visās sarunās, viņš aicinājis komūnistus nokārtot savas domstarpības ar Saigonu vispārējās apspriedē. Dienvidvietnamas „revolūcionārā pagaidu valdība", kā vietkongi sākuši sevi dēvēt, tomēr deklarējuši, ka ir vienīgā Dienvidvietnamas tautas reprezentētāja.

Amerikāņi uzskata, ka, ielaižoties sarunās ar vietkongiem, viņu rīcību varētu uzskatīt par „revolūcionārās valdības" atzīšanu un atraušanos no oficiālās Saigonas valdības, kuŗa tādā gadījumā varētu piedzīvot smagu krīzi vai pat sabrukt. Ziemeļvietnamas sarunvedis Ksantjū turpretim atteicies tiešas sarunas starp Hanoju un Saigonu. „Tik ilgi, kamēr ASV prezidents Niksons atbalsta šo leļļu valdību, nekāds miera nokārtojums nav iespējams," izteicies Hanojas pārstāvis, tai pašā laikā sirsnīgi apsveicot amerikāņu „pīšņiku" 15. oktobŗa demonstrācijas visās ASV un apvainojot prezidentu Niksonu „amerikāņu domas nicināšanā".

Pret komūnistu zākājumu uzbrukumu Niksonam asi reaģēja ASV delegācijas vadītājs Lodžs, aizrādot, ka prezidenta nolūks „pārvest mājās visus mūsu zēnus" apliecina viņa īstu miera gribu. Nonākot tuvu draudam ar ASV atraušanos no miera sarunām Parīzē, Lodžs brīdināja, ka Ziemeļvietnamas demagoģiskā rīcība var ietekmēt ASV nostāju attieksmē uz sarunu kursu, jo prezidents apņēmies stingri rīkoties savas valsts un taisnības interesēs un nejaus sevi iebiedēt ar provokatoriskiem politiskiem sāncenšiem.

ASV pārstāvis komūnistiem atgādināja, ka demonstrācijas ir brīvo valstu pilsoņu tiesības, kādu nav policijas valstīs, tādēļ pēdējās tās nesaprot. Demonstrācijas ir viens no veidiem, kas palīdz noteikt valsts dzīvi un politikas virzienu. Lodžs pārmeta komūnistiem atteikšanos no sarunām ar Saigonas valdības pārstāvjiem, kas ir pret pieņemto vienošanos par četru partu sarunām. Norādot uz pašreizējo lūzumu sarunās, ASV pārstāvis konstatēja, ka komūnistu jaunā nostāja liecina par viņu politikas maiņu un ka tie nav sagatavojušies godīgām un uzticamām sarunām ar visiem partiem. „Mēs vēlamies sarunas turpināt, un mūsu rīcība ir skaidra. Turpmākais atkarīgs no jums," uzsvēra Henrijs Kabots Lodžs.

Pompidū nostiprina Parīzes - Maskavas līniju

Francijas prezidents Pompidū cenšas padziļināt labās attieksmes ar Maskavu, kuŗas uzsāka jau viņa priekšgājējs Degolls. Tas kļuva zināms, kad 14. oktobrī pēc 5 dienu Maskavas apmeklējuma Parīzē atgriezās Francijas ārlietu ministrs Šūmans. Pats Pompidū plānojis apmeklēt Pad. savienību nākošajā gadā, bet pēc tam, kā ziņo no Parīzes, Francijas galvaspilsētā viesosies viss Kremļa triumvirāts — Brežņevs, Kosīgins un Podgornijs.

Atgriezies Parīzē, Šūmans izteicās, ka Degolla ievadītā politika labu attieksmju izveidošanai ar Austrumeiropu būtu turpināma. Tas liecina, ka Pompidū gatavs ienirt starptautiskajos ūdeņos tikpat aktīvi kā viņa priekšgājējs Degolls. Šūmans pasvītroja, ka liek lielu svaru uz Francijas un Pad. savienības atzinumu par Eiropas drošības konferences nepieciešamību. Abas valstis vienojušās par „bloku politikas" atmešanu, jo tā Eiropu sadala divās naidīgās nometnēs.

Tas ir klasisks Degolla domu atspulgs, kuŗu Pompidū gatavs uzsvērt, par spīti Francijas jaunajām attieksmēm ar Vašingtonu un Čechoslovakijas okupācijai. Francija un Pad. savienība vienojušās arī par Vidējo austrumu miera nokārtojuma steidzināšanu, kā arī par „visu ārzemnieku iejaukšanās" izbeigšanu Vietnamā un franču-padomju tirdzniecisko sakaru stiprināšanu.

■ Kādam ārzemju līgavainim, kas ieguvis par sievu Zanzibāras meiteni, jāmaksā valdībai 56.000 Tanzānijas šiliņu, apm. 8000 dolaru ja vēlas izvest savu jauno sievu no valsts. Salas emigrācijas likuma jaunais papildinājums nosaka, ka pāriem pirms došanās laulībā izprasāma speciālas komitejas atļauja.

Meklē AUKLI

1½ g. v. bērnam

Bayview — Eglinton rajonā.

Tel. 447-5861 vai 422-0570

T.L.B. DIŽDANČA

„PILNGADĪBAS 21. JUBILEJA"

TAUTAS DZIESMU un DEJU UZVEDUMS

PIEKTDIEN, 24. OKTOBRĪ, PL. 8 VAKARĀ

BICKFORD PARK HIGH SCHOOL, 77 BLOOR ST. W.

ALŠUNGA ● CEĻINIEKI ● DIŽDANCĪTIS ● DIŽDANCIS

Jubilāru DIŽĀ BALLE ar vakariņām sestdien, pl. 7 vakarā Fantasy Farm. Pieteikšanās pie E. Kalviņa (222-1640)